

GREGORIUS <SINAITA>
POMJALOVSKIJ, IVAN V. [HRSG.]

Žitie iže svjatych otca našego Grigorija Sinaita

Tip. Imp. Akad. Nauk
Sanktpeterburg
1894

books2ebooks – Millions of books just a mouse click away!

European libraries are hosting millions of books from the 15th to the 20th century. All these books have now become available as eBooks – just a mouse click away. Search the online catalogue of a library from the eBooks on Demand (EOD) network and order the book as an eBook from all over the world – 24 hours a day, 7 days a week. The book will be digitised and made accessible to you as an eBook. Pay online with a credit card of your choice and build up your personal digital library!

What is an EOD eBook?

An EOD eBook is a digitised book delivered in the form of a PDF file. In the advanced version, the file contains the image of the scanned original book as well as the automatically recognised full text. Of course marks, notations and other notes in the margins present in the original volume will also appear in this file.

How to order an EOD eBook?

Wherever you see this button, you can order eBooks directly from the online catalogue of a library. Just search the catalogue and select the book you need.

A user friendly interface will guide you through the ordering process. You will receive a confirmation e-mail and you will be able to track your order at your personal tracing site.

How to buy an EOD eBook?

Once the book has been digitised and is ready for downloading you will have several payment options. The most convenient option is to use your credit card and pay via a secure transaction mode. After your payment has been received, you will be able to download the eBook.

Standard EOD eBook – How to use

You receive one single file in the form of a PDF file. You can browse, print and build up your own collection in a convenient manner.

Print

Print out the whole book or only some pages.

Browse

Use the PDF reader and enjoy browsing and zooming with your standard day-to-day-software. There is no need to install other software.

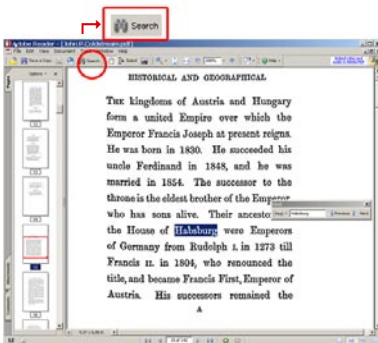
Build up your own collection

The whole book is comprised in one file. Take the book with you on your portable device and build up your personal digital library.

Advanced EOD eBook - How to use

Search & Find

Print out the whole book or only some pages.

With the in-built search feature of your PDF reader, you can browse the book for individual words or part of a word.

Use the binocular symbol in the toolbar or the keyboard shortcut (Ctrl+F) to search for a certain word. "Habsburg" is being searched for in this example. The finding is highlighted.

Copy & Paste Text

Click on the "Select Tool" in the toolbar and select all the text you want to copy within the PDF file. Then open your word processor and paste the copied text there e.g. in Microsoft Word, click on the Edit menu or use the keyboard shortcut (Ctrl+V) in order to Paste the text into your document.

Copy & Paste Images

If you want to copy and paste an image, use the "Snapshot Tool" from the toolbar menu and paste the picture into the designated programme (e.g. word processor or an image processing programme).

Terms and Conditions

With the usage of the EOD service, you accept the Terms and Conditions. EOD provides access to digitized documents strictly for personal, non-commercial purposes.

Terms and Conditions in English: <http://books2ebooks.eu/odm/html/ubw/en/agb.html>

Terms and Conditions in German: <http://books2ebooks.eu/odm/html/ubw/de/agb.html>

More eBooks

More eBooks are available at <http://books2ebooks.eu>

INSTITUT FÜR BYZANTINISTIK
DER UNIVERSITÄT WIEN

24038

60147

ЖИТІЕ

ИЖЕ ВО СВЯТЫХЪ

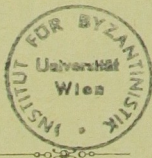
ОТЦА НАШЕГО

ГРИГОРІЯ СИНАИТА

по рукописи Московской Синодальной библіотеки

ИЗДАТЬ

И. ПОМЯЛОВСКІЙ.

~~FORSCH.-INST.
FÜR OSTEN
UND ORIENT~~

САНКТПЕТЕРБУРГЪ.

ТИПОГРАФІЯ ИМПЕРАТОРСКОЙ АКАДЕМІИ НАУКЪ.

Вас. Остр., 9 лив., № 12.

1894.

24038

По опредѣленію Историко-Филологическаго Факультета Императорскаго
С.-Петербургскаго Университета печатать разрѣшается. 12 марта 1894 г.

Деканъ *И. Помяловскій.*

ПРЕДИСЛОВІЕ.

Предлагаемое житіе Св. Григорія Синаита († 1310. Память 11 февраля, 6 апрѣля, 8 августа и 27 ноября) извѣстно было доселѣ только въ пересказѣ, помѣщенномъ въ книгѣ: Νέον ἐκλόγιον περιέχον βίους ἀξιολόγους διαφόρων ἁγίων καὶ ἄλλα τινὰ ψυχωφελῇ διηγήματα. Ἐνετίησιν 1803 р. 327—341. Отсюда, въ переводѣ на русскій языкъ, оно напечатано въ книгѣ: Аѳонскій Патерикъ или жизнеописанія святыхъ, на святой Аѳонской горѣ просіявшихъ. Изд. IV-ое, СПб. 1876, т. I, стр. 322—342. Издаваемый нынѣ подлинный текстъ заимствованъ нами изъ рукописи Московской Синодальной Библіотеки, по старому счету № 281, по каталогу Маттеи (I, р. 183), № 280, писанной въ 8^о, на бумагѣ, на 340 листахъ (№№ 34 и 35 пропущены, такъ что по старинной пагинаціи отмѣчено 342 листа). Рукопись представляетъ Сборникъ XVI в., писанный разными руками. Принадлежалъ Аѳонскому монастырю τοῦ Σιμεῶνος (fol. 7). Содержитъ въ себѣ:

л. 1—4 об. отрывки типика, съ указаніемъ церковныхъ пѣній и чтеній.

л. 4 об. — 6 об. святцы, съ сентябрю, съ указаніемъ апостоловъ и евангелій. Прерываются на 26 мая.

л. 7—40. Житіе Григорія Синаита, издаваемое ниже. Внизу на л. 7 приписка: Григоріи Синаит^т с приписми арсеній. Рядомъ съ припиской номеръ тетради: 51. Обратныя стороны 32 и 33 листовъ оставлены бѣлыми.

л. 40—55. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου: — Нач. Ἀγαπητοί· ἀψευδῆς ὁ Θεὸς ὁ διὰ τοῦ προφήτου λέγων.

л. 55—83. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Παΐσιου τοῦ μεγάλου· συγγραφεὶς παρὰ τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν, Ἰωάννου τοῦ Κολοβοῦ. Εὐλόγησον πάτερ. Нач. Ὡσπερ τὰ τερπνὰ τοῦ βίου, καὶ παρόντα λυόμενα...

л. 83—89. Ὁμιλία εἰς τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς κοσμοποιίας· καὶ περὶ νηστείας. λόγος πρῶτος· τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν. Нач. Πᾶσα εὐσεβείας ὑπόθεσις τῶν ψυχῶν ἐπὶ τῶν ἡμετέρων διόρθωσις....

л. 89 — Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὴν δευτέραν ἡμέραν τῆς κοσμοποιίας· καὶ πρὸς τὸν εἰπόντα αὐτῷ· οὐκ ἔδει ἡμᾶς τοὺς Χριστιανοὺς λέγειν ἐπὶ τοῦ ἁγίου βαπτισματος· Κύρις Σαβαώθ. Нач. Ψυχῆς πόθον, ἐγείρει Θεοῦ λόγος καὶ ὥσπερ τινα λαμπάδα...

л. 97 об.—106 об. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὴν τρίτην ἡμέραν τῆς κοσμοποιίας· Εὐλόγησον πάτερ. Нач. Ὁ μὲν τοῦ κόσμου τεχνίτης, ἡλίφ καὶ σελήνη καὶ ἄστροις...

л. 106 об. — 119 об. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὴν τετάρτην ἡμέραν τῆς κοσμοποιίας. Εὐλόγησον πάτερ. Λόγος Δ'. Нач. Κάμνουσαν ἡμῖν τὴν φωνὴν τῇ προτερείᾳ...

л. 119 об. — 121. Другой почеркъ. (Златоуста): Δεῦρο οὖν ποικίλος διάθου πλοῦτον, ὧ πλούσιε'....

л. 121 об. бѣлый.

л. 122—145. Тотъ же почеркъ: Τοῦ Θεολόγου λόγος περὶ φιλοπτωχίας. Нач. Ἄνδρες ἀδελφοί καὶ συμπένητες· πτωχοὶ γὰρ ἅπαντες...

л. 145 обор. продолженіе начатаго на л. 119 об. Τί δὲ κὲ χρῆ σε τῷ πλοῦτῳ...

л. 146—200 об. Тотъ-же почеркъ. Νικηφόρου Καλλίστου τοῦ Ξανθοπούλου συναξάρια ἀρχόμενα ἀπὸ τοῦ τελώνου καὶ τοῦ φαρι-

σαίου, καὶ καταλήγοντα μέχρι τῶν ἁγίων πάντων. Нач. Νικηφόρου Καλλιόστου τοῦ Ξανθοπούλου συναξάρια εἰς τὰς ἐπισήμους τοῦ τριωδίου ἑορτάς...

л. 201 бѣлыѣ.

л. 202—209 об. Тотъ-же почеркъ. Νοεμβρίῳ ᾠζ. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν, Ἀμφιλοχίου· ἐπισκόπου γενομένου Ἰκονίου. Нач. Καὶ τί τῶν καλῶν ἔσται τίς τῇ μνήμῃ παραδιδούς.... Листъ 206 об. занятъ 50-мъ псалмомъ позднею рукою. Подъ нимъ: πατήρ με γενὰ μητρικῆς ἐκ νιδίως· ἐγὼ δὲ γενῶ τὸν ἡόν μου μητέρα· οἷά μου γενοῦν, τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα.

л. 210. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου προφυλακτικὸς λόγος α'.

Τοῦ αὐτοῦ προφυλακτικὸς λόγος β'.

Τοῦ αὐτοῦ περὶ προνοίας λόγος γ'.

Τοῦ αὐτοῦ περὶ προνοίας λόγος δ'.

Τοῦ αὐτοῦ περὶ εἰμαρμένης λόγος ε'.

Τοῦ αὐτοῦ περὶ εἰμαρμένης λόγος ς'.

Τοῦ αὐτοῦ περὶ εἰμαρμένης λόγος ζ'.

Τοῦ αὐτοῦ περὶ εἰμαρμένης λόγος η'.

Τοῦ αὐτοῦ· ὅτι παλαιᾶς καὶ καινῆς εἰς ὁ νομοθέτης· καὶ ἔνδυμα τοῦ ἱερέως καὶ περὶ μετανοίας λόγος θ'.

Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία ὅτε Σατορνῖνος καὶ Αὐρηλιανὸς ἐξωρίσθησαν· καὶ Γαινᾶς ἐξῆλθε τῆς πόλεως καὶ περὶ φιλαργυρίας λόγος ι'.

Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς Εὐτρόπιον εὐνοῦχον πατρίκιον ὑπατον λόγος ια'.

Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία· ὅτε τῆς ἐκκλησίας ἔξω εὐρεθεῖς Εὐτρόπιος ἀπεσπᾶσθη· καὶ εἰς τὸ παρέστη ἡ βασίλισσα ἐκ δεξιῶν σου ἐν ἱματισμῷ διαχύσῃ ιβ'.

л. 210 об. ιγ'. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὸ τῷ Ἀβραάμ· ῥητὸν τὸ λέγον· θές τὴν χεῖρά σου ἐπὶ τὸν μηρόν μου· καὶ εἰς διαφόρους μαρτυρίας, λόγος.

ιδ' Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία τῇ κυριακῇ τῶν προπατόρων εἰς τὸ μὴ πλησιάζειν θεάτροις καὶ εἰς τὸν Ἀβραάμ.

ιε' Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὸν ἅγιον Ἀκάκιον τὸν ποιμένα καὶ εἰς τὸ πρόβατον καὶ εἰς τὸ κατάπεσμα καὶ εἰς τὸ ἱλαστήριον· λόγος.

ιζ' Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς σφραγίδας τοῦ βιβλίου· καὶ ὅπως προσφέρει ὁ υἱὸς τῷ πατρὶ καὶ ὁ πατὴρ τῷ υἱῷ καὶ εἰς τὴν τοῦ Σωτῆρος οἰκονομίαν.

ιζ' Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ εἰς τὸ ἐκάστω κλίματι, ἐφέστηκεν ἄγγελος· λόγος.

ιη' Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν ἀπογραφὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

ιθ' Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὸ ὁ κύριος ἐβασίλευσεν καὶ εἰς τὸ ὅταν παραδῶ τὴν βασιλείαν τῷ θεῷ καὶ πατρὶ, καὶ εἰς τὸ μυστήριον τοῦ βαπτίσματος.

κ'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὰ ἅγια θεοφάνια λόγος.

κα' Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος.

κβ' Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ βάπτισμα καὶ εἰς τὸν πειρασμὸν καὶ εἰς τὸν ληστήν καὶ κατὰ Ἀρειανῶν καὶ τί νοητέον τὸ κλητὸς ἀποστόλος καὶ εἰς τινὰ ῥητὰ τοῦ ἀποστόλου, ἐρμηνην.

λ. 211. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς μνήμην τοῦ ἁγίου Βάσσου ἐλέχθη εἰς τοὺς φόβους· καὶ εἰς τὸ δεῦτε μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πρῶτος εἰμί καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ. κγ'.

Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὸν σεισμόν κδ'.

Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὸν φαρισαῖον καὶ εἰς τὸν τελώνην· καὶ περὶ ταπεινοφροσύνης καὶ περὶ προσευχῆς κε'.

Τοῦ αὐτοῦ πρὸ ταύτης ὁμιλήσας εἰς τὸν φαρισαῖον νῦν πρὸς τοὺς οὐκ εἰς δέον χρωμένους τῷ ἀποστολικῷ ῥητῷ τῷ λέγοντι· εἴτε προφάσει· εἴτε ἀληθείᾳ Χριστὸς καταγγέλλεται, καὶ περὶ ταπεινοφροσύνης κς'.

Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὸν περὶ φύσεως νόμον κζ'.

Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία ὅτι ἀτελεύτητος ἡ κόλασις καὶ εἰς τὸ ῥητὸν τοῦ ἀποστόλου· εἴ τις ἐποικοδομήσει ἐπὶ τὸν θεμέλιον τοῦτον· χρυσὸν· ἄργυρον· λίθους τιμίους· ξύλα· χόρτον· καλάμην ἐκάστου τὸ ἔργον φανερόν γενήσεται· ἡ γὰρ ἡμέρα δηλώσει ὃ τι ἐν πυρὶ ἀποκαλύπτεται· καὶ ἐκάστου τὸ ἔργον ὅποιόν ἐστι τὸ πῦρ δοκιμάσει· εἴ τινος τὸ ἔργον μένει ὃ ἐπωκοδόμησε μισθὸν λήφεται· εἴ τινος τὸ ἔρ-

γον κατακάθεται, ζημιωθήσεται· αὐτός δὲ σωθήσεται· οὕτως δὲ ὡς διὰ πυρός. κή'.

л. 211 об. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία περὶ τῆς τῶν μελλόντων ἀπολαύσεως καὶ τῆς τῶν παρόντων εὐτελείας.

Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία εἰς τὸ προσέχετε τὴν ἐλεημοσύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων.

Ταῦτα τὰ λ' σημεῖα τῶν ψήφων κρατῶν ραδίαν τοῦ ζητουμένου λόγου τὴν εὐρεσιν σχοίης· ἕκαστον γὰρ τούτων ἐν ὅλοις τοῖς περιελημμένοις ὑμέσι τῷ λόγῳ παρέσπαρται κατὰ τὸ μέσον τῶν δεξιῶν σελίδων πρὸ τῆς τῶν γραμμάτων ἀρχῆς. Писано третьимъ почеркомъ. Внизу листовъ: 210, 218, 226, 234, 242, 250, 258, 266, 274 идти счетъ тетрадей, начиная съ кá'. Бесѣды не дописаны. Прерываются на бесѣдѣ 13-й, εἰς τὸ τῷ Ἀβραάμ ῥητόν, на словахъ: ἀλλ' ὅλος ἐστί μεθ' ἑκάστου л. 280. Оборотъ листа и л. 281 бѣлые.

л. 282 — 290 об. Ἐπιστολὴ Ἰωάννου τοῦ Δασμασκηνοῦ τοῦ Ἱεροσολιμίτου πρὸς τὸν βασιλέα Κωνσταντῖνον τὸν Κοπρώνυμον περὶ τῶν ἁγίων καὶ σεπτῶν εἰκόνων· Εὐλόγησον δέσποτα. Нач. Πιστεύω εἰς ἓνα θεὸν πατέρα. Писано четвертымъ почеркомъ. Внизу листа 282 съ боку:... кѣллион тоῦ Μεράνος (?)

л. 290 об. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρίας λόγος περὶ τῆς εἰκόνος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· τοῦ γενομένου θαύματος ἐν Βηρυτῷ· Εὐλόγησον πάτερ. Нач. Ἄρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς διανοίας ὑμῶν. Тѣмъ-же почеркомъ.

л. 294 об. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου λόγος εἰς τὸν ἄσωτον· Εὐλόγεισον πάτερ. Нач. Αἰ μὲν τὴν τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίαν κηρύττειν ὀφείλομεν.

л. 301. Τί ἐστὶ θεός. ἀπ'. Θεός ἐστίν οὐσία νοερά ἀθεώριτός τε καὶ ἀνερμήνευτος etc. Конца не хватаетъ. Пятый почеркъ.

Большую помощь при изданіи текста оказаль намъ южно-славянскій переводъ XIV в., приготовленный къ изданію по рукописи С.-Петербургской Духовной Академіи приватъ-доцентомъ С.-Петербургскаго Университета П. А. Сырку, которому выра-

жаемъ здѣсь глубокую благодарность за предоставленную намъ возможность пользоваться отпечатанными имъ листами Славянскаго перевода. Этотъ послѣдній въ двухъ мѣстахъ дополняетъ пропуски оригинала (стр. 36 и 44). Еще большую благодарность должны мы принести Академику и Профессору В. К. Ериштедту, не потяготившемуся держать одну изъ корректуръ этого изданія и сообщившему много поправокъ къ тексту.

Μηνὶ Νοεμβρίῳ κζ'. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου τοῦ Σιναΐτου συγγραφεὶς ¹⁾ παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως ²⁾ Καλλίστου. Εὐλόγησον πάτερ.

5 Τὸ μὲν τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας ἐγκωμίων καὶ ἐπαίνων βούλεσθαι ἄξιον καὶ στεφάνους ὑπὲρ αὐτῶν πλέκειν καὶ τὰ προτερήματα τούτων ἐξυμνεῖν καὶ ἐξαίρειν, ὡς τὰ τῆς δυνάμεως ὑπαγορεύειν πείθει, λυσιτελὲς ἐστὶ καὶ ὠφέλιμον· ἀλλ' ἐπεὶ μὲν ³⁾ τῶν κοσμικῶν τούτων καὶ προσκαίρων τὸ φαινόμενον ⁴⁾ ἐπὶ τῆς ὕλης ἐχόντων δίκην καπνοῦ
10 καὶ τοὺς ἐπαίνους διαλυομένους ⁵⁾ ὁρῶμεν· καθάπερ ἡ τοῦ πυρὸς φλόξ συναπέρχεται τῆς ὕλης δαπανηθείσης, οὕτω καὶ οἱ ἐν τοῖς τοιούτοις ἔπαινοι καὶ τιμαὶ τῶν κάτω καὶ τάχιστα διαρρεόντων τοῖς ματαίως χρωμένοις συναπέρχονται, κατὰ τὴν γραφὴν ^{α)}, καὶ τὸ μνημόσυνον μετ' ἡχοῦ ἀπόλλυται· τῶν δὲ κατὰ Θεὸν πολιτευσαμένων
15 ὁ βίος καὶ διαλαμπάντων ἐπ' ἀρετῇ μεγάλην ἴσμεν προξενεῖν τὴν ὠφέλειαν, οὐ μόνον εἰς αὐτοὺς τὰ ἐγκώμια τοὺς ἀκούοντας τῶν προσανεχόντων Θεῷ εἰς μίμησιν ἐντεῦθεν τῶν θεοφίλων ἐρχομένους καὶ μηδαμῶς ἀπολιμπανομένους αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτοὺς ἐκείνους τοὺς ἐγκωμιάζειν προαιρουμένους ἀμοιβαί καὶ χάριτες ⁶⁾ παραγίνον-
20 ται ⁷⁾ παρὰ τῶν ἁγίων, καὶ δαφιλεῖς ἀντιδόσεις καὶ μισθαποδοσίαι·

1) συγγραφεῖς.

2) Κωνσταντινουπόλεως.

3) ἐπὶ, при чемъ μὲν на

полѣ другимъ черниломъ.

4) φαινόμενον.

5) διαλυομένους на полѣ,

другимъ почеркомъ и черниломъ.

6) χάριταις.

7) παρίγινονται.

α) Псал. IX, 7.

f. 7 v. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ Θεὸς τοῖς τοιοῦτοις ἐπαρεσκόμενος || σοφίας πλάτος τοῖς οὕτως εὐφημοῦσι χαρίζεται.

II. Ὁ γὰρ εἰς τοὺς ἀγίους ἔπαινος εἰς αὐτὸν τὸν Θεὸν εἶωθε διαβαίνειν καὶ ἀναφέρεσθαι· τοὺς γὰρ δοξάζοντάς με ¹⁾), φησί ²⁾), δοξάσω· καὶ εἰκότως· ἐπεὶ ὁ τῶν ὅλων δεσπότης καὶ κύριος σαφῶς 5 οὕτω θεσπίζει ³⁾ λέγων περὶ τῶν ἀποστόλων· ⁴⁾ ὁ δεχόμενος ὑμᾶς ἐμὲ δέχεται καὶ ὁ ἐμὲ δεχόμενος δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με· οἱ γὰρ ὑπὲρ τῶν ἀγίων εὐφημία καὶ ἔπαινοι οὐκ ἐκ τῶν κάτω καὶ μόνιμον οὐδὲν οὐδὲ βέβαιον κεκτημένων τὴν τοῦ Θεμελίου ἀρχὴν ἔχουσιν, ἀλλ' ἐκ τῶν ἄνω καὶ θείων καὶ αἰεὶ ὡσαύτως ἐχόντων· 10 ὥσπερ γὰρ οἶκον τις τῶν ⁵⁾ πολυτελῶν βουλόμενος ἀνεγείρει ⁶⁾), εἰ μὴ πρότερον ἀνορύξας καὶ βαθύνας τὴν γῆν στεροῦς ⁷⁾ ὑποθήσει ⁸⁾ τοὺς Θεμελίους, ἰσχυροὺς τοὺς λίθους καταβαλλόμενος, εἰς κενὸν τρέχοντα βλέπει τὸν οἰκοδόμον· τῆς γὰρ οἰκίας ⁹⁾ διαλυθείσης καὶ ὁ μικρὸς ἐκεῖνος Θεμέλιος αὐτῇ συναπέρχεται· οὕτω μοι νόει καὶ ἐπ' ἐκείνων 15 τῶν ἐπαίνων τῶν εἰς τὰ χαμερπῆ πράγματα καταβαλλομένων μετ' ἐπιδείξεως καὶ δόξης κενῆς, οἷς χρῶνται οἱ ταῦτα ἐγκωμιάζοντες κατὰ τοὺς ἔξω σοφοὺς τῇ καλλιεπείᾳ καὶ τῷ κεκομψευμένῳ τοῦ λόγου αὐτὴν καὶ μόνην τὴν ἀκοὴν κατακηλοῦντες καὶ θέλγοντες, κάντεῦθεν καὶ τὰ ἐγκώμια ἐκείνων λήθης ¹⁰⁾ βυθοῖς παρεπέμφθησαν· αἱ δὲ 20 f. 8 r. ἀληθεῖς τῶν ἀγίων μνημαὶ καὶ ἡ τῶν τῆς ἀρετῆς || χρηπίδων καταβολὴ ὄντως τὴν ἀρχὴν ἔχουσιν ἐκ τῆς ἀρραγοῦς πέτρας ἐκείνης τοῦ ἀχρογωνιαίου ¹¹⁾ λίθου, ἥτις ἐστὶν ὁ Χριστός ¹²⁾

III. Ἐκεῖθεν γὰρ ὡς ἀληθῶς καὶ ὁ νῦν εὐφημούμενος καὶ εἰς λαμπράν ὑπόθεσιν ἡμῖν τοῦ παρόντος λόγου προκείμενος, ὁ Θεὸς, 25 φημί, τὰ πάντα Γρηγόριος, τὴν ἀρχὴν καὶ τὸν Θεμέλιον ἔλαβεν, ὡς προῖων ἔμπροσθεν ὁ λόγος δηλώσ(ει) ¹³⁾. Ἐγὼ τοίνυν μαθητεύσας ἡγουν μαθητῆς ἐκείνῳ γενόμενος καὶ ἐπὶ βραχύν τινα χρόνον τὰς διατριβάς ποιησάμενος σὺν ἐκείνῳ καὶ ἀσμένως ὡς δοῦλος ἐκείνου κατὰ πνεῦμα γενόμενος, βούλομαι ἤδη πρὸς ὠφέλειαν τῶν ἐντυγ- 30

1) καὶ. 2) Θεσπίζει. 3) τῶν приписано сверху другимъ черниломъ.
4) предп. Е.; рсѣ ἀναγεῖραι. 5) στεροῦς. 6) ὑποθήσι. 7) οἰκίας. 8) λήθεις.
9) ἀχρογωνιαίου сѣ надписаннымъ тѣмъ же черниломъ ѱ. 10) δηλώσ.
a) I Царств. 2, 30. b) Мтѹ. X, 40. c) Ефес. II, 20.

γανόντων ¹⁾ ἱστορῆσαι ὅσα τε κατ' ἔχνος ²⁾ ἐκείνῳ ἐπόμενος ὀφθαλ-
 μοῖς ἰδίῳις ἐθεασάμην ³⁾ τῶν μεγάλων ἐκείνου κατορθωμάτων καὶ
 ὅσαπερ ἀναλεξάμενος ἔφθασα παρὰ τῶν ⁴⁾ γνησίως ἐκείνῳ παρηκολου-
 θηκότων μαθητῶν, σπουδαίων καὶ ἐναρέτων, καὶ μετ' εὐφροσύνης
 5 διηγουμένων ἀκήκοα· καὶ μοι σφόδρα ἦν βουλομένῳ καὶ γλῶσσαν
 ἀξίαν πλουτῆσαι, δι' ἧς ἐμελλον τὸ προσῆκον χρέος ἀποδιδόναι ταῖς
 εὐφημίαις· πλὴν ἐπειδὴ καὶ Θεῷ φίλον τὸ κατὰ δύναμιν ἐπαινετὸν
 ἂν δόξειε καὶ τῷ διδασκάλῳ, ὡς οὐδεὶς ἄλλος τετιμηκότι τὸ ἐκ τῆς
 δυνάμειος δίκαιον· οὐκοῦν ἀρκτέον τοῦ λόγου τῇ διὰ τῶν ἀγίων καὶ
 10 θεοπειθῶν εὐχῶν τοῦ αἰοδίου ἐπικουρίᾳ θαρσύναντας· κατὰ γὰρ τὸ
 ἐφικτὸν πρὸς τοὺς κατὰ Θεὸν ζῶντας καὶ τὴν ἀρετὴν ἀσπαζομένους
 καὶ τῆς ἀληθείας ἐργάτας καὶ ζηλωτὰς ἀκριβεῖς τῶν ἐκείνου κατορ-
 θωμάτων τὰ κατ' ἐκείνον ἃ || πλῶς καὶ ὡς ἡδυσμα κάλλιστον καὶ f. 8 v.
 ψυχοφελές ⁵⁾ παραθήσομαι· ἀλλ' ὁ λόγος ἡμῖν ὠρμημένος ⁶⁾ πρὸς τὴν
 15 περὶ ⁷⁾ ἐκείνου διήγησιν οὐ περὶ πλείονος ποιεῖται τὴν ἐκείνου πατρίδα,
 εἰ γὰρ καὶ πατρίδα εἶχε τὴν ἐγγχωρίως Κούκουλον ἐπικεκλημένην,
 ἥτις ⁸⁾ περὶ τὴν Ἀσίαν ἐγγὺς ἐπὶ τῶν Κλαζομενῶν, καὶ πατέρας
 ἐκέκτητο καὶ ἀδελφοὺς τιμαῖς καὶ πλούτῳ κομῶντας, ἀλλ' ὡς τῆς
 κάτω περιφορᾶς ὄντα ⁹⁾ καὶ πρὸς οὐδὲν συμβαλλόμενα τῷ ἐκείνου
 20 σκοπῷ, τὴν ἐν οὐρανοῖς κεκτημένου πατρίδα, τὴν εὐδαίμονα καὶ
 ἀνώλεθρον κατοικίαν· παραλιπεῖν δεῖν κρίνω ταῦτα καθόλου χαίρειν
 εἰπὼν, ἐκεῖνα δὲ λέξων ἔρχομαι προσφυῶς καὶ μάλα κατὰ καιρὸν
 δηλονότι τὸν ἀγγελικὸν βίον ¹⁰⁾ ἐκείνου καὶ τὴν ἀρίστην καὶ οἶον ἄν-
 λον διαγωγὴν τε καὶ πολιτείαν καὶ τοὺς κατὰ Θεὸν ἰδρῶτας καὶ τὰ
 25 παλαισμάτα· οὐδὲ γὰρ ἄλλο τι, εἰ χρὴ τάληθές εἰπεῖν, ἐκεῖνος ἢ βίον
 ἔπνευσεν θεοφιλεῖ καὶ σωτήριον· ποιῶμαι δὴ τὴν ἀρχὴν ὅθεν καὶ τὸν
 θεμέλιον ἐμμελῶς ¹¹⁾ κατεβάλετο· προσέχειν δὲ ἄξιον τοῖς ἡδὴ ¹²⁾
 λεχθησομένοις.

IV. Ὅτε βασιλεὺς ἐκεῖνος ὁ μέγας Παλαιολόγος κύρις Ἀνδρόνι-
 30 κος τὰ σκηπτρα τῆς βασιλείας ἦν ¹³⁾ διευθύνων, συνέβη κρίμασι

1) ἐντυχανόντων. 2) εἶχνος. 3) ἐθεασάμιν. 4) Ершит. рѣ прѣтτων.
 5) ψυχοφελές. 6) ὀρμημένος. 7) περὶ встав. Е. 8) с приписано дру-
 гимъ черниломъ. 9) слова: ἀλλ' ὡς τ. κ. π. ὄντα приписано на полѣ, тою же
 рукою. 10) βίου. 11) ἐμελῶς. 12) ἡδὴ на полѣ другимъ черниломъ.
 13) ἦν прибавлено нами.

θειοτέροις διὰ πλῆθος πάντως ἁμαρτιῶν τὸ τῶν ἀθέων Ἀγαρηνῶν γένος ἐπαναστῆναι. ὁ δὲ καὶ τὴν Ἀσίαν καταδραμόν καὶ βαρύτατον διωγμὸν τῇ βαρβαρικῇ ἐκστρατείᾳ κινήσαν, πάντα τὰ ἐκεῖ, φεῦ, ἐληρίσατο, ἀνδραποδισάμενον πάντας σχεδὸν τοὺς ἐκεῖσε χριστιανούς καὶ κακῶς διαθέμενον· τῆς γοῦν βαρβαρικῆς ταύτης καταδρομῆς δοριά- 5 λωτοι καὶ αἰχμάλωτοι γεγονότες ὁ τε θεὸς οὗτος, Γρηγόριος καὶ οἱ

f. 9 r. πατέρες, πρὸς δὲ καὶ οἱ ἀδελφοί, ἀπήχθησαν μακράν που περὶ τὴν || Λαοδικεῖαν. ἐκεῖ οὖν εὐδοκίᾳ Θεοῦ τοῦ πάντα ποιῶντος καὶ μετασκευάζοντος εἰς τὸ βέλτιον, τῶν βαρβάρων οὕτω μικρὸν ὑπενδόντων αὐτοῖς, εἰς αὐτὴν τὴν τῶν Λαοδικέων εἰσῆλθosan ἐκκλησίαν· ἔνθα δὲ 10 καὶ τελουμένης τῆς συνήθους πρὸς Θεὸν ψαλμωδίας τε καὶ δοξολογίας, ἐπεὶ τούτους εἶδον οἱ ἐκεῖ εὐρισκόμενοι εὐσεβεῖς καὶ ὀρθοδοξοὶ εὐρύθμως ἄγαν τὸν ὕμνον ᾄδοντας, ἅτε δὲ τὴν μελωδίαν ἐξησχημένους καὶ μεθ' ἡδονῆς ὁμοῦ καὶ ἐκπλήξεως τοῦ μέλους ἀποθαυμάσαντες, μηδενὸς φεισάμενοι μὴ πράγματος μηδὲ λόγου, προθύμως 15 τούτους ἐλυτρώσαντο τῆς αἰχμαλωσίας, Θεοῦ τὸν τρόπον τοῦτον ἔνεκα τῆς ἀρετῆς ἀξίως τούτους ἀμειψάμενοι. ἔπειτα¹⁾ ὁ θεσπέσιος τὴν Κύπρον καταλαμβάνει, ἔνθα δὲ καὶ μικρὸν τινα διατριψας χρόνον καὶ ποθεινότατος πᾶσι τοῖς ἐκεῖσε φανείς διὰ τὸ τῆς φύσεως ἐξαίρετον καὶ ἡρμοσμένον πρὸς πάντα τὰ κάλλιστα, οὐ μὴν ἀλλὰ 20 καὶ τὸ χάριεν τῆς τοῦ προσώπου μορφῆς καὶ φαιδρότατον, τὴν ἔνδον ὑποσημαῖνον κατὰστασιν τῆς θείας ἐκείνου καὶ ἀλείπτου ψυχῆς, τῷ υπερβάλλοντι τῆς εὐλαβείας τε καὶ σεμνότητος, πᾶσι μετὰ σεβάσματος καὶ αἰδοῦς τὸ περὶ ἐκείνου θαῦμα ἐνέβαλε· κατὰ θείαν δὲ ἡτοῦ πρόνοιαν ἡγουμένοις²⁾ τὴν εἰς τὰ ἐκεῖσε τοῦ ἀνδρός ἄφιξιν, ὥσπερ ὁ 25 τὴν Κωνσταντίνου πόλιν³⁾ Κυπρόθεν καταλαβὼν ὕστερον κυρὶς Λέων ἐκεῖνος ὁ Κύπριος κατ' ἔρωτα τῆς ἐγκυκλίου παιδεύσεως καὶ τῆς τῶν λογικῶν μαθημάτων σοφίας καὶ ἐπιστήμης, ἀνὴρ εὐλαβείας

f. 9 v. ἀντιποιούμενος καὶ τὴν ἐν παρθενίᾳ μό || νωσιν ἀσπαζόμενος καὶ τὸν τρόπον ὧν μάλιστα φιλαλήθης⁴⁾ καὶ σπουδῆς λόγοις κοσμήσας ἑαυτὸν σαφέστατα καὶ κάλλιστα⁵⁾ προὔθηκε τὴν περὶ τούτου μετ' ἀληθείας διήγησιν. οὕτω δὲ τὰς διατριβάς τοῦ ὁσίου καὶ σεβασμίου

1) ἔπειτα. 2) ἡγουμένους. 3) πόλιν прибавлено нами. 4) φιλαλήθεις. 5) κάλιστα.

τούτου ἀνδρὸς ποιουμένου ἐν τῇδε τῇ νήσῳ, Θεὸς ἄνωθεν τὰ κατ'
 αὐτὸν ἐφορῶν καὶ προγινώσκων τὸν ὃν ἔτρεφε πολὺν ἐν τῇ καρδίᾳ
 τῆς ἀρετῆς πόθον καὶ ἔρωτα, ὑποδεικνύει αὐτῷ ἄνδρα τινὰ μοναχόν,
 τὸν ἡσύχιον ¹⁾ καὶ ἀναχωρητικὸν βίον ἐλόμενον· καὶ δὴ ἀσμένως
 5 αὐτῷ προσφοιτᾷ καὶ τὰ μοναχικὰ παρ' αὐτοῦ ἀμφιέννυται καὶ μικρόν
 τι συνδιατρίψας ἐκεῖνῳ καὶ τὰ πνευματικὰ συγγενόμενος, καθάπερ ὁ
 θεόπτης Μώσης ἐκεῖνος καταλαμβάνει καὶ οὗτος τὸ Σίναιον ὄρος, καὶ
 κείρεται τὴν κόμην τῆς κεφαλῆς· ἅμα τε τῇ τῶν τριχῶν ἀφαιρέσει
 καὶ τὰ σαρκικὰ θελήματα καὶ κινήματα συναποκόπτει καὶ ἀπεκδύε-
 10 ται, καὶ εἰς τὸν ἀγῶνα τὸν θεῖον γενναίως χωρεῖ καὶ ἐπαποδύεται.
 ὀλίγος ὁ μεταξὺ παρερρῦη χρόνος, καὶ τῷ αὐλῷ καὶ ἀσωμάτῳ σχε-
 δόν ²⁾ βίῳ τῇ νηστείᾳ τε καὶ ἀγρυπνίᾳ καὶ τῇ συντόνῳ στάσει καὶ
 παννύχῳ καὶ ἀκαταπαύστῳ ἐν παντὶ καιρῷ ψαλμῳδίᾳ, ἔτι δὲ ³⁾ καὶ
 πρὸς Θεὸν ἱκετηρία τε καὶ δεήσει πάντας ἐξέπληξεν, ὡς φιλονεικῶν
 15 ἄντικρυς ἐν ὑλικῷ σώματι φέρειν τὴν αὐλίαν· μικροῦ γὰρ παρὰ τῶν
 ἐκῆι πάντων καὶ ἄσαρκος μετὰ θαύματος ἐνομιζέτο· τὴν δ' ὑπακοήν,
 ῥίζαν οὖσαν καὶ μητέρα τῶν ἀρετῶν καὶ τὴν ὑψοποιόν ⁴⁾ ταπείνωσιν
 ἐπὶ τοσοῦτον ἐξήσκησεν, ὡς μηδὲ ⁵⁾ ῥαδίως ἔ || χεῖν ἡμᾶς παραδιδό- f. 10 r.
 ναι ταύτας γραφῇ κατὰ μέρος, ὡς ἂν μὴ δοκοίμεν τοῖς ῥαθυμοτέ-
 20 ροις ἀπείθανά λέγειν διὰ τὸ ὑπερβάλλον· οὐ μὴν διὰ τοῦτο ἀνέξομαι
 σιωπῇ παραπέμψασθαι τὸν λόγον τῆς ἀληθείας παντάπασι καὶ ἅπερ
 ἀκριβῶς ἐδιδάχθην τε καὶ μεμάθηκα παρὰ τοῦ γνησιωτάτου τῶν
 φοιτητῶν ἐκείνου καὶ διαφερόντως ὅσον ⁶⁾ ἐξῆν σπεργομένου, τοῦ
 κατ' ἔχνος ⁷⁾ ἐκεῖνῳ ἀκολουθήσαντος καὶ ὡς ἐκμαγεῖτον τῶν ἀρετῶν
 25 γενομένου, φημί δὲ τοῦ ἀγίου πατρὸς Γερασίμου. διεξιὼν γὰρ διεβε-
 βαίου καὶ ἔλεγεν ὁ μακάριος οὗτος ἀνὴρ, ὅτι πληρῶν ἐκεῖνος τὴν
 διακονίαν ἀόκνως καὶ μετὰ πάσης σπουδῆς, ἣν παρὰ τοῦ προεστῶτος
 καλῶς ἔλαχεν, ὡς Θεοῦ ἄνωθεν τὰ κατ' αὐτὸν ἐποπτεύοντος ⁸⁾,
 μηδέποτε παραλιπεῖν τὸν συνήθη κανόνα τῶν ἀδελφῶν· ἐσπέρας
 30 μέντοι καταλαβούσης καὶ τῷ προεστῶτι μετάνοιαν δεδωκώς τὴν
 συνήθη, κάκειθεν εὐλογίαν λαβὼν, εἰς τὸ ἴδιον κελλίον εἰσῆρχετο
 καὶ τὰς θύρας κατασφαλιζόμενος καὶ γινόμενος ἔγκλειστος καὶ τὰς

1) ἡσύχιον.

2) σχεδόν.

3) попр. Е. рєъ тє.

4) ὑψοποιῶν.

5) попр. Е. рєъ μὴ δὲ.

6) рєъ ἐξ ὅσον; вык. Е.

7) εἴχνος.

8) ἐποπτεύοντα.

χειρας πρὸς Θεὸν αἴρων καὶ πρὸ τούτων τὸν νοῦν καὶ ὀλικῶς τῶν παρόντων ἀπανιστῶν καὶ ἐγγίζων Θεῷ τῷ ἐγγίζοντι, ὅλη προθυμία ψυχῆς ἤρχετο τοῦ κανόνος ψαλμωδίας τῷ Θεῷ ἀναφέρων καὶ παρ' ὅλην τὴν νύκτα ἐν καρδιακῇ τῇ σχέσει προσευχόμενος καὶ γονυκλιτῶν μέχρις ἂν ἐς τὸ ἀκριβὲς τοὺς Δαυϊτικούς ψαλμοὺς διεξέλθῃ, καὶ 5 τῆς ἐντεῦθεν ἐγγινομένης ἀγαλλιάσεως¹⁾ τῇ ψυχῇ ἐπαπολαύσῃ²⁾ ἐν εὐφροσύνῃ· εἶτα τοῦ ξύλου συνήθως χρουσθέντος, πρῶτος αὐτὸς f. 10 v. ὑψίσκετο πρὸ τοῦ πυλῶνος τῆς ἐκκλησίας || ἰστάμενος καὶ τοῦτο κυρῶν καὶ μελετῶν, ὅσα αἰεὶ δῆποτε σὺν ἀκριβείᾳ διετέλει ποιῶν, μὴ πρότερον ἐξέρχεσθαι δηλαδὴ τοῦ ναοῦ πρὶν τὰς ὀρθρινὰς πρὸς 10 Θεὸν τελεσθῆναι δοξολογίας· ἀλλὰ καὶ πρῶτος εἰσδὺς τὸν ναὸν ὕστερος ἐκεῖθεν μετὰ πάντας ἐξήρχετο τροφὴ δ' ἐκείνῳ ἄρτος βραχὺς καὶ ὕδωρ ὀλίγον ὥστ' ἀποζῆν³⁾ μόνον ἐντεῦθεν, τῇ τσσαύτῃ κατατήξει τὸν τοῦ κράματος δεσμὸν καὶ πρὸ τῆς τελευτῆς διαλύειν βουλόμενος.

V. Ἀλλὰ καὶ τὴν τοῦ μαγειρείου⁴⁾ καὶ μαγχιπείου⁵⁾ διακονίαν 15 ἐπὶ χρόνους τρεῖς ἢ καὶ πρὸς ἤδη ἐγχειρισθέντος ἐκείνου πῶς ἂν δύναιτό τις λέγειν ἀξίως καὶ τὴν ὑπερβάλλουσαν⁶⁾ ἐν τούτοις ταπείνωσιν, ἣν ἐπεδείξατο· οὐδὲ γὰρ ἐπὶ λογισμὸν⁷⁾ εἰλήφει ποτὲ ὡς ἀνθρώποις ἐστὶν ὑπηρετούμενος, τάγματι δὲ μᾶλλον ἀγγελικῷ, καὶ τὸν τῆς διακονίας τόπον βῆμα Θεοῦ καὶ θυσιαστήριον ἐνόμιζεν 20 ἀτεχνῶς· προσέτι γε μὴν ὥσπερ ἀφοσιούμενος καὶ τὴν πρὸς τὸν μέγαν Θεόπτην ἐκείνον Μωσέα ὀφειλομένην τιμὴν, ὥπερ⁸⁾ ἐν εἶδει καὶ οὐ δι' αἰνιγματῶν ἐλάλησεν ὁ Θεὸς, οὐδὲ τῆς σεπτῆς καὶ ἀγίας κορυφῆς τοῦ Σινᾶ ὅρους ἀπελιμπάνετο τοῦ μὴ ἀνατρέχειν ἐθέλειν ἐκάστοτε σχεδὸν καὶ τὴν προσκύνησιν ἀπονέμειν γνησίως, ἔνθα τὰ 25 μεγάλα ἐκεῖνα τεράστια θαυμαστῶς ἐτελέσθησαν· ἦν δὲ ὁ ὁσιος ἐκεῖνος ἀνὴρ καὶ εἰς τὸ καλλιγραφεῖν ἐπιτηδείους ἔχων τὰς χεῖρας, ἀλλὰ καὶ τῇ ἀναγνώσει προσετετήκει μάλιστα καὶ νύκτωρ καὶ μεθ' f. 11 r. ἡμέραν καθάπερ τις || φιλεργὸς μέλισσα τὰ τῆς θείας γραφῆς ἄνθη φιλοπόνως ἀναλεγόμενος, λέγω δὴ τῆς παλαιᾶς τε καὶ νέας, καὶ τῇ 30 διανοίᾳ παραδιδούς, ὥστε καὶ ὡς οὐκ οἶδα εἴ τις⁹⁾ ἕτερος ταύτην ἐξεμελέτησε, πάντας τοὺς ἐκεῖσε τῇ πολυμαθείᾳ ὑπεραίρων τε καὶ

1) ἀγαλλιάσεως вставлено нами. 2) ἐπαπολαύσει. 3) ἀποζεῖν. 4) μαγειρίου.
5) μαγχιπείου. 6) ὑπερβάλλουσαν. 7) λογισμῶν. 8) ὥσπερ. 9) τῆς.

νικῶν. τούτων δὲ οὕτως ἐχόντων, τῷ πονηρῷ οὐκ ἦν ἡρεμεῖν, ἀλλ'
 ὡς τῷ ἀνθρωπεῖω γένει ἀρχῇθεν ἐχθρός ¹⁾ καὶ πολέμιος τὸ τοῦ
 φθόνου πάθος ὑποβάλλει τοῖς μοναχοῖς, καὶ ὡς τῶν ζιζανίων σπορεὺς
 σύγχυσιν οὐ μικράν ὑποσπείρει τούτοις καὶ ταραχήν. τοῦ φθόνου
 5 τοίνυν αἰσθόμενος ὁ τοῦ πράου καὶ εἰρηνικοῦ μαθητῆς ὑπεξέρχεται
 τῆς μονῆς καὶ μεθ' ἑαυτοῦ προσλαμβάνει τὸν σεβάσμιον ἐκεῖνον
 Γεράσιμον, ὠρμημένον μὲν ἐξ Εὐρίπου τῆς νήσου κατὰ ²⁾ γένος δὲ
 προσήκοντα ῥῆγὶ ἐκείνῳ τῷ Φάτῳ. ὅς δὲ καὶ πρότερον πάντα κατα-
 λιπὼν πλούτου περιουσίαν καὶ δόξης περιφάνειαν καὶ κατὰ τὸν μέγαν
 10 ἀπόστολον ³⁾, ὡς σκύβαλα ἡγησάμενος πρὸς τὴν μέλλουσαν ἀπο-
 καλυφθῆναι τοῖς δικαίοις ἐπιφάνειαν καὶ τὸν σταυρόν ἐπ' ὤμων ⁴⁾ ἀρά-
 μενος ἐπέστη καὶ αὐτὸς ἐν τῷ ὄρει Σιναίῳ· ὅπου δὲ γνωρίσας ⁵⁾ τὸν
 θεῖον Γρηγόριον καὶ θαυμάσας τὸ ὑπερβάλλον τῆς αὐτοῦ ἀρετῆς εἰς
 τῶν φοιτητῶν γίνεται καὶ αὐτὸς, ὅθεν συνάρσει καὶ βοηθείᾳ Θεοῦ
 15 εἰς μέγιστον ἀνήχθη πράξεώς τε καὶ || θεωρίας, ὥστε καὶ μετὰ ταύ- f. 11 v.
 τὸν τοῖς ἄλλοις ὑπόδειγμα καὶ ἀρχέτυπον τῶν καλῶν ἀπάντων γε-
 νέσθαι· ἔνθεν τοι καὶ τὰ Ἱεροσόλυμα καταλαβόντες εἰς τὴν τοῦ
 ζωοδόχου τάφου προσκύνησιν καὶ πάντας τοὺς ἐκεῖ ἁγίους τόπους
 περιελθόντες καὶ προσκυνήσαντες, εὐθὺς εἰς τὴν νῆσον Κρήτην
 20 ἐποίησαντο τὸν ἀπόπλουν ἐπὶ τινα χώραν τοὺς Καλοὺς ἐπικεκλημέ-
 νην Λιμένας, ὅπου δὲ μικρὸν διὰ τὸν ἀπὸ τῆς θαλάσσης σάλον καὶ
 τὴν τριχυμίαν προσεκατέρησαν· ἀλλὰ τῷ ὅσιφ οὐκ ἦν ἀνεκτὸν
 εἰκῇ ἢ ⁶⁾ μάτην τὸν καιρὸν διατριβεῖν, ἀλλ' ὥσπερ ἔλαφος διψητικω-
 τάτη θέρους ὡρᾷ ὀλῳ ποδὶ πρὸς τὰς ψυχρὸν τε καὶ πότιμον ὕδωρ
 25 ἐκβλυζούσας πηγὰς ἀποτρέχων ⁷⁾ οὐ παύεται, ἢ καὶ τῆς ὁμοζύγου
 τε καὶ συντρόφου στερηθεῖσα οὐδ' ὀλως ἀνέχεται ἡρεμεῖν, τὸν αὐτὸν
 δῆπου τρόπον καὶ ὁ ὅσιος ἐκεῖνος καὶ θεῖος ἀνὴρ πολὺς ἦν ἀνερευνῶν
 τοὺς ἐκεῖσε χώρους καὶ διὰ σπουδῆς ποιούμενος εὑρεῖν τινὰ τόπον εἰς
 κατάντημα ⁸⁾ ἑαυτῷ καὶ πρὸς τὴν φίλην συμβαλλόμενος ἡσυχίαν
 30 καὶ θορύβου καὶ ταραχῆς τῶν βιωτικῶν ἀπηλλαγμένον παντάπασιν·
 καὶ γε πλεῖστα ζητήσαντες καὶ διερευνησάμενοι μετὰ τὴν πολλήν ⁹⁾

1) ἀρχ. ὁ ἐχθρ. ВѢК. Е. 2) καὶ κατὰ. ВѢК. Е. 3) ὤμων. 4) γνω-
 ρήσας. 5) ἐ. 6) ἀποτρέχον. 7) καταντιμα. 8) πολλήν.
 a) Филип. III, 8.

ζήτησιν σπήλαιά τινα μόλις εὔρον κατὰ τὴν ἔφεσιν, κάκεισε ἡδέως τὴν κατοίκησιν ¹⁾ ἐποίησαντο. ἀλλὰ τί ὁ καλὸς ἐργάτης ἐκεῖνος καὶ ὄντως ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ καὶ ὅλως διαζῶν πρὸς τὰς μελλούσας ἐλπίδας; αὐτίκα τοῖς κόποις προστίθησι κόπους καὶ πόνους τοῖς πόνοις καὶ πρὸς ἑαυτὸν ²⁾ γενναιότερον οἶον διαμιλλᾶται· ἡ μὲν γὰρ 5
f. 12 r. τροφή ἀπαξ τῆς ἡμέρας || τρύφος ἄρτου βραχὺ καὶ ὀλίγον ὕδατος ὅσον ἀποζῆν, καθάπερ ἀνωτέρω ἐφθήμεν εἰρηκότες, καὶ οὐδὲν ἦν πλέον τὸ παράπαν, εἰ καὶ τὸ θανεῖν τῇ δίψει ἐπήρτητο κατὰ τὸν τεθειμένον ἄλυτον ἐκεῖνον ὅρον τε καὶ θεσμόν· ὑπῆρχεν οὖν ὅραν ἐν ἐκείνοις μετὰ θαύματος ὁμοῦ καὶ ἐκπλήξεως τὴν σύντονον ἐκείνην 10
καὶ ἀγγέλοις ἀνθάμιλλον ³⁾ προθυμίαν καὶ καλλίστην ἀνάβασιν πρὸς Θεόν· πρόσωπα μὲν ὡχρὰ τῷ ἀπὸ τῆς ξηρότητος ἀνίκμῳ τῆς ⁴⁾ ἐγκρατείας καὶ μέλη ⁵⁾ κατεσκληρότα καὶ τοῖς μακροῖς πόνοις κατεργασμένα ⁶⁾, καὶ τοῦ φυσικοῦ τόνου παραλυθέντα, καὶ πρὸς τὸ βαδίζειν ἢ ἐτέραν ποιεῖν ἐνέργειαν ἀδυνάτως ἔχοντα παντελῶς· καὶ πρὸς 15
γε τοῖς εἰρημένοις διὰ μελέτης εἶχε καὶ τοῦτο αἰεὶ ὁ μακάριος, ἐπιζητῶν εὔρεῖν τὸν ὁδηγοῦντα εἰς ὅπερ οὐκ ἐφθασεν ἐντετυχηκῶς ⁷⁾ καὶ ἰδὼν τῶν ἀπὸ τῆς θείας γραφῆς ἢ εἰς ὅπερ οὐκ ἔ ⁸⁾ τυχε πνευματικῶς διδασχθεῖς ὑπὸ τινος τῶν πνευματοφόρων καὶ θείων πατέρων καὶ διδασκάλων· καθ' ἑαυτὸν γὰρ λογιζόμενος ὑπελάμβανεν, ὅτι 20
καθάπερ ἐδιδάχθη πρᾶξιν, οὕτω καὶ διδασχθήσομαι ⁹⁾ θεωρίαν μετέρχεσθαι ¹⁰⁾ ἀκριβῶς, τοῦτ' ἔστιν ἡσυχίαν καὶ πρακτικὴν· ἀλλ' οὕτως ἔχοντος τούτου τοῖς διαλογισμοῖς, ἐπινεύει Θεὸς ἄνωθεν καὶ ἀπὸ θειοτέρας ὀψεως μηνύεται τινι παντοίοις ἀρετῶν εἶδεσι διαλάμποντι ¹¹⁾ καὶ πράξει καὶ θεωρίᾳ κεκοσμημένῳ· Ἀρσένιος ἦν ἐκεῖνος τὴν 25
κλησιν καὶ ἀσπαζόμενος ὑπὲρ τοὺς ἄλλους τὴν ἡσυχίαν· ὃς δὴ καὶ τῷ θείῳ πνεύματι κινηθεῖς, ὡς εἶχε τάχους, τὸ τοῦ ὁσίου κελλίον καταλαμβάνει καὶ τῇ χειρὶ κρούσας ¹²⁾ τὴν θύραν ἀσμένως εἰσδέχεται παρ' αὐτοῦ· ὅπου καὶ τὰ πνευματικὰ προσειπόντες ἀλλήλους καὶ
f. 12 v. προσφθεγξάμενοι ¹³⁾ || καὶ τὴν συνήθη εὐχὴν τῷ Θεῷ ἀναπέμψαντες, 30

1) κατοίκησιν.	2) ἑαυτήν.	3) ἀνθάμιλον.	4) τοῖς.	5) μέλλη.
6) κατεργασμένα.	7) ἐντετυχικός.	8) слова: φθασεν ἐντ. κ. ἰ. τ. ἁ. θ. γρ. ἢ εἰς θ. οὐκ ἔ приписаны на полѣ другими черниломъ и рукою.	9) οὕτω и διδασχθήσομαι вставлено нами.	10) μετέρχεται.
12) κρούσθη.	13) προσφθεγξάμενοι.	11) διαλαμπόντατι.		

τῆς εὐχῆς παυσαμένης ἅμα ¹⁾ ἐκάθισαν· εἶτα ὁ θεωρητικὸς ἐκεῖνος
καὶ ἐν γήρᾳ πολὺς ἀνὴρ καὶ σεμνὸς, ὡς ἀπὸ τινος θείας καὶ ἱερᾶς
βίβλου ἤρξατο τὴν ὁμιλίαν ποιεῖσθαι περὶ τε φυλακῆς νοός, περὶ
νήψεως εἰλικρινοῦς καὶ καθαρᾶς προσευχῆς, ὅπως διὰ τῆς τῶν ἐντο-
5 λῶν ἐργασίας ὁ νοὺς καθαίρεται κἀντεῦθεν ὁ οὕτω θεοφιλῶς μεριμ-
νῶν καὶ μελετῶν ἄνθρωπος ἐλλαμπόμενος ²⁾ ὅλος φωτεινῶς γίνε-
ται. ἔτι καὶ ἕτερα πλεῖστα εἰρηκῶς περὶ τῶν ἐπανηρημένων τὴν
κατὰ Θεὸν βιοτήν, τὴν μὲν εἰς τοῦτο φέρουσιν ἐπίπλεων ³⁾ τοῦ λέγειν
ὁδὸν στήσας, ἀπεσιώπησε πρὸς μικρὸν, πλὴν καὶ πρὸς αὐτὸν τρέψας
10 τὸν λόγον ἤρετο· «σὺ δὲ, ὦ τέκνον, ὁποῖαν τινὰ μεταχειρίξῃ τὴν
ἐργασίαν, τοῦ Θεοῦ πάντως, ὡς ἔφημεν, τὴν ὁδηγίαν οἰκονομοῦντος;»
ὡς ἐν κεφαλαίῳ δ' οὖν ὁμῶς καὶ αὐτὸς οὗτος ἄνωθεν ἀρχάμενος,
πάντα διηγεῖται τὰ κατ' αὐτόν· αὐτοῦ τε δηλαδὴ τὴν ἀπὸ τοῦ βίου
ἀναχώρησιν ⁴⁾, τὴν φιλερημίαν καὶ τοὺς πολλοὺς ⁵⁾ πόνους καὶ κόπους,
15 οὓς ἡρετίσατο τρέχειν κατὰ Χριστὸν, τᾶλλα πάντα θέμενος ἐν δευ-
τέρῳ. ὑπολαβὼν δὲ ὁ θεσπέσιος ἐκεῖνος τὸ τοῦ πνεύματος ὄργανον
καὶ τὴν πρὸς τὸ ὕψος τῆς ἀρετῆς φέρουσιν ὁδὸν ⁶⁾ ἄριστα ἐπιστάμε-
νος, καὶ μικρὸν ὑπομειδιάσας, ἔφησε πρὸς αὐτόν· «ἀλλὰ ταῦτα πάντα,
ὦ τέκνον, ὅσα περ αὐτὸς διεξῆλθες, παρὰ τῶν θεοφόρων πατέρων
20 καὶ διδασκάλων ἡμῶν πράξεις μὲν ἀκριβῆς λέγεται, θεωρία δὲ οὐδα-
μῶς». τούτων ἀκούσας ὁ μακάριος ἐκεῖνος καὶ ὡς ἀληθῶς ὢν τοῦ
πνεύματος καταγώγιον, αὐτίκα τοῖς ἐκείνου προσπίπτει ποσὶ, || θερ- f. 13 r.
μῶς δεόμενος καὶ ἐκλιπαρῶν καὶ αὐτὸ προβαλλόμενος τὸ ὄνομα τοῦ
Θεοῦ ἀναδιδαχθῆναι παρ' αὐτοῦ τί τε ἔστι προσευχὴ καὶ ἡσυχία ἥ
25 καὶ νοός τήρησις;

VI. Ὁ θεὸς μέντοι πατὴρ ἐκεῖνος καὶ τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπος, ὡς
ἔρμαιον τὴν δέησιν ταύτην ἀρπάσας, μὴδ' ἀμελήσας μὴδ' ἀναβαλλό-
μενος ⁷⁾ εὐθύς ἅπαντα πρὸς αὐτόν εἶπέ τε καὶ ἐδίδαξε, μὴδὲν τι
παραλιπὼν ὅλως τῶν ὅσα παρὰ τῆς χάριτος πλουτισθεὶς πλουσίως
30 ἐδέξατο· οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ ὅσα σιλεῖ συμβαίνειν τοῖς ἐπαποδου-
μένοις εἰς τὸ τῆς ἀρετῆς στάδιον καὶ εἰς τοὺς ὑπὲρ αὐτῆς ἄθλους

1) приписано на полѣ, тѣмъ же черниломъ. 2) ἐλλαμπόμενος. 3) ἐπίπλεων.
4) ἀναχώρησιν. 5) πολλούς. 6) ὁδὸν прибавлено нами. 7) слова: μὴδ' ἀμ.
μ. ἂν приписаны на полѣ тѣмъ же черниломъ.

ἀγωνιζομένοις παρὰ τῶν βασκάνων δαιμόνων ἐκ τῶν δεξιῶν τε καὶ ἀριστερῶν, καὶ παρὰ ἀνθρώπων δυστρόπων καὶ φθονερῶν, οἷς ὡς ὀργάνοις ὁ πονηρὸς κέχρηται, ἐξηγόρευσε κατὰ μέρος καὶ οὐδὲ ἀπὸ τούτων τι παραλέλοιπεν. ὡς οὖν ἀκοῇ ἔλαβε ταῦτα παρὰ τοῦ θείου ἐκείνου ἀνδρός, εὐθέως διαναστάς καὶ εἰς πλοῖον ἐμβάς, τὸ ὄρος τοῦ 5 Ἰδῶ καταλαμβάνει ¹⁾· πάντα τοιγαροῦν τὰ ἐκεῖ μοναστήρια διερευνησάμενος, ὅσους ἂν εὗρη ²⁾, καθημένους ἐν ἡσυχίᾳ, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ αὐτοὺς τοὺς πόρρω που καὶ ἐν ἀβάτοις τόποις ἐν ἡσυχίᾳ διάγοντας, μάλιστα οὐδένα παραλιπεῖν ἔκρινε δεῖν, τοῦ μὴ εὐχῆς ἕνεκα καὶ εὐλογίας τούτους ἰδεῖν ³⁾ καὶ τὴν πνευματικὴν αὐτοῖς ἀποδοῦναι 10 προσκύνησιν. ἔλεγε γὰρ ἐξηγούμενος ὁ θεὸς ἐκεῖνος ἀνὴρ καὶ αἰδίδιμος, ὡς εἶδον μὲν ἀνθρώπους οὐκ ὀλίγους πολὺ τε καὶ συνέσει καὶ πάσῃ τῇ κατὰ τὸ ἦθος σεμνότητι εἰς ὅσον πλεῖστον κεκοσμημένους ⁴⁾, οἵτινες τὴν ἅπασαν μὲν σπουδὴν ἐποιοῦντο περὶ τὸ πρακ- f. 13 v. τικόν, || εἰς ἡσυχίαν δὲ ἦ καὶ νοὸς τήρησιν καὶ θεωρίαν ἐπερωτῶ- 15 μενοι οὐδὲ εἰ ὀνόματι ἐγνώριζον τοῦτο ⁵⁾ ἔλεγον.

VII. Ταῦτα οὖν ἐπὶ τῆς διανοίας καλῶς σκοπήσας καὶ μελετήσας τῇ τοῦ Μαγουλᾶ σκίηται ἐπικεκλημένῃ μετὰ σπουδῆς προσφοιτᾷ, ἣτις ἐστὶ κατὰ πρόσωπον τῆς τοῦ Φιλοθέου σεβασμίας μονῆς· ἔνθα δὴ καὶ μοναχῶς τρισὶν ἐντυγχάνει — Ἡσαΐας, Κορνήλιος, καὶ Μα- 20 κάριος αὐτοῖς τὰ ὀνόματα· οὗς δὴ που συνεώρακε μὴ μόνον περὶ τὸ πρακτικόν, ἀλλὰ καὶ περὶ τὸ θεωρητικόν ἐπὶ μικρὸν ποιουμένους τὴν ἀσχολίαν· ἐκεῖσε τοίνυν πολλὰ κεκοπιακῶς καὶ μετὰ τῶν αὐτοῦ φοιτητῶν εἰς ἰδρωτάς καὶ πόνους χωρήσας, κελλία προθύμως ἀνέγειρεν εἰς καταμονήν· αὐτὸς δὲ προσωτέρω μικροῦ διαστήματος ἡσυ- 25 χαστήριον ἀνφοδόκησεν ἑαυτῷ μόνος μόνῃ τῷ Θεῷ προσλαλῶν, καὶ καθά φησιν ὁ θεὸς Δαυὶδ ⁶⁾ ἀναβάσεις ἐν τῇ καρδίᾳ διατιθέμενος πρὸς Θεὸν τὸν πλάσαντα καταμόνας τὰς καρδίας ἡμῶν καὶ διὰ τῆς πρακτικῆς τὸ θεῖον ἐξιλεούμενος.

VIII. Ἀλλὰ τούτων οὕτως ἐχόντων εἰς ἀνάμνησιν ἔρχεται τοῦ 30 σεβασμίου καὶ ἱερωτάτου ⁶⁾ ἐκείνου ἀνδρός, δηλονότι τοῦ κατὰ τὴν

1) καταλλαμβάνει.

2) εὗρει.

3) εἶδεῖν.

4) κεκοσμημένους.

5) ἐγνώριζετο. погр. Ермшт.

6) ἱερωτάτου.

a) Псал. LXXXIII, 6.

νήσον Κρήτην οἰκοῦντος, ὡς ὁ λόγος φθάσας ἐδήλωσεν ἄνωθεν.
ἀναπολεῖται καλῶς ἐν τῇ ¹⁾ σφετέρᾳ ψυχῇ ὅσα τε περὶ ἡσυχίας καὶ
προσευχῆς ἀνὴρ ἐκεῖνος παρήνει καὶ ὅσα περὶ νήψεως νοός εἰσηγεῖτο·
τοὺς γοῦν θεοφιλεῖς τούτους λόγους ἐκεῖνου οὕτως ἐπιμελέστατα
5 κατὰ νοῦν στρέφων καὶ ὅλας τὰς αἰσθήσεις εἰς ἑαυ || τὸν ἑνδον f. 14 r.
συναγαγὼν καὶ τὴν διάνοιαν εὖ μάλα συντείνας τῷ πνεύματι καὶ
προσαρμόσας τε καὶ συνδήσας ²⁾ καὶ τὸ ὅλον εἰπεῖν τῷ σταυρῷ τοῦ
Χριστοῦ καθηλώσας, τὸ· «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ υἱὲ τοῦ Θεοῦ» ἔλεγε
πυκνῶς προσευχόμενος· «ἐλέησόν με τὸν ἁμαρτωλόν», ἐν ψυχῇ
10 κατοδύνῳ καὶ καρδιακῇ συντριβῇ μετὰ στεναγμῶν ἐκ βάθους καὶ
πνεύματι κατανύξεως, διάβροχον τὸ τῆς γῆς ποιῶν ἔδαφος τῆς
χύδην προοῖουσιν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν θερμοῖς δάκρυσιν. ἀλλὰ τί τὸ
ἐπὶ τούτοις; οὐκ εἰς μακρόν τὴν αὐτοῦ δέησιν παρεῖδεν ὁ Κύριος· κατὰ
γὰρ τὸν μέγαν ἐν προφήταις καὶ βασιλεῦσι Δαυὶδ ³⁾ καρδίαν συντε-
15 τριμμένην ³⁾ καὶ τεταπεινωμένην ὁ Θεός οὐκ ἐξουδενώσκει, ἀλλὰ σὺν
τάχα τῆς δικαίας εἰσακούει δεήσεως· φησὶ γάρ· ⁴⁾ «ἐκέκραξαν οἱ
δίκαιοι, καὶ ὁ κύριος εἰσήκουσεν αὐτῶν». ἔνθεν τοι καὶ πυρωθεὶς
ψυχὴν ὁμοῦ καὶ καρδίαν τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ παναγίου καὶ τελειοποιῶ
πνεύματος καὶ ἀλλοιωθεὶς τὴν καλὴν καὶ ξένην ἀλλοίωσιν, τὸν οἶκον
20 ἐκεῖνον πεπληρωμένον εἶναι φωτὸς τῇ αἴγλῃ τῆς χάριτος, χαρᾶς δὲ
ἄρρήτου καὶ εὐφροσύνης πλησθεὶς, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τηνικαῦτα δα-
κρύων πηγὰς κρουνηδὸν αὐθις προχέων, τῷ τῆς θείας ἀγαπήσεως
ἔρωτι τρωθεὶς καὶ αὐτὸς ἔλεγε τὸ· «ἐκαρδίωσας ἡμᾶς, ἐκαρδίωσας»· ⁵⁾
καὶ· «ἡ ὁσμὴ τῶν ἱματίων σου ὡς ἀπὸ φιάλης ἀρωμάτων μυρεφι-
25 κῶν» ⁴⁾· ὡς ἀληθῶς γὰρ εἰς ἐκεῖνον ἐπὶ τῶν ἔργων ἐξέβη ⁴⁾ τὸ·
«πρᾶξις θεωρίας ἐπίβασις»· οὐκοῦν ὡς ἔξω σαρκὸς καὶ τοῦ διακόσμου
τούτου γενόμενος ὅλος τῆς θείας ἐνεφορήθη ἐφέσεως, κἀντεῦθεν οὐ
διέλιπεν ἐκεῖνο τὸ φῶς καταλάμπον τὸν δίκαιον κατὰ || τὸ ἱερὸν f. 14 v.
λόγιον τὸ φάσκον· ⁵⁾ «φῶς δικαίοις διὰ παντός»· ὁ γὰρ τῆς αἰδίου
30 καὶ μακαρίας λήξεως ἀοίδιμος ἐκεῖνος ἀνὴρ παρ' ἐμοῦ τε καὶ

1) τῇ приписано сверху другимъ черниломъ.

2) συνδήσας, погр. Е.

3) συντηριμένην.

4) ἐξέβη.

a) Псал. L, 19.

b) Пс. XXIII, 18.

c) Пѣснь п. IV, 9.

d) Пѣснь

п. IV, 10.

e) Притч. Сол. XIII, 9.

τῶν συμφοιτητῶν ἐρωτώμενος, ὡς διαφερόντως ἀγαπῶν τὴν ἀλη-
 θειαν καὶ ταύτην τοῦ παντός προτιμῶν, ἔλεγεν ὡς «ὁ τὴν ἀνάβασιν
 ἐν πνεύματι ποιούμενος πρὸς Θεόν, ὡς ἐν κατόπτρῳ δὴ τινι βλέπει
 τὴν ἅπαντα κτίσιν φωτοειδῆ, εἴτε ἐντὸς τοῦ σώματος εἴτε ἐκτὸς
 οὐκ οἶδα, ὡς φησιν ὁ μέγας ἀπόστολος ¹⁾, μέχρις ἂν κατὰ τὸν και- 5
 ρὸν ἐκεῖνόν τις ἐμποδῶν μοι γενόμενος εἰς ἑαυτὸν ἐλθεῖν παρασκευ-
 ᾶσῃ» ¹⁾ πλὴν ἀλλ' ἐγῶγε ἀπλοῖκῶς οὕτω καὶ ἀπεριέργως παντά-
 πασιν ²⁾ ὁπότεν ἐκεῖνον ἐώρων τῆς ἰδίας προσερχόμενον κέλλης ³⁾
 φαιδρῷ τῷ προσώπῳ καὶ οἰονεῖ μειδιῶντι, ἀλλὰ καὶ ἱλαρῶς πρὸς ἐμὲ
 βλέποντα — ἴστε γὰρ πάντως ὑμεῖς οἱ τοῦ πνεύματος, ὅπως μετὰ 10
 πλείονος τῆς ἐνδιαθέτου στοργῆς καὶ ἀγάπης τὰ τε πρῶτα τῶν
 πνευματικῶν τέκνων καὶ τὰ ὑστερογενῆ ὡς ποθεινότατα τρέφεται ⁴⁾ —
 παραπλησίως δὲ καμὲ ὡς ὕστερον ὄντα ὁ αἰδιδίμος ἐκεῖνος γνησιώ-
 τερον περιέθαλπε τὸ τῆς εὐνοίας καὶ ἀγάπης ἀκραιφνέστατόν μοι
 ἐπιδεικνύμενος· διὰ τοῦτο κάμοι πρὸς ἐκεῖνον ψελλίζοντι, ὡς εἰς πα- 15
 τέρα φιλόστοργον, οὕτως ἀπεκρίνατο τῆς κέλλης ⁵⁾ χαροπὸς προσερ-
 χόμενος, ὅτι ψυχὴ τῷ Θεῷ κολληθεῖσα καὶ τῷ τούτου ἔρωτι τρω-
 θεῖσα καὶ στομωθεῖσα, λαμπρῶς δὲ καὶ πᾶσαν ὑπεραναβάσα τὴν κτί-
 σιν καὶ ὑπὲρ τὰ ὁρώμενα ζῶσα καὶ ὅλη συνδεθεῖσα τῷ πρὸς αὐτὸν
 πόθῳ, κρυβῆναι ὅλως οὐ δύναται, καθὰ πρὸς αὐτὴν καὶ ὁ Κύριος ἐνε- 20
 f. 15 r. τείλατο λέγων ⁶⁾, ὅτι «ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀπο || δώ-
 σει σοι ἐν τῷ φανερῷ», καὶ πάλιν ⁷⁾ «λαμφάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσ-
 θεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσι τὰ καλὰ ⁸⁾ ὑμῶν ⁷⁾ ἔργα καὶ δο-
 ξάσωσι τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς». θάλλει γὰρ ἡ καρδία
 καὶ πηγάζει ὁ νοῦς καὶ ὄψις καθιλαρύνεται κατὰ τὸν εἰπόντα σοφόν ⁹⁾· 25
 «καρδίας εὐφραινομένης θάλλει πρόσωπον». ἐμοῦ δὲ ἐπερωτήσαντος·
 «ἄρα, ὦ θεσπεσιώτατε πάτερ, πρὸς αὐτῆς τῆς ἀληθείας, διδάξον ὁ
 διδάσκαλος, τί τε ἔστι ψυχὴ καὶ ὅπως τεθεώρηται παρὰ τῶν ἀγίων»;
 ἐκεῖνος ἡμέρως πάνυ καὶ πράως ⁸⁾ κατὰ τὸ εἰθισμένον τὸν λόγον δια-
 δεξάμενος οὕτωςί πως ἀπεκρίνατο πρὸς με· «τέκνον ἐμὸν φίλτατον 30

1) παρασκευάζει. 2) παντάπασι. 3) προσερχόμενον κέλλης. 4) τρέφετε.
 πομπ. Ε. 5) κέλλης. 6) καλλί. 7) ἡμῶν. 8) ὁράως. πομπ. Ε.
 a) II. Κορ. 12, 2. b) Μτθ. VI, 18. c) Μτθ. V, 16. d) Πριτχ.
 Сол. XV, 13.

κατὰ πνεῦμα, ὑψηλότερά σου μὴ ζῆται καὶ βαθύτερά σου μὴ ἐξε-
ρεῦνα ¹⁾· ἤδη γὰρ πρὸς τοσοῦτον ὕψος νηπιᾶζεις τοῦ λόγου κάντεῦ-
θεν οὐ δύνῃ τῆς στερεωτέρας ἀντιποιεῖσθαι τροφῆς, ὥσπερ οὐδὲ τροφή
τελεία λυσιτελῆς τοῖς ¹⁾ ἀπαλοῖς ἔτι καὶ δεομένοις γάλακτος· ἐμοῦ δὲ
5 τοῖς ὠραίοις ἐκείνου ποσὶ προσριφέντος καὶ ἰσχυρῶς τούτων ἀντειλημ-
μένου ²⁾ καὶ τὴν δέησιν εἰς τοῦτο θερμότεραν προσάγοντος, ἐκεῖνος
πρὸς τὸ ἐπίμονον καὶ πολὺ τῆς ἱκετηρίας ἐπικαμφθεὶς ἀπαξᾶπλῶς
εἶρηκεν ὡς «εἰ μὴ τις ³⁾ τὴν ἀνάστασιν ⁴⁾ ἴδῃ τῆς ἑαυτοῦ ψυχῆς, οὐκ
ἂν ἰσχύσειε μαθεῖν ἀκριβῶς, τί ἐστι ψυχὴ νοερά». ἀλλὰ καὶ πάλιν ⁵⁾
10 ἐγκειμένου τῷ θάρρει καὶ προσεπερωτῶντος ἐμοῦ μετὰ τῆς ὀφειλο-
μένης αἰδοῦς κατὰ τὸ εἰωθὸς καὶ πολλοῦ ⁶⁾ τοῦ σεβάσματος· «εἰ ἄρα,
ὦ πάτερ, εἰς τὸ μέτρον τῆς ἀναβάσεως ταύτης ἔφθασας, ἀνακά-
λυσον»· ἐκεῖνος μεθ' ὅσης ἂν τις εἴποι τῆς ταπεινώσεως ἀπεκρίνατο
τὴν κατάφασιν ⁷⁾· || «ἀκούων», ἔφην ἐγὼ, «διὰ τὸν Κύριον, ἀφθόνως f. 15 v.
15 καὶ ἐμὲ τοῦτο διδάξον οὐ μικράν με δυνάμενον τὴν ὠφέλειαν ἐμποιῇ-
σαι κατὰ ψυχὴν». ἐπαινέσας τοιγαροῦν τὸ ἐμὸν πρόθυμον ἢ θεία
καὶ πάνυ ἐμοὶ ⁸⁾ σεβασμία ψυχὴ τοιαύτην ἐποιήσατο τὴν διδα-
σκαλίαν ὡς· «ἡ ψυχὴ τὴν σπουδὴν πρὸς λόγον κατατείνουσα ⁹⁾ συντό-
νως διὰ τῆς πρακτικῆς ἀρετῆς ¹⁰⁾ πάντα τὰ πάθη συστέλλουσα ¹¹⁾
20 ὑποτεταγμένα καὶ δοῦλα ποιῆται, καὶ τὸν τρόπον τοῦτον καθάπερ
τοῖς σώμασιν αἱ σκικαὶ καὶ αἱ φυσικαὶ ἀρεταὶ γνησίως περικυκλοῦσαι
ταύτῃ παρέπονται καὶ ἀκολουθοῦσιν, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ καθάπερ εἰς
ἀνάβασιν πνευματικῆς κλίμακος καὶ εἰς τὰ ὑπὲρ φύσιν χειραγωγοῦσιν
αὐτὴν καὶ διδάσκουσιν· ὅταν δὲ τοῦτο Χριστοῦ χάριτι ἀπὸ τῆς πνευ-
25 ματικῆς ἐλλάμψεως ¹²⁾ περιγένηται ὁ νοῦς καταφωτιζόμενος, εἰς τὴν
θεωρίαν λαμπρῶς ἐξαπλοῦται καὶ ὑψηλότερος ἑαυτοῦ γεγονῶς κατὰ
τὸ μέτρον τῆς ἐπιχορηγηθείσης αὐτῷ χάριτος τρανώτερόν τε καὶ
καθαρώτερον βλέπει τὰς φύσεις τῶν ὄντων, καθὼς ἔχουσιν ἀναλογίας
καὶ τάξεις· καὶ οὐχ ὡς οἱ ¹³⁾ περὶ τὴν ματαίαν καὶ τὴν ἔξω σοφίαν
30 ἐσχολακότες ἀπὸ κοιτίας φθειγόμενοι καὶ ψευδεῖς τὰς προτάσεις ποιού-
μενοι ἵνα τῷ κοινῷ τρέπωσι καταφλυαροῦσι καὶ ἀπατῶσι τῇ σικῇ μόνῃ

1) τῆς. 2) ἀντειλημένου. 3) встав. E. 4) ἀνάστασιν. 5) πάλιν.
6) πολοῦ. 7) κατάφασιν. 8) τέμνοι. 9) κατὰ τείνασιν. попр. E. 10) καὶ
выбр. E. 11) συστέλλουσα. 12) ἐλλάμψεως. 13) ὅσοι. попр. E.
a) Прем. Сир. III, 21.

προστρέχοντες καὶ οὐ τῇ οὐσιώδει ἐνεργείᾳ τῆς φύσεως κατὰ τὸ εἶκος
 σπεύδοντες¹⁾ ἐξακολουθεῖν· ἐματαιώθη γὰρ ἡ ἀσύνητος αὐτῶν καρδία
 κατὰ τὴν γραφὴν²⁾, καὶ φάσκοντες εἶναι σοφοὶ ἐμωράνθησαν. ἀλλὰ
 f. 16 r. γὰρ ἔπειτα κατὰ || μικρὸν διὰ τὸ πλῆθος τῶν θεωριῶν ἢ τὸν
 ἄρραβῶνα τοῦ πνεύματος δεξαμένη ψυχὴ³⁾ ἀνάγεται πρὸς 5
 τὰ ἄνω τε καὶ θειότερα, ἐν δευτέρῳ τιθεμένη τὰ πρότερα,
 κατὰ τὴν μεγάλην σάλπιγγα τῆς ἐκκλησίας τὸν θεῖον ἀπόστολον
 διδάσκοντα καὶ λέγοντα διαρρήδην·⁴⁾ «τῶν μὲν ὀπισθεν ἐπιλανθανό-
 μενοι ἐπεκτεινόμενοι δὲ τοῖς ἔμπροσθεν». τότε ἡ οὕτω ταῖς ἀληθείαις
 κεκαθαρμένη ψυχὴ, πάντα φόβον ἀποσεισάμενη καὶ πᾶσαν ἀποτινα- 10
 ξαμένη⁵⁾ δειλίαν, τῷ ἔρωτι τοῦ νυμφίου Χριστοῦ ἐνωθεῖσα τε καὶ
 προσκολληθεῖσα τοὺς μὲν φυσικοὺς αὐτῆς λογισμοὺς παυομένους
 βλέπει καθάπαξ καὶ ὀπίσω αὐτῆς πίπτοντας, κατὰ τὴν τῶν ἁγίων
 πατέρων διάταξιν, καὶ εἰς τὸ ἀνείδεον καὶ ἀπόρρητον φθάσασα κάλλος
 μόνῃ μόνῳ τῷ Θεῷ διαλέγεται, καταλαμπομένη φαιδρῶς ὑπὸ τῆς 15
 τοῦ παναγίου πνεύματος αἴγλης⁶⁾ καὶ χάριτος· οὕτω τοίνυν ὑπὸ τοῦ
 ἀπείρου ἐκείνου καταλαμφθεῖσα φωτὸς μόνῃν ἔχει τὴν κίνησιν⁷⁾
 πρὸς αὐτὸν τὸν Θεὸν καὶ διὰ τῆς θαυμασίας ταύτης καὶ καινῆς
 ἀλλοιώσεως οὐδαμῶς ἐπαισθάνεται⁸⁾ τοῦ ταπεινοῦ καὶ γεώδους καὶ
 ὑλικοῦ τοῦδε σώματος· ψυχὴ γὰρ δίχα τινὸς ἐπιπροσθέσεως⁹⁾ καὶ 20
 ὑλικῆς προσπαθείας⁸⁾ νοερά πάντως διαφαίνεται φύσις· ὥσπερ ἄρα
 πρὸ⁹⁾ τῆς παραβάσεως ἐτύγχανεν ὧν Ἀδάμ ἐκεῖνος ὁ προπάτωρ
 ἡμῶν σκεπόμενος μὲν πρότερον τῇ ἐνεργείᾳ καὶ χάριτι τοῦ ἀπείρου
 ἐκείνου φωτὸς, ὕστερον δὲ διὰ τὴν πικράν — οἱμοί — παράβασιν¹⁰⁾
 γυμνωθεὶς τῆς φωτοειδοῦς δόξης ἐκείνης καὶ ἐλλάμψεως¹¹⁾, κάντευ- 25
 θεν διεφάνη τὸ τίμιον τοῦτο ζῶον ὁ ἄνθρωπος ὅτι γυμνὸς ἦν· ἀλλὰ
 . 16 v προσέθηκεν ὁ ἀοίδιμος ἐπειπῶν¹²⁾ || ὡς «τοῦτο φθάσας τίς διὰ τῆς
 ἐπιπόνου μελέτης, ὦ τέκνον, καὶ ἰδὼν γεγωνὺς εἰς οἰκεῖαν κατὰ-
 στασιν εἶδεν ἀνάστασιν¹³⁾ τῆς ψυχῆς πρὸ τῆς ἐλπίζομένης κοινῆς

1) въ текстѣ φεύγοντες, но зачеркнуто, и на полѣ тою же рукою: пр(έπει) σπεύδοντες. 2) διὰ τὸ πλῆθος τῶν θεωριῶν вык. Ершмт. 3) ἀποτεριναζαμένη. 4) αἴγλης приписано на полѣ тѣмъ же черниломъ. 5) κίνησιν. 6) ἐπε-
 σθάνεται. 7) ἐπιπροσθήσεως. 8) καὶ v. 9) πρὸς. 10) παράβασιν.
 11) ἐλάμψεως. 12) ἐπειπῶν. 13) ἀνάστασιν.

a) Римл. I, 21, 22.

b) Филипп. III, 14.

ἀναστάσεως, ὡς καὶ αὐτὴν τὴν οὕτω καθαρθεῖσαν ψυχὴν δύνασθαι
λέγειν μετὰ τοῦ ἀποστόλου ^{α)} τὸ· «εἴτε ἐν σώματι ¹⁾ εἴτε ἐκτὸς οὐκ
οἶδα», οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ αὐτὴ διαπορουμένη καὶ ἐκπληττομένη καθό-
λου μετὰ θάμβους ἀναβοᾷ· «ὦ βάθος πλούτου καὶ σοφίας καὶ γνώ-
5 σσεως Θεοῦ· ὡς ἀνεξερευνήτα τὰ κρίματα αὐτοῦ καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ
ὁδοὶ αὐτοῦ» ^{β)}). καὶ τὰ μὲν τῆς ἡμετέρας πρὸς αὐτὸν ἐκεῖνον τὸν θεό-
τατον πατέρα ἐπερωτήσεως τοῦτον ἔσχε τὸν τρόπον.

IX. Περὶ δὲ τῶν μαθητευσάντων τουτέστι μαθητῶν γινομένων
ἐκείνου καὶ ὑπ' αὐτῷ καθηγεμόνι ἀναχθέντων πρὸς τὸ ὕψος τῆς ἀρε-
10 τῆς, οὐκ οἶδα πῶς ἂν διαθείην καλῶς τοὺς ἐπαίνους ἢ κατ' ἀξίαν
διηγησαίμην τὰ τούτων ἀγωνίσματά τε καὶ κατορθώματα· αὐτίκα
μὲν γὰρ ὁ πρῶτος τῶν ἐκείνου μαθητῶν ὁ ἐν ἀγίοις Γεράσιμος
ὠρμημένος ὢν ἐξ Εὐρίπου, ὅστις καὶ μαθητῆς ἐγένετο ²⁾ δοκιμώτα-
τος καὶ ἀξιεπαινετώτατος τῷ ἀγιωτάτῳ ἐκείνῳ πατριάρχῃ κυρῷ
15 Ἰσιδώρῳ, καλῶς παιδευθεὶς ἀρχῇθεν τὴν προσαρμόζουσαν μοναχῶς
ἀνδράσιν ἀρετὴν καὶ πολιτείαν, ὃν ὁ λόγος ἡμῖν φθάσας ἐγνώρισεν·
εἰς γνησίαν γὰρ μίμησιν κατ' ἔχνος ἐξηκολούθησε τῷ ἀντικρυς ἀπο-
στολικὸν ὁραμόντι τὸν δρόμον, τῷ ἐν ἀγίοις διαλάμποντι Γερασίμῳ
ἐκείνῳ τῷ πάντῃ· οὐδὲ γὰρ ὀκνήσω καὶ τοῦτο εἰπεῖν, ὅτι ζηλωτῆς τοῦ
20 μεγάλου ἐκείνου ἐγένετο τοῦ τὴν Παλαιστίνην ³⁾ εἰς ἔρημον οὔσαν
τὸ πρὶν || καλῶς ἐξημερώσαντος καὶ κατὰ τὸν Ἰορδάνην οἰκοῦντος f. 17 r.
καὶ τὰς σεβασμίας ⁴⁾ ἐκείνας μονὰς ἀνεγείραντος· ⁵⁾ καὶ ὥσπερ ἐκεῖ-
νος, οὕτω δὴ καὶ οὗτος ὁ ἐξ Εὐρίπου Γεράσιμος θείας χάριτος
ἐμπλησθεὶς πρὸς τὴν Ἑλλάδα ⁶⁾ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ πέμπεται ⁷⁾ καὶ τοὺς
25 ἐκεῖ περιελθὼν ἅπαντας ἀνίκμους ὄντας καὶ διψῶντας ⁸⁾ τὸ ἥδιστον
νᾶμα τῆς ἀρετῆς, τῇ πολλῇ περιουσίᾳ τοῦ ἀγιασμοῦ καὶ τῆς εὐσε-
βείας εἰς ὅσον ἐξῆν δαφιλῶς κατεπλούτισεν, ὁμοῦ μὲν ὡς ἐκεῖθεν
ὀρμώμενος, ὡς δεδήλωται, ὁμοῦ δὲ καὶ ὡς τὴν ἐκείνων γλῶσσαν τε
καὶ διάλεκτον εἰς ἄκρον δεδιδαγμένος· ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἱερὸν σύστημα
30 μαθητῶν συναθροίσας τῇ προθέσει τοῦ ἐντεῦθεν βίου ἀπαναστάντων

1) слова: ἐν σώματι переправлена сверху тѣмъ же черниломъ на: ἐντὸς τοῦ σώματος. 2) ἔγετο. 3) Παλαιστίνην. 4) σεβασμίας. 5) ἀναγείραντος.

6) Ἑλλάδα, но на полѣ тою же рукою: λλάδα. 7) πέπεται. 8) διψῶντας.

a) II Кор. 12, 2. б) Римл. 11, 33.

διὰ τῆς ἐκείνου σπουδῆς ἐπιψηφίζομένου Θεοῦ, χώραν ἀπεργασάμε-
νος οὐράνιον καὶ κατοίκησιν μοναχῶν, τούτοις μετέδωκεν ἀκριβοῦς ¹⁾
καὶ ἀγγελικῆς πολιτείας ἐν ἡσυχαστηρίοις, διδάσκων ὁμοίως καὶ
πρὸς τὸ τῆς ἀρετῆς ὕψος ἀνάγων καὶ προτρεπόμενος, κατ' ἐκεῖνον
τὸν πανυπέρλαμπρον, ὃν καλῶς ἐζήλωσε, τὸν μέγαν ἐν Ἰορδάνῃ καὶ 5
ἄξιύμνητον καὶ πολὺν τὰ θεῖα Γεράσιμον· πλείστων ²⁾ δὴ καὶ οὗτος
ὁ ἐξ Εὐρίπου καταξιωθείς ἐν ἐρήμῃ τῶν ὁράσεων καὶ θαῦμα ἐμπολι-
τευόμενος τῷ βίῳ καὶ κατὰ τὸν μέγαν Σάβαν ἐκεῖνον κατὰ τὸ δυνα-
τὸν ἀμιλληθεὶς καὶ ἀγωνισάμενος ἐν πνεύματι, τοῦ ἀπὸ τῶν ἐνταῦθα
βίου μεθίσταται· μετ' ἐκεῖνον δὲ Ἰωσήφ τις τὴν αὐτὴν ³⁾ νῆσον 10
κεκτημένος πατρίδα, ὃς δῆπου καὶ τῷ Γερασίμῳ συνόμιλος ἦν. τὰ
μὲν οὖν ἄλλα τοῦ Ἰωσήφ κατορθώματα σιωπᾶν ⁴⁾ ἡγοῦμεθα δεῖν
f. 17 v. διὰ τὸ εἰς μῆκος τὸν λόγον || ἐκτείνεσθαι, ἀλλ' ἐκεῖνος τοσοῦτους
ὑπὲρ εὐσεβείας ἀγῶνας ὑπήνεγκε γενναίως ἀνδιστάμενος κατὰ τῶν
Λατίνων καὶ Χριστοῦ χάριτι καὶ εἰς τέλος διήνυσεν καὶ πλείστους οὐ 15
μόνον ἀνδρῶν, ἀλλὰ καὶ γυναικῶν εἰς τὴν εὐσέβειαν ἐπεσπάσατο ⁵⁾,
ὥς οὐδεὶς φημί τῶν ἐπὶ ἐλληνικῇ σοφίᾳ μέγιστον ὄνομα κησαμένων
καὶ τὴν αὐτῆς παιδευσιν εἰς ἄκρον ἐξησκημένων ἰσχυσεν ἂν συμβα-
λέσθαι τῇ εὐσεβείᾳ· εἰ γὰρ καὶ ιδιώτης ἦν κατὰ τὴν ἔξωθεν ταυτηνὴ
σοφίαν καὶ ἑαυτῇ περιπίπτουσιν, ἀλλὰ τὴν ἀληθῆ σοφίαν καὶ τὴν 20
αὐτὴν οὔσαν καὶ διὰ παντὸς παραμένουσιν ἐνστερνισάμενος εἶχε· δι'
ἧς καὶ οἱ ἅλεις ἐκεῖνοι ἀπόστολοι δοξασθέντες κατησχυναν τοὺς τοῦ
κόσμου σοφοὺς ⁶⁾· οὕτως ἐκεῖνος ἐτιμήθη παρὰ Θεοῦ· ἀλλ' οὐδὲ
ῥαδίως ἔχοι τις ἂν διεξίεναι καὶ τὴν λοιπὴν ἀρετὴν ἐκείνου καὶ τὸ
τοῦ βίου σεμνὸν καὶ παράδοξον. ⁶⁾ 25

X. Ἔτερον δὲ μοι σκόπει τῶν μαθητῶν τὸν ἐξ Ἀθηνῶν θαυμά-
σιον ἄββαν ἐκεῖνον Νικόλαον. ἀλλ' ἐνταῦθα ἡμῶν οὐκ ἀδακρυτὶ τοῦ
ἀνδρός μεμνημένων ⁷⁾ ὁ νοῦς μὲν ἀμβλύς γίνεται τῇ λύπῃ κατα-
πονούμενος, ναρκᾷ δὲ καὶ ἡ χεὶρ πρὸς τὸ ἀνέφικτον τῶν ἐγκωμίων
ἐκείνου· ἐτύγχανε μὲν ὁ ἀνὴρ γήρᾳ αἰδεσίμῳ ⁸⁾ τετρυχωμένος περὶ 30
που τὰ ὀγδοήκοντα ἔτη ἀνενδότως τοὺς ἄθλους συνδιαφέρων ἐν τῇ

1) ἀκριβοῦς. 2) πλείστον. 3) αὐτὴν περιβλεπόμενον. 4) σιωπεῖν.
5) ἐπασπάσατο. 6) περίδοξον. 7) μεμνημνημένων. 8) αἰδεσθήμω.
a) I Kor. 1, 27.

ἀσκήσει πολιᾶ τε καὶ συνέσει καὶ βεβηκότι τῷ ἦθει ὡς οὐκ οἶδα εἶ
 τις ἄλλος τετιμημένος, ὅς γε καὶ εὐσεβείας ἕνεκα καὶ τῶν ὀρθοδόξων
 δογμάτων παρὰ τοῦ βασιλεύσαντος Παλαιολόγου ἐκείνου τοῦ λατι-
 νόφρονος παντοίας δημεύσεις καὶ ἐξορίας, ἔτι γέ μὴν καὶ καθείρξεις
 5 πλείστας καὶ ζοφεράς ὑπέμεινεν ἀνδρικῶς· || πρὸς γὰρ τὴν ἑαυτοῦ f. 18 r.
 πατρίδα ἐκεῖνον παραγενόμενον καὶ τὸν τῆς διδασκαλίας λόγον
 καταγγέλλοντα τῷ λαῷ ἰσχυροῖς ἱμαῖσι καὶ σχοινίοις πεδήσας καὶ
 τάς τε χεῖρας καὶ τὸν τράχηλον ἅμα καταδεσμεύσας κλοιοῖς, ἔτι καὶ
 κουρᾶ εἰς θρίαμβον τὴν τιμίαν ἐξύρισε πολιάν· οὐ μέχρι δὲ τούτου τὸ
 10 μανικὸν καὶ ἀπάνθρωπον ἔστησε τῆς γνώμης, ἀλλὰ καὶ ἃ μὴδὲ θρή-
 νων ἄνευ ἔξεστι λέγειν, καὶ ταῦτα πολλῷ τῷ θράσει καὶ τῇ τοῦ
 δυσσεβοῦς¹⁾ τῷ τότε κρατοῦντος ῥοπῇ κακῶς ἐτολμᾶτο· ἦσαν γὰρ
 οἱ προσταττόμενοι²⁾ ἄνδρες διαβεβημένοι ἐπὶ ὠμότητι³⁾ ἐπὶ τῆς
 λεωφόρου συμπατοῦντες καὶ λαῖξ ἐναλλόμενοι⁴⁾ σύροντές τε δημοσίᾳ
 15 καὶ δεσμοῦντες καὶ περιάγοντες ἰσχυρῶς, καὶ οἰοῖται ὡς ἐδόκει ἐμπομ-
 πεύοντες καὶ ῥάβδοις μαστίζοντες ἀπηνῶς, ἀγνοοῦντες οἱ ματαιόφρο-
 νες ὅτι ἐπὶ κακίᾳ μᾶλλον ἑαυτοὺς στηλιτεύουσιν, ἐκεῖνῳ δὲ μεγίστην
 δοξάν περιτιθέασιν. τί τὸ ἐπὶ τούτοις; ἔλεως Θεοῦ ἄνωθεν ἐπιβλέψαν-
 τος⁵⁾ τὰ τῆς ἐκκλησίας εἰς βαθεῖαν εἰρήνην ἐπανέρχεται καὶ γαλήνην,
 20 καὶ ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης κύρις Ἰωσήφ τὴν οἰκουμένην ἐγχει-
 ρισθεὶς ἐκκλησιαστικὴν προστασίαν⁶⁾ τε καὶ ἀρχὴν πολὺς ἦν πάντα
 ποιῶν καὶ πραγματευόμενος εἰς ἀρχιερατικὸν θρόνον ἐκεῖνον χειρο-
 τονῆσαι· ὃ δὲ ἐν πᾶσι⁷⁾ τιμῶν τὴν μετριοφροσύνην τε καὶ ταπεινῶσιν,
 ἦν ἐξ ἀπαλῶν, ὃ φασί, τῶν ὀνύχων ἄκρως ἐξεμελέτησεν, οὐδ' ὅπω-
 25 σοῦν ἠθέλησε τὴν χειροτονίαν, ἀλλὰ κατὰ τὴν πρόθεσιν τοῦ φιλησύ-
 χου καὶ ἀπράγμονος βίου τάχιστα τὸ ὄρος τοῦ Ἄθω καταλαμβάνει.
 ὁ μέντοι τῷ τότε πρῶτος τοῦτον ἰδὼν || παντοίοις εἶδεν εὐλαβείας f. 18 v.
 καὶ ἀρετῆς καλλυνόμενον, ὡς καὶ αὐτὸς ἐργάτης παραπλήσιος⁸⁾ τῆς
 ἀρετῆς, εἰς ἐκκλησιάρχην καὶ ἄκοντα ἐν τῇ σεβασμίᾳ μονῇ τῶν
 30 Καραῶν⁹⁾ καθιστᾷ. πλὴν ὀλίγου χρόνου παραρρυέντος ἐντυγχάνει
 κατὰ Θεὸν τῷ θαυμαστῷ Γρηγορίῳ τούτῳ καὶ διδασκάλῳ· εὐθέως

1) δυσσεβοῦς 2) προσταττόμενοι. 3) ὠμότητι. 4) ἐναλλόμενοι. 5) ἐπι-
 βλέψαντες. 6) προστασίαν. 7) ἅπασιν. 8) παραπλήσιως. 9) сверху
 буквъ иъ другимъ черниломъ приписано: ма.

οὖν τοῖς ἡδίστοις ἐκείνου λόγοις ἀλοὺς ὅλη διανοία τε καὶ ῥοπῇ τῆς
 ψυχῆς μαθητῆς ἐκείνου γίνεται πρόθυμος· καθάπερ γὰρ ἔστιν¹⁾ ὁρᾶν τὸ
 σμῆνος τῶν μελιττῶν τῶν ἰδίων σίμβλων ἀπαῖρον καὶ ὅποι περ ἂν τ᾽ δεή-
 σεις τὰ ἄνθη περιπτάμενον, εἶπερ μέλι που κείμενον ἴδωσι, τῇ ἐκείνου
 ὁσμῇ ἀνθελκόμεναι ὅλη φορᾷ αἱ μέλιτται ἀποτρέχουσι πρὸς ἐκεῖνο καὶ 5
 οὐ πρότερον ἐθέλουσιν ἐκεῖθεν ἀναχωρεῖν, πρὶν ἂν ἀνικμήσωνται²⁾
 καὶ τοῦ μέλιτος εἰς κόρον ἐμφορηθῶσιν· οὐ μὲν ἀλλὰ καὶ αὐτὸς μετὰ
 τοῦτο σπουδῇ ποιοῦνται πρὸς ἐκεῖνο τὸν δρόμον, ἐπὶ τῷ καὶ τὰς
 ἰδίας αὐτῶν ἀποθήκας τοῦ ἐκεῖθεν πληρῶσαι μέλιτος ὁλοσχερῶς
 ἅπαν τοῦτο ἀναλαμβάνουσαι· οὕτω δὴπου συνῆλθε καὶ συνέδραμε 10
 κάλλιστα καὶ ἐπ' ἐκείνου τοῦ αἰοδίου καὶ ὡς ἀληθῶς τῆς ἀνωτάτω
 καὶ μακαρίας³⁾ λήξεως γενομένου· σοφίας γὰρ ἀκραίφνους ἐν πνεύ-
 ματι καὶ γνώσεως εἰλικρινοῦς παρὰ Θεοῦ ἐμπνευσθεῖς ἅπαντας τῇ
 ὁσμῇ τῆς ἀρετῆς ἐκείνου ὑπὲρ πολῦτιμόν τι μύρον εὐωδιαζούσης
 μετ' εὐφροσύνης ἐφείλκετο καὶ τῷ θείῳ πλάτει καὶ ὕψει τοῦ διδασκα- 15
 λικοῦ ἐκείνου χαρίσματος, καὶ τὰς τούτων ψυχὰς τοῖς ποτίμοις καὶ
 αὐτοῦ μέλιτος⁴⁾ γλυκυτέροις λόγοις ἐκ τῶν τῆς ἀρετῆς ἡδίστων
 σίμβλων τε καὶ φρεάτων ἐπότιζε· καὶ ὥσπερ ἡ ἐπαινουμένη μαγνη-
 f. 19 r. τις λίθος ἃ || ρρήτῳ φύσεως βία ἔλκει καὶ οἰκειοῦται τὸν στερρότα-
 τον⁵⁾ σίδηρον, οὕτω καὶ ἐκεῖνος μὴ μόνον τοὺς ἰδόντας καὶ ὁμιλήσαν- 20
 τας, ἀλλὰ καὶ τοὺς πόρρω καὶ μακρὰν ὄντας τοῖς λυσιτελέσι καὶ
 ψυχωφελέσιν ἐφείλκετο ῥήμασιν, ἅτινα προσφυῶς καὶ πᾶς τις
 ἐχέφρων εἶπε ζωῆς ῥήματα αἰωνίου καὶ ἀντικρυς θείας φωνάς· καὶ
 ὡς ἐπὶ τοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ μου ἐγένετο· ἐκεῖνον γὰρ Ἀνδρέας ἰδὼν
 εὐθέως καταλιπὼν τὸν Ἰωάννην, τῷ Ἰησοῦ μου προσέδραμε καὶ ἀδια- 25
 σπᾶστως καὶ ἀχωρίστως ἐπηκολούθησεν, οὕτω καὶ ἐπ' αὐτοῦ πολλάκις
 καὶ διαφόρως ἐγένετο· ὡς γὰρ ἐκεῖνον εἶδον οἱ πάνυ προέχοντες τῶν
 ἐναρέτων καὶ διδασκάλων οὕτω μὲν εὐλαβείας, οὕτω δὲ καὶ πνευ-
 ματικῆς εὐσταθείας εἰς ἄκρον ἐλάσαντα καὶ τῷ χαροπῷ τοῦ προσώ-
 που καὶ πράγῃ τὴν ἐνδοθεν τῆς ψυχῆς ἔλλαμψιν χαρακτηρίζοντά τε 30
 καὶ ὑποφαίνοντα, τοὺς μὲν παιδευτάς ἐαυτῶν παρηγοῦντο, τῇ ἐκείνου

1) ἔστιν. 2) ἀνικμήσονται сѣ надписанномъ ω. 3) μακρίας. 4) μέ-
 λιττός. 5) στερότατον.

δὲ διδασκαλία καὶ συνοδία προστρέχοντες ὑπετάττοντο τῆς ἐντεῦθεν
 ὠφελείας τυχεῖν ἐφιέμενοι· καθὰ δὴ καὶ ὁ τὰ πάντα ἱερός καὶ
 σεβάσμιος οὗτος, ὁ ἀββᾶς δηλονότι Νικόλαος οὐ μόνον περιφανείας
 παρητήσατο ¹⁾ καὶ τὰς κατ' ἀνθρώπους δόξας τε καὶ τιμὰς ὡς μάταιον
 5 ἄχθος καὶ περιττὸν ἀπεσεύσατο, ἀλλὰ καὶ γῆρας καὶ χρόνον ἐν
 δευτέρῳ θέμενος φέρων ἑαυτὸν μεθ' ὑποταγῆς προσέριψε τοῖς
 ὠραίοις ἐκείνου ποσὶ, τοῖς εὐαγγελιζομένοις εἰρήνην καὶ ἀγαθὰ, καὶ
 τὸν τῆς ὑποταγῆς ὅρον καὶ πόνον κατὰ τὸν ἐπικρατοῦντα νόμον· ὡς
 ἔρμαιον καὶ μέγα τι κέρδος λαβὼν ἀνεδέξατο. ἐκεῖνος τοίνυν ὁ κατὰ
 10 τὸν Σαμουὴλ τῷ Θεῷ ἀφιερούμενος τῇ σύριγγι τῶν αὐτοῦ λόγων || f. 19 v.
 τὰς ἡνίας ἐγχειρίσας τῶν λογισμῶν καὶ εἰς ἅπασαν ἀρετὴν τε καὶ
 ταπεινῶσιν δόκιμος γεγονὼς πολλῷ τῷ μέτρῳ καὶ τοὺς ἐκείσε
 πάντας ὑπερεβάλετο. καὶ τοῦτο δὲ τοῦ μακαρίου ἐκείνου καὶ θειο-
 τάτου πατρὸς Γρηγορίου μετὰ τῆς πρεπούσης οἰκονομίας θαυμάσειεν
 15 ἂν τις, καὶ λίαν εἰκότως· καὶ γὰρ ὅποταν τινὰ τῶν ἀδελφῶν ἐπιστῦ-
 ψαι ἐβούλετο τῷ διορατικῷ τῆς ψυχῆς ὀφθαλμῷ τὸ συμφέρον κατα-
 νῶν καὶ πραγματευόμενος τὴν διόρθωσιν, τοῖς σκώμμασιν ²⁾ ἐκεῖνον
 καθυπέβαλεν αἰφνιδίως κακόγηρων ἀποκαλῶν καὶ σαπρὸν γέροντα
 καὶ καταγρηράσαντα μὲν ὡς ἐν τοῖς κακοῖς, μὴδ' ὅτιοῦν δὲ διαπραξά-
 20 μενον ἀγαθόν· προσέτι γε μὴν καὶ ῥαθυμίας ἀνάπλεων καὶ καταμε-
 λοῦντα τῆς ἑαυτοῦ σωτηρίας· πολλάκις δὲ προστάξας τινὶ τῶν μονα-
 χῶν μετ' ἐμβριθείας ὁ πατὴρ καὶ τῆς τραπέζης τὸν τοιοῦτον ἐξήλαυ-
 νεν τὸ λυσιτελὲς παντὶ τρόπῳ προνοῶν, ὡς ἔφημεν, καὶ οἰκονομού-
 μενος· ταῦτα γοῦν ἀκούσας ὁ κατὰ Θεὸν πυκτεύων ἐκεῖνος καὶ τοῦ
 25 Χριστοῦ ἀθλητῆς μεθ' ὅλου ³⁾ τοῦ τῆς ταπεινοφροσύνης σχήματος
 κείμενος ἔκλαιε πρὸς τοῖς τοῦ διδασκάλου ποσίν. ἀλλ' ἐγὼ ταυτηνὶ
 ποιούμενος τὴν δίηγησιν συστέλλομαι τῇ ψυχῇ καὶ τοῖς δάκρυσι
 κατάβροχος γίνομαι καὶ θάμβους πληροῦμαι, ὥσπερ ἐφαπλούμενον
 ὅρων ἤδη τοῦτον ὑπὸ τοὺς πόδας τοῦ διδασκάλου, ὡς ὁ λόγος δηλοῖ·
 30 ἔχε δὲ καὶ σκόπει ὁ ἀκροώμενος καὶ θαύμαζε καλῶς τὴν οἰκονομίαν·
 οὕτω γὰρ τὸν ἐπταικότα σκώπτων ἐπὶ λυσιτελείᾳ καὶ διαλοιδороύμε-
 νος μετὰ τοῦ παραινεῖν καὶ συγγινώσκειν ἐπὶ μεγάλῳ ψυχικῷ κέρδει,

1) παρητίσατο съ надписанной η.

2) σκώμασιν.

3) ὅσου, попр. Е.

ἀπέλυεν ὕστερον ταῦτα μὲν οὖν ἐπῆλθέ μοι λέγειν ἐκ τῶν πολλῶν τοῦ ἀνδρός ὀλίγα τὸ μῆκος ὑφορωμένῳ ¹⁾ τοῦ λόγου.

f. 20 r. XI. || Ἐπειδὴ περ πολλῇ τῶν ἐκείνῳ κατορθωμένων ἡ θάλασσα κεχυμένη καὶ οὐκ ἂν δύναίτο τις τὸ πέλαγος διανήξασθαι ἐκ τοῦ πειρᾶσθαι κατὰ μέρος πάντων τῶν ἀγαθῶν ἐκείνου μεμνησθαι, 5 ἄθρει δὴ μοι καὶ Μάρκον, τὸν, ὡς εἶπεῖν, κανόνα τῆς ἀρετῆς τελειότατον, τὸν ἐκ τῆς Κλαζομενίτιδος χώρας ἀποκειράμενον ἀρχῆθεν ²⁾ ἐν τῇ κατὰ τὴν περιώνυμον ³⁾ πόλιν Θεσσαλονίκην σεβασμίᾳ μονῇ τῇ τοῦ κυροῦ Ἰσαὰκ ἐπικεκλημένη, ὅστις τελευταῖον τὸ Ἅγιον Ὅρος καταλαβὼν τοῦ γόρου καὶ αὐτὸς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ⁴⁾ γίνεται καί, 10 ὡς ἔπος εἶπεῖν, τσαύτην ἐκτήσατο τὴν πρὸς τὰς εὐχὰς ⁵⁾ ἐγγήγορσιν καὶ σπουδῇν καὶ κατὰ τὰ ἱερὰ λόγια ⁶⁾ ἐπὶ τοσοῦτον ἡγάπησε τὸ παραριπτεῖσθαι ⁷⁾ ἐν οἴκῳ Θεοῦ καθ' ἐκάστην καὶ μετὰ τοῦ πρυτανεῖον γενέσθαι πασῶν ἀρετῶν τοσοῦτον ἐκ μέσης ψυχῆς ἡσπάσατο τὸ τῆς ταπεινότητος καὶ ὑπακοῆς ἀγαθόν, ἀποπληροῦν ἅπαντα τὰ κάλλιστα 15 διὰ τέλους αἰρούμενος, ὡς μὴ μόνον τῷ προεστῶτι, ἀλλὰ καὶ πάσῃ τῇ ἐν Χριστῷ ἀδελφότητι τό γε ⁷⁾ εἰς αὐτόν ἦκον κατὰ πᾶσαν χρεῖαν προθύμως ὑπηρετεῖσθαι· οὗτος δὲ οὐδὲ μέχρι τούτου δεῖν ἔκρινεν ἵστασθαι, ἀλλ' εἰ μὴ καὶ πρὸς τοὺς ἔξωθεν πάντας τοὺς ὁπωσδήποτε ἀφικνουμένους ἐκεῖσε καὶ παραβάλλοντας μοναχοὺς, καὶ τούτους ὡς 20 δύναμις θεραπεύσειεν ἐν σχήματι δούλου φαινόμενος, οὐ φορητὸν ὁλῶς ἐνόμιζεν· ἀτεχνῶς γὰρ τοῖς ἔργοις ἀνυποκρίτως ἐδείκνυ ⁸⁾ τὸ τοῦ Χριστοῦ μου ἐκεῖνο θέσπισμα ⁹⁾, ὅτι ὁ θέλων πρῶτος εἶναι ἔστω πάντων ἑσχατος καὶ πάντων διάκονος· οὐδὲ γάρ ἐστι τῶν ἀπάντων οὐδεὶς ἐκεῖσε παραγενόμενος, ὅς οὐ διὰ μεγάλου θαύματος καὶ πολ-

f. 20 v. λῶν ⁹⁾ ἐπαίνων ποιεῖται || τουτονὶ τὸν θεσπέσιον καὶ τὴν τούτου θέαν ἅπαξ μόνον ἰδὼν πνευματικὴν εὐωδίαν ἐμπνέουσιν οὐχ ἀγιασμόν ποιεῖται τὴν ὅψιν τῆς ἰδίας ψυχῆς καὶ τυποῦται πρὸς τὴν τῆς ταπεινοφροσύνης κατάστασιν· ὅς γε καὶ μέχρι σήμερον εἰς βαθὺ καὶ ταῦτα γῆρας ἐληλακῶς τὰ αὐτὰ βούλεται πράττειν ἀσπασιώτατα, μηδὲν τι 30

1) ὑφορωμένου. 2) сл. ἀρχῆθεν въ текстѣ переправлено изъ другаго и повторено на полѣ тѣмъ же черниломъ. 3) περιώνυμον. 4) αὐτοῦ вставлено нами. 5) сл. εὐχὰς повторено дважды. 6) παραριπτεῖσθαι. 7) τε. попр. Е. 8) ἐδύκνυ. 9) πολῶν. а) Псал. LXXXIII, 11. б) Мрк. IX, 35.

μηδαμῶς ὑπολογιζόμενος πρὸς ἀναβολὴν καὶ ὑπέρθεσιν, ἀλλὰ καὶ
 τὴν τοῦ μαγκιπείου¹⁾ καὶ αὐτὴν γε τὴν τοῦ μαγειρείου διακονίαν
 προθύμως ἀποπληρῶν οὐδαμῶς οὐδεπώποτε ὀλιγορήσας²⁾ ἐφάνη·
 ὅθεν ἰδὼν ὁ μακαρίζων τοὺς ταπεινοὺς τῇ καρδίᾳ τὴν τοσαύτην
 5 αὐτοῦ μετριοφροσύνην τε καὶ ὑπακοὴν ἐπὶ τοσοῦτον δόξης τοῦτον
 ἐξῆρέ τε καὶ ἀνύψωσεν, ὥστε καταλαμπόμενον ὑπὸ τῆς τοῦ παναγίου
 πνεύματος ἐλλάμψεως³⁾ τε καὶ χάριτος ὄργανον γενέσθαι διαφανέ-
 στατον ὑπὸ τούτου κρούμενον ἐν πράττει· φθάσας γὰρ εἰς τὸν
 ἀκύμαντον λιμένα καὶ γαληνὸν⁴⁾ καὶ τὴν ἔφεσιν ὀλικῶς τῷ Θεῷ
 15 συνάψας μόνος μόνῳ τούτῳ προσομιλεῖ καὶ τῇ τούτου ἀρρήτως
 ἐπευφραίνεται λαμπηρόνι καὶ πολλοῖς ἐν τῷ παρόντι μεταδίδωσιν εἰς
 ὠφέλειαν ψυχικὴν τῆς ἐνούσης αὐτῷ διδασκαλίας καὶ τοῦ ἁγιασμοῦ·
 τοῦτον γὰρ τὸν θεωρεῖ καὶ τοῖς ἀγγέλοις παρεξετάζομενον ἄνθρωπον
 καὶ ὁ πολὺς χρόνος ἡμῖν καθυπέδειξε τοῖς ἐν πείρᾳ μάλιστα τούτου
 25 γεγενημένοις· ἐγὼ γὰρ αὐτῷ καὶ ὁμόστεγος καὶ ὁμοδαίαιτος ἐγενόμην
 ἀδελφὰ φρονῶν αὐτῷ καὶ γνησιώτατα ἐν πνεύματι κατὰ πάντα· καὶ
 τί γὰρ ἡμῖν οὐχὶ κοινόν, εὐθύς⁵⁾ ἀπὸ γραμμῆς, ὃ φασί, τὸ τῆς
 συμποίας καὶ φιλίας || αὐτοῦ ὁλοψύχως τιμηκόσι μετὰ τῆς πρε- f. 21 r.
 πούσης αἰδοῦς καὶ σεβάσματος; εἰ γὰρ καὶ ἡμῖν ἐνετείλατο ἀνέκφορα
 20 παρ' ἑαυτοῖς ἔχειν τὰ θεόθεν ἐκεῖνῳ δεδωρημένα τῆς ἀρετῆς προτε-
 ρήματα, ἀλλ' ἐπεὶ πρὸς τὸν Θεὸν αὐτὸν ἀνάγεται ὁ τῶν ἁγίων
 ἔπαινος, καὶ τὰ κατορθώματα λεγόμενά τε καὶ μεθ' ἡδονῆς ἀκούο-
 μενα καὶ παρακαλοῦντα πρὸς μίμησιν τοὺς ἀκρωμένους, τῶν δικαίων
 ἔκρινα μὴ καθόλου σιωπῇ παραπέμψασθαι· ἐπεὶ γὰρ ὁ θειότατος
 25 ἐμὸς ἐκεῖνος πατήρ, τὸ μέγα καὶ κοινὸν τῆς οἰκουμένης θαῦμα καὶ
 περιάλλημα Γρηγόριος τὴν σεβασμίαν λαύραν κατέλαβεν, οὕτως
 ἀμφοτέρους ἡμᾶς ἀλλήλοις ἥνωσε καὶ συνέδησε ταῖς ἰδίαις διδασ-
 καλίαις καὶ εἰσηγήσεσιν, ὥστε καὶ μίαν ψυχὴν δοκεῖν ἔχειν⁶⁾ ἡμᾶς
 ἐν διηρημένοις τοῖς σώμασι, καὶ διὰ τέλους ἀχωρίστους⁷⁾ μένειν
 30 ἐπέταξε, καὶ τοῦτο μάλα καλῶς ἐπειπὼν πρὸς ἡμᾶς ἀξίως ὑπὸ⁸⁾ τοῦ

1) μαγκιπείου.

2) ὀλιγορήσας.

3) ἐλλάμψεως.

4) γαληνόν.

5) εὐθύς приписано на полѣ тѣмъ же черниломъ.

6) ἔχειν приписано на

полѣ другимъ черниломъ и почеркомъ.

7) ἀχωρίστους повторено дважды.

8) ὑπὸ прибавлено нами.

σὺν αὐτῷ κινούμενος πνεύματος, ὡς οὐ μὴ ἀμοιρήσομεν οὕτως
 ἔχοντες τῆς βασιλείας καὶ δόξης Χριστοῦ. ἡμεῖς δὲ κατὰ τὴν ἐπικρα-
 τοῦσαν συνήθως μετάνοιαν τοῖς ποσὶν ἐκείνου καθυποκλίναντες
 ἑαυτοὺς καὶ τῆς μετ' εὐχῶν εὐλογίας ἀξιωθέντες συνῆμεν ἀλλήλοις
 ἀχώριστοι, τὸ ἐν πνέοντες, τὸ αὐτὸ φρονοῦντες καὶ ἐργαζόμενοι, μὴ 5
 τοῦτο δὴ τὸ ἐμὸν τε καὶ σὸν εἰδότες γινόμενον ἐν ἡμῖν ὅλως, παρ'
 ὅλους χρόνους ὀκτῶ πρὸς τοῖς εἴκοσιν· ἀλλὰ Κάλλιστον¹⁾ προσει-
 πῶν²⁾ τις³⁾ εὐθύς ἐν αὐτῷ καὶ δι' αὐτοῦ τὸν Μάρκον εἶχεν ἀποκρι-
 νόμενον, καὶ αὐθις Μάρκον εἰπὼν καὶ τὸν Κάλλιστον⁴⁾ οἷον ἐώρα
 φαινόμενον ἐν αὐτῷ, ὡς καὶ ἅπαντας τοὺς ἐν σκῆτι κατ' ἀρετὴν 10
 f. 21 v. προσεδρεύοντας || ἀδελφοὺς εἰς ἐπαινετὸν ἀρχέτυπον βλέπειν
 ἡμᾶς⁵⁾ ἐν τῷ καλῷ τῆς εἰρήνης καὶ ὁμονοίας τῇ τοῦ Χριστοῦ
 χάριτι· καὶ εἴ ποτε φθόνῳ τοῦ πονηροῦ δαίμονος συνέβαινέ τισι
 φιλονεικία καὶ διενόχλησις, ἐν ὑπομνήσει πολλάκις τὸ καθ' ἡμᾶς
 θεοφιλὲς ἐποιοῦντο παράδειγμα. ἀλλ' ὕστερον οὐκ οἶδ' ὅπως ἀσθενεία 15
 τις σωματικὴ τούτῳ συνέπεσε, διὸ καὶ χάριν θεραπείας τοῦ πάθους
 τὴν ἀγίαν κατελάβομεν λαύραν· οὕτως οὖν τοῦ πράγματος παρακο-
 λουθήσαντος οἱ ἐν αὐτῇ ἀσκούμενοι ἱεροὶ ἄνδρες τὸ περιὸν τῆς
 ἀρετῆς καὶ εὐλαβείας αὐτοῦ τοῖς ἔργοις κατανόησαντες, οὐδαμῶς
 εἶασαν οὐδ' ἐνέδωκαν ὅλως ἐκεῖθεν αὐτὸν ἀπᾶραί τε καὶ ἀναχωρῆσαι, 20
 ζημίαν οὐκ ἀνεκτὸν τὸ πρᾶγμα νομίζοντες· ἐγὼ δὲ τοῦ Θεοῦ κινουντος
 εἰς τὴν σεβασμίαν μονὴν τῶν Ἰβήρων ὑπέστρεψα. ἔδοξε μὲν οὖν
 ἴσως τισὶν ἀπ' ἀλλήλων ἡμᾶς διαζευχθῆναι καὶ χωρισθῆναι, ἀλλὰ
 τῷ δοκεῖν μὲν τοῖς σώμασι καὶ τῷ τόπῳ, τῇ ψυχῇ δὲ διὰ τῆς τοῦ
 Θεοῦ χάριτος σύνεσμεν ὁμοῦ, ὡς συνδέοντος τὰ καλὰ καὶ συνέχον- 25
 τος· ὅθεν καὶ καὶ ὅπουδῆποτε διατρίβοντες ἐτυγχάνομεν ἡνωμέ-
 νοι⁶⁾ διὰ παντός⁷⁾ μένομεν ἐν ἀλλήλοις ὄντες καὶ παρ' ἀλλήλους,
 ἐκάτερος τὴν ἐτέρου μνήμην ἀχραιφνῇ διασώζοντες αἰεὶ σὺν πόθῳ
 πνευματικῷ καὶ κατὰ νοῦν περιφέροντες, ὥσπερ τὰ κατὰ τινα φυσικὴν

1) κάλιστα. 2) προσειπών. 3) τις приписано на полѣ тою же
 рукою. 4) κάλιστα. 5) βλέπειν повторено, но зачеркнуто и сверху
 той же рукою написано ἡμᾶς. 6) ἡνόμεινοι. 7) къ этому слову
 на полѣ приписано тѣмъ же черниломъ: пр(έ)πει διηνεχῶς.

συμπάθειαν ἀλλήλοις συνδεδεμένα καὶ τομὴν μὴ καταδεχόμενα. ἀλλ' αὐτὸς ἐπὶ τοσοῦτον ἐδοξάσθη παρὰ Θεοῦ τοῖς ἐκεῖθεν ἐλλάμψεσι ¹⁾ καὶ δωρεαῖς ἐκάστοτε προσθήκην λαμβάνων καὶ ἀναβάσεις ἐν καρδίᾳ τιθέμενος ²⁾ καὶ ἀπὸ δόξης διαβαίνων εἰς δόξαν ³⁾, || ὡς μὴ f. 22 r.

5 δυνατὸν εἶναι κατ' ἀξίαν λέγειν ἢ γράφειν ἡμᾶς βουλομένους ἐπιμνησθῆναι τῷ μὴ δοκεῖν ἄπιστα διεξίεναι τοῖς ἀμυήτοις· οὗτοι γὰρ ἀτεχνῶς τυφλώττοντες τὴν διάνοιαν καὶ τὴν βδελυράν νόσον τῶν ἐκφύλων καὶ παρεγγράπτων καὶ θολερῶν δογμάτων τοῦ Ἀκινδύνου νοσοῦντες, τὰς ἐγγινομένας δωρεὰς καὶ θεοφανείας τοῖς ἀγίοις κατὰ

10 ψυχὴν τὴν καρδίαν κεκαθαρμένοις ἐθελοκακοῦντες οὐ βούλονται παραδέξασθαι, κακῶς εἰδότες καὶ λίαν ἐπικινδύνως· εἰς γὰρ τὴν χάριν ταύτην καὶ δωρεὰν βλασφημοῦντες ἀφρόνως καὶ κτίσμα λέγειν ἀποτολμῶντες αὐτήν ³⁾ καὶ τὰς θείας γραφὰς ἀνατρέποντες ἐντεῦθεν ἀπελέγχονται, μάλιστα τὸ τῆς οἰκονομίας μυστήριον ἀνατρέποντες·

15 ἀλλ' αὐτῶν μὲν τὰς καρδίας πρὸς ἐπιστροφήν ἀψαιτο ἢ δεξιὰ τοῦ ὑψίστου καὶ δοίη ἐπιγνώναι τὸ ἀγαθόν, ὅπως μὴ διὰ τέλους ἐπίχαρμα τῷ πονηρῷ γένωνται· ἡμῖν δ' ὁ λόγος ἐπὶ τὰ πρόσω χωρεῖτω.

XII. Χρόνῳ δὲ ὕστερον ὀλίγῳ καὶ Ἰάκωβος καὶ Ἀαρὼν ἐμαθήτευσαν τῷ μεγάλῳ· ὅστις Ἰάκωβος καὶ Σερβίων ἐπίσκοπος ἐγεγόνει,

20 ὁ μὲντοι Ἀαρὼν ἐπειτα τῷ Ἀγίῳ ἐπιστὰς Ὅρει, ἐπεὶ τὰς ὀφείας εἶχε πεπηρωμένας, εἰσδέχεται παρ' ἐκείνου σπλαγχνισθέντος εὖ μάλα καὶ τὴν τοῦ Θεοῦ μιμουμένου φιλανθρωπίαν ἐν τῇ κατὰ τὴν ὁδοιπορίαν χειραγωγίᾳ, καθάπερ ὁ ἐμὸς Ἰησοῦς εἰς τὸν ἐκ γενετῆς ἐκεῖνον τυφλὸν ἐφιλανθρωπέυσато καὶ ἠλέησε. καὶ δὴ μαθητευθεὶς ἐκεῖνος

25 παρὰ τοῦ διδασκάλου, ὅπως τε δι' ἄκραν ἀγαθότητα καὶ τὴν περὶ τὸ ἡμέτερον γένος κηδεμονίαν Θεὸς ἄνθρωπος γέγονεν, ἵνα τὸν προπάτορα ἐκεῖνον Ἀδὰμ διὰ τὴν παράβασιν τῆς ἐντολῆς — οἶμοι — παραπεσόντα ³⁾ ἀνακαλέσῃται καὶ τῆς τυραννίδος τοῦ ἀρχεκάκου || f. 22 v.

30 γάγγῃ εὐγένειαν καὶ ἐξαναστήσῃ τῆς τοῦ θανάτου φθορᾶς λοιπὸν ἐφθαρμένης, καὶ ὅτιπερ ἡ τῶν σωματικῶν τούτων ὀφθαλμῶν πῆρω-

1) второе λ приписано сверху.

2) αὐτόν.

3) слова: διὰ — παραπ.

приписаны съ низу, на полѣ, тою же рукою.

a) Псал. LXXXIII, 6.

b) II Кор. 3, 18.

σις καθ' ἣντινα οὖν αἰτίαν ἐπισυμβαίνουσα οὐ μόνον οὐκ ἀπαμβλύνει τοὺς τῆς ψυχῆς ὀφθαλμοὺς, ἀλλὰ καὶ φῶς αἰώνιον τοῖς γενναίως φέρουσι καὶ γνησίως πρὸς τὸν Θεὸν ἠλπιόσι· χαρίζεται ἐν φωτισμῷ καρδίας, ἐδέξατο τὴν παραίνεσιν καὶ διηνοίχθη τὰ τῆς ψυχῆς ὅμματα· εἰ γὰρ οὐκ ἀδιστακτικῶς τοῦτο ¹⁾ νοήσειέ ²⁾ τις, εἰς κενὸν δίδωσι λέγειν 5 τὴν βέβαιον ³⁾ καὶ ἀρραγῇ προσδοκίαν τῆς σωτηριώδους καὶ ποθεινοτάτης ἡμῖν παρουσίας Χριστοῦ, δι' ἣν καὶ πληγὰς καὶ δεσμούς καὶ μελῶν ἀποβολὰς καὶ καθείρξεις καὶ θανάτους τὸ τελευταῖον ὑφιστάμεθα καὶ ὑπομένομεν ἀνδρικῶς πρὸς τὰς μελλούσας αἰωνίους μισθοποδοσίας καὶ ἀμοιβὰς ἀποβλέποντες, ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακο- 10 χούμενοι, κατὰ τὸν μέγαν ἀπόστολον ⁴⁾, καὶ τὸ πρόσκαιρον τοῦτο φῶς καὶ μικροῦ σαῖνον τὴν αἴσθησιν ἀποβάλλοντες ὅπως δῆποτε ἢ πάντως, ἵνα τὸ ἀρχῇθεν ἐνεσπαρμένον ⁵⁾ ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν φῶς εὕρωμεν, ὅπερ διὰ τὴν παράβασιν, ὡς νῦν λέγομεν, ἡμαύρωσεν ὁ Ἀδάμ· ἀλλ' ἐπὶ νῦν συνάρσει Χριστοῦ καὶ χάριτι διὰ προσευχῆς 15 θερμῆς καὶ συντόνου καὶ ἀδιαλείπτου δεήσεως τὰς ἑαυτῶν καρδίας διακαθάρωμεν, τότε φωτίζεται ἡμῶν ὁ νοῦς καὶ ἡ διάνοια, τὸ ἡγεμονικὸν καὶ κυριεῦον τῆς ψυχῆς μέρος, ἅτινα καὶ δίκην ὀφθαλμοῦ πρόσεισι τῇ ψυχῇ, κατὰ τὴν τῶν πατέρων διδασκαλίαν· τότε κατὰ τὸν προφητάνακτα ⁶⁾ δυνάμεθα καὶ ἡμεῖς ἐν παρρησίᾳ λέγειν πρὸς 20 f. 23 r. τὸν Θεόν· «τὸ πρῶτ' εἰσακού || σὴ τῆς φωνῆς μου, τὸ πρῶτ' παραστήσομαί σοι καὶ ἐπόψομαι» ⁷⁾ καὶ «φῶς δικαίοις διὰ παντός» ⁸⁾. οὕτω δὲ διανοιχθέντων τῶν ψυχικῶν ὀφθαλμῶν ἐξαπλοῦται μὲν ἐλλαμπόμενον ⁹⁾ τὸ νοερὸν τῆς ψυχῆς κάλλος ¹⁾, καὶ ὁ κατὰ Θεὸν ἐν πνεύματι γεγωνὶς ἄνθρωπος βλέπει φυσικῶς, καθάπερ ἐκεῖνος ὁ πρῶτος Ἀδάμ. 25 πρὸ τῆς παραβάσεως. τούτων δῆτα τῶν παραινέσεων, ὡς δεδήλωται, ἀκούσας ὁ ἀδελφὸς ἐκεῖνος καὶ συνιείς καὶ ἀκριβῶς ἐπὶ νοῦν πάντα βαλλόμενος τὸν Θεὸν ἐλιπάρει καὶ καθικέτευεν ἐν συντριβῇ ⁸⁾ καρδίας οὕτω λέγων καὶ προσευχόμενος· «Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ τὴν χαμαὶ συγχύπτουσαν ἐκείνην γυναῖκα ἐλέησας ⁹⁾ καὶ λόγῳ μόνῳ τὸν παρά- 30

1) τοῦτο подписано тою же рукой. 2) νοήσις. 3) βέβαιον. 4) ἐνεσπαρμένον. 5) ἐπόψει με. 6) ἐλλαμπόμενος. 7) κάλλος. 8) συντριβεῖ. 9) ἐλεήσας вставлено нами.

a) Евр. XI, 37.

b) Псал. V, 4.

c) Притч. XIII, 9.

λυτον σφίγγας καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ διανοίξας, ἔπιδε ἐπ' ἐμὲ τῇ ἀφάτῳ καὶ ἀνειακίστῳ σου εὐσπλαγχνίᾳ καὶ τὴν συγκύπτουσαν ἐμὴν ἀθλίαν ψυχὴν τῷ βορβόρῳ τῆς ἀμαρτίας καὶ χαμαὶ κειμένην μὴ ὑπερίδῃς ἐν τῷ λάκκῳ ¹⁾ τῆς ἀπογνώσεως, ἀλλ' ὡς οἰκτίρων τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς καρδίας μου ἄνοιξον διὰ τὸ σὸν θέλημα». οὕτω δὲ συνεχῶς αὐτοῦ ἐκ βαθέων πρὸς τὸν Θεὸν ἀνακράζοντος τί γίνεται, ὡς λίαν θαυμαστὸν καὶ λόγου πολλοῦ ἄξιον; καθάπερ γὰρ ὁ θεόπτης ἐκεῖνος Μωσῆς καὶ σιωπῶν τὰς ἱκετηρίας ἀνέπεμπε πρὸς Θεὸν ἐν τῷ βάθει τῆς ψυχικῆς διανοίας ἀναπολῶν, κατὰ τὸ· «ἵνα τί ¹⁰ βοᾷς πρὸς μέ;» ²⁾ καὶ τὸ· «σιωπῶντος Μωσέως ἀκούει Θεός», οὕτω καὶ ἐκεῖνος εἰσηκούσθῃ παρὰ Θεοῦ καὶ τῶν ψυχικῶν ὁμμάτων διανοιχθέντων χαρίσματος ἀτεχνῶς ἤξιώθη, ὡς μὴ μόνον μὴ δεῖσθαι τοῦ χειραγωγοῦντος καὶ ὁδηγοῦντος, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ κέλλῃ ³⁾ καθήμενον οἶονεὶ προβλέπειν καὶ λέγειν τοῖς παραβά || λλουσι πρὸς ἡμᾶς μονα- f. 23 v.

¹⁵ χοῦς· «ἐξέρχεσθε πρὸς ὑπάντησιν ³⁾», ὅτι ὁ δεῖνα ὁ γέρων ἢ ὁ ἀδελφός ἰδοῦ πρὸς ἡμᾶς παραγίνεται», τούτους ἐρχομένους καλῶν ἐξ ὀνόματος, καὶ τὸ πρᾶγμα οὕτω παραδόξως ἐξέβαινε καὶ εἰς ἔργον ἐπηκολούθει· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ὅτε μνήμη τινός τῶν μεγάλων ἀγίων ἐφίστασθαι ἔμελλεν, ἢ καὶ τῶν θείων καὶ δεσποτικῶν ἐορτῶν ἡμέραις ²⁰ πολλαῖς πρότερον ἀδιδάκτως πρὸ τοῦ τὴν ἐορτὴν ἐπιστῆναι τε καὶ καταλαβεῖν ἀκριβῶς προλέγων διεσημαίνετο τὸ ὄνομα τοῦ εἰς μνήμην ἐπιτελουμένου ἀγίου ἢ καὶ τῆς ἐσομένης δεσποτικῆς ἐορτῆς. ἐρωτώμενος δὲ ὅπως μὴ μεμαθηκὼς οὕτω προβλέπει, ἀπεκρίνετο λέγων, ὅτι μεγάλη τις ἔλλαμψις ⁴⁾ καὶ δόξα πρὸ τῆς ἐορτῆς ἐγγί- ²⁵ νεσθαι θεόθεν τῇ ἐκείνου ψυχῇ, κἀντεῦθεν ἀοράτως οὕτω μανθάνων διατελεῖ καὶ προλέγει τὸ τῆς ἐορτῆς ὄνομα. ἀλλὰ καὶ τοῦτο πᾶν τοι θαυμάζειν ἐπάξιον· ἐπειδὴ γὰρ μετὰ τοῦ προειρημένου Ἰακώβου ὄντος τούτῳ συμφοιτητοῦ, ὡς δεδήλωται, ἔμελλον παραβαλεῖν πρὸς ³⁰ τινὰ μοναχόν, καὶ πλησίον ἄμφω ἐγένοντο τῆς ἐκείνου καταγωγῆς οὐ πλείονος διαστήματος ἢ σταδίου ἐνός ἢ καὶ δύο ἀπέχοντες,

1) λάκκω съ надписаннымъ х. τησην.

4) ἔλλαμψις.

α) Исх. XIV, 15.

2) κέλλῃ съ надписаннымъ λ.

3) ὑπάν-

οἰοῖναι κατὰ θειοτέραν ἐπίπνοιαν ἐκεῖνος φησὶ πρὸς αὐτὸν δὴ τὸν Ἰάκωβον· αἰδέεσθαι σε βούλομαι, ὡς ὁ ἀδελφὸς ἐκεῖνος, εἰς ὃν παραβάλλομεν ἤδη, τὴν ἱεράν βίβλον τοῦ τετραευαγγελίου ¹⁾ κατὰ τὸ εἰωθὸς μεταχειριζόμενος, τήνδε τὴν τοῦ εὐαγγελίου περικοπὴν διεξέρχεται», προσθεὶς καὶ τὸ ὄνομα. κατόπιν οὖν ἀμφοτέρω ἐπιστάντες ⁵ καὶ μετὰ ἀκριβείας ἀνερευνήσαντες εὗρον ταῖς ἀληθείαις ἀπὸ τοῦ πράγματος, || καθάπερ νοερῶς προεῖπεν ἐκεῖνος· ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἀπὸ τῶν πολλῶν ἐκείνου διηγημάτων μικρὰ καὶ ὀλίγα τινὰ διεξήλθομεν.

XIII. Ἄλλ' ὁ λόγος ἤδη προστίθῃσι κατὰ τὴν ὀφειλὴν καὶ τὴν ¹⁰ τῶν ἄλλων μαθητῶν ἱερωτάτην σειρὰν· φημὶ δὴ Μωυσῆν καὶ Λογγῖνον, Κορνήλιον τε καὶ Ἡσαίαν καὶ Κλήμεντα, οἵτινες ἀρχῇθεν μετὰ πλείστων ἰδρώτων καὶ πόνων τὸν κατὰ Θεὸν ἐνστησάμενοι βίον καὶ τῇ μελέτῃ καὶ τῇ σπουδῇ τῶν κρείττωνων προστετηκότες ²⁾ καὶ μέχρι τελευτῆς τῇ νοερᾷ καὶ σωτηριῳδῇ ἐργασίᾳ ἐμμελετῶν- ¹⁵ ³⁾ ⁴⁾ καὶ ἀσχολούμενοι, πολλοὺς τε μαθητάς εἰς τοῦτο ἐκτήσαντο καὶ εἰρηνικῶς τὸν βίον κατέλυσαν, τὰς ψυχὰς αὐτῶν τῷ Θεῷ παραθέμενοι, ἐν τόπῳ δόξης καὶ σκηνῇ θαυμαστῇ. Ποῦ δ' ἂν εἴη δίκαιον τοῦ θαυμαστοῦ Κλήμεντος ἐπιμνησθέντων ἡμῶν μὴ καὶ μέτριά τινα διὰ μνήμης ποιήσασθαι τῶν παρὰ τοῦ Θεοῦ ἐκείνῳ δεδορημένων, ²⁰ ὡς κατεπειγόμενοι συστεῖλαι τὸν λόγον εἰς μῆκος παρεκτεινόμενον; ἐκεῖνος μὲν οὖν ἔφυ καὶ τέθραπται καλῶς τὴν τοῦ γένους ἔλκων σειρὰν ἐκ τῶν οὕτω συνήθως καλουμένων Βουλγάρων, ποιμὴν δὲ προβάτων ἐτύχχανεν ⁴⁾ ὧν, ἅτε δὴ πενίᾳ συζῶν. μέσων δὲ νυκτῶν τούτου καλῶς διεγρηγορότος καὶ νήφοντος περὶ τὴν φυλακὴν τοῦ ²⁵ ποιμνίου, ὡς εἶδε φωτοχυσίαν τινὰ ἐπὶ τῆς ποιμνῆς σαφῶς διαλάμψασαν, περιχαρὴς ὅλος γενόμενος τὴν ψυχὴν, διεσκοπεῖτο καθ' ἑαυτὸν λογιζόμενος καὶ διαπορῶν, μήποτε ὡς μικρὸν ἐπὶ τῆς ῥάβδου τούτου ἀπονυστάξαντος αἰφνιδίως τὸ τῆς ἡμέρας καὶ ἡλιακὸν ἐπήγασε φῶς. ἐν ὅσῳ δὲ τὸν λογισμὸν τοῦτον ἀνεπὼλει καθ' ἑαυτὸν, ³⁰ εἶδε τὸ φῶς ἐκεῖνο ἡρέμα καὶ κατ' ὀλίγον ἀναχωρῆσαν πρὸς οὐρανόν· οὐκ οὐκ, ἡδὲ πάλιν ⁵⁾ τῆς νυκτός ἐπὶ || κρατησάσης· ἔνθεν τοι καὶ χαρᾶς

1) τετραευαγγέλου. 2) προστετικότες. 3) ἐμμελετῶντες. 4) ἐτύχχανεν. 5) πάλιν.

πολλῆς τὴν καρδίαν πλησθεὶς καὶ τὸ ποίμνιον¹⁾ ἐκεῖνο καταλιπὼν²⁾, αὐτίκα τὸ Ἅγιον Ὅρος καταλαμβάνει καὶ τῇ ἐπωνομασμένη³⁾ τοῦ Μορφηνοῦ σκῆτι μοναχῷ τινὶ ἐντυχὼν, ιδίωτῇ μὲν, ἀλλὰ εὐλαβείας καὶ ἀρετῆς ἀντιποιοιμένῳ, προθύμως ἐπενδύεται τὰ μοναχικά, οὐδὲν
 5 ἄλλο μαθητευθεὶς παρ' ἐκείνου εἰ μὴ τὸ «κύριε ἐλέησον.» Χρόνου δὲ ὀλίγου παραρρυσθέντος αὐθις ἐκεῖνο τὸ φῶς τὸ ἐν τῇ μάνδρᾳ τῆς ποιμνῆς ἐπιλάμψαν, ὡς εἴρηται, ἤρξατο κατὰ μικρὸν ἐπιφαίνεσθαι, καὶ χάριτος γέμουσαν αὐτοῦ διέθηκε τὴν ψυχὴν· ἀπλοϊκὸς γὰρ ἦν ὁ ἀνὴρ καὶ ἀσυλλόγιστος⁴⁾ καὶ ἀπερίεργος⁵⁾ παντάπασι, μόνῳ τῷ
 10 Θεῷ προσανέχων, καλῶς δὲ καὶ τοῦτο παρ' ἐκείνου μαθητευθεὶς τὸ δηλονότι τοὺς οἰκείους λογισμοὺς ἐξαγγέλλειν ἐκείνῳ γὰρ λέγει ἐκείνῳ τὰ συμβήσεσθαι μέλλοντα⁶⁾. ἀλλ' ὁ μοναχὸς ἀκούσας καὶ μὴ οἷός τε ὦν κρίνειν τὰ ὁραθέντα ἐκείνῳ, συμπαραλαβὼν καὶ τὸν Κλή-
 15 μεντα τῷ ἀγίῳ πατρὶ Γρηγορίῳ⁷⁾ προσφοιτᾷ· καὶ γε πάντα ὁ Κλή-
 μες ἀνακαλύπτει καὶ τοῖς ἐκείνου ποσὶ προσπεσὼν δεῖται μάλα θερμῶς, ἵνα καὶ αὐτὸς προσδεχθῇ παρὰ τοῦ ἀγίου καὶ τῇ καλῇ αὐτοῦ συνοδίᾳ ἐνταχθῇ τε καὶ συναριθμηθῇ. ἄσμενος οὖν δεξάμενος ὁ δίκαιος τῷ ἀσμένῳ ἐπένευσε πρὸς τὴν δέησιν· ἐκεῖνος γὰρ ἦν ἀτεχνῶς ὁ μιμητὴς τοῦ Χριστοῦ πάντας ἱλαρῶς προσιέμενος καὶ
 20 τὴν σωτηρίαν τῶν προστρεχόντων διψῶν. ὃν δὴ καὶ καταμόνας παρειληφώς παραινῶν διδασκαλικῶς⁸⁾ ἐνουθέτει περὶ τῶν σωτηρίαν τῇ ψυχῇ προξενούντων, περὶ καρτερίας τῶν ἐπερχομένων οἷα δὴ τινι τρόπῳ, περὶ ὑπομονῆς καὶ ταπεινώσεως καὶ τοῦ τὰς ἐλπίδας αἰεὶ πρὸς τὸν Θεὸν ἀνατείνειν, παρ' οὗ πᾶν ἀνθρώποις τὸ κατορθούμενον,
 25 καὶ μὴ κατολιγωρεῖν || τοῦ κανόνος, ἀλλὰ καὶ διὰ παντὸς μελέτην f. 25 r.
 ἀκατάπαυστον ἔχειν θανάτου. καὶ ὁ Κλήμης σὺν ταπεινοφροσύνῃ πολλῇ καὶ ἡδέως τὰς ἐπωφελεῖς ταύτας καὶ πατρικὰς εἰσηγήσεις δεξάμενος συνέθετο ἀόκνως ἅπαντα διαπράττεσθαι· εἰ γὰρ δεῖ συν-
 τόμως εἰπεῖν, ὥσπερ ὁ κάχληξ συγκρουόμενος τῷ σιδήρῳ, εὐθύς

1) ποίμνην. 2) ἐκείνου καταλοιπόν. Слова: καὶ — καταλ. приписаны на полѣ другимъ черниломъ. 3) ἐπωνομασμένη съ надписаннымъ ѱ.
 4) ἀσυλλόγιστος. 5) ἀπερίεργος. 6) испорченное мѣсто можетъ быть приблизительно исправлено: ἐξαγγέλλειν ἐκείνῳ· οὗτος γὰρ λέγει ἐκείνῳ τὰ ὁραθέντα, ἐκεῖνος δὲ αὐθις τὰ συμβήσεσθαι μέλλοντα τούτῳ σημαίνει· ἀλλ' ὁ μοναχὸς etc. 7) Γρηγορίῳ дополнено нами. 8) διδασκαλικῶν ѱс.

ἐξάγει τὸ πῦρ ἔνδον κρυπτόμενον καὶ ἀνάπτειν δυνάμενον τῆς προσ-
 ηκούσης ὕλης ἀψάμενον, ἢ, ἵνα βέλτιον διελῶ, καθάπερ σπινθήρ
 εἰς μικράν ἐμπεσὼν ὕλην εἰς πυρσὸν ἀνάγεται περιφανῇ καὶ μετάρ-
 σιον καὶ λοιπὸν ἔπειτα ¹⁾ πλείστην τρέφει τὴν φλόγα, τὸν αὐτὸν δῆ-
 που τρόπον, εἰ χρῆ τὸ καιριώτερον εἰπεῖν, καὶ ὁ τὰ πάντα καλὸς 5
 Κλήμης ἐκεῖνος αὐτίκα, τὸ τῆς παροιμίας, δαλὸς ἦν εἰς πῦρ ἢ πῦρ
 ἐν ἀκάνθαις, ὃ φησιν ἡ γραφὴ ²⁾, τὴν αὐτοῦ καρδίαν δεξιὸν τῆς δι-
 δασκαλίας δοχεῖον παρασκευάσας καὶ ἐπιτηδεύτατον μάλιστα εἰς
 τὴν ταύτης φυλακὴν καὶ συντήρησιν· ἐντεῦθεν, τί γὰρ δεῖ πάντα
 λέγοντας διατρίβειν, ἐν βραχεὶ πάντας ἐξέπληξε τῷ συντόνῳ τῆς 10
 κατὰ Θεὸν ἐργασίας τε καὶ σπουδῆς, ὡς μὴ μόνον εἰς τὴν θεωρίαν
 τῶν ὄντων προσελθεῖν τε καὶ ἀναβῆναι καὶ τὸν νοῦν φωτισθῆναι τῇ
 ἐλλάμψει ³⁾ τῆς χάριτος, ἀλλὰ καὶ ἀναβάσεις, κατὰ τὸν Δαυιδ ⁴⁾,
 τίθεσθαι ἐν καρδίᾳ καὶ λαμπρῶς δέχεσθαι τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ πνεύμα-
 τος· ψυχὴ γὰρ ἀπλῇ γνησίως τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ προσελθοῦσα καὶ 15
 ὀλικῶς πρὸς αὐτὸν ἀνατεινομένη καὶ ἀόκνως ὁμοῦ καὶ ἀνενδοιάστως ⁵⁾
 δουλεύουσα, θεοειδὴς γίνεται, κἀντεῦθεν καὶ τοῖς ὑπὲρ φύσιν ἐνδιατρίβει
 καὶ ἐμφιλοχωρεῖ· ὁ γὰρ Θεὸς ἐπόπτης ὢν τῶν καρδιῶν ἄνωθεν καρδίαν
 συντετριμμένην ⁶⁾ καὶ τεταπεινωμένην οὐκ ἐξουδενώσκει, κατὰ τὸν
 f. 25 v. θεῖον Δαυιδ ⁷⁾. προσετίθει δὲ καὶ τοῦτο || λέγων ὁ Κλήμης, ὅτι περ 20
 ὁσάκις πεμπόμενος πρὸς τοῦ θεσπεσιωτάτου καὶ αἰοιδίμου πατρὸς
 ἕνεκα διακονίας παρέβαλεν εἰς τὴν σεβασμίαν καὶ ἱεράν λαύραν εἰς
 τοὺς ἐνασχομένους ἐκεῖ μοναχοὺς καὶ ἤκουεν αὐτῶν μετ' εὐλαβείας
 καὶ φόβου πολλοῦ ⁸⁾ καὶ σεβάσματος τὴν τιμιωτέραν τῶν χερουβίμ ⁹⁾
 ἀνυμνούντων τε καὶ φαλλόντων, βλέπων ἦν ὥσπερ νεφέλην τινα 25
 φωτεινὴν ¹⁰⁾ οὐρανόθεν καθιπταμένην καὶ ἐπάνω τῆς λαύρας καθιε-
 μένην καὶ ταύτην θαυμασίως ἐπισκιάζουσιν καὶ λαμπρῶς ἀπαιωρου-
 μένην καὶ παραμένουσιν μέχρις ἂν τὸ ἐν τῇ τιμιωτέρᾳ τῶν χερουβίμ
 φαλλόμενον τελεσθῇ· πάλιν δ' αὖθις κατὰ μικρὸν ἑώρα φωτοειδῇ

1) ἔπειτα на полѣ, другимъ черниломъ, и даѣе трѣφει. Испр. Е. 2) ἐλλάμψει.
 3) ἀνενδοιάστως. 4) συντετριμμένην. 5) πολοῦ сь надписаннымъ л. 6) τῶν
 χερουβίμ прибавлено нами. 7) φωτεινήν.

a) Исх. XXII, 6.

b) Псал. LXXXIII, 6.

c) Псал. L, 19.

ταύτην ἀνερχομένην. ἀλλὰ καὶ ὁ ἁπλαστος Ἰακώβ ἐρωτηθεὶς ¹⁾ πρὸς τινος σχολαστικοῦ ἴσως που κατὰ δοκιμασίαν καὶ πείραν διὰ τὴν ἐνοῦσαν αὐτῷ ιδιωτείαν καὶ ἀμαθίαν, πότερον ἢ τοῦ πνεύματος δωρεὰ, ἢ εἰς ἡμᾶς ἄνωθεν καταβαίνουσα εἴτε οὐσιωδῶς ἐπιδίδοται
⁵ εἴτε καὶ μὴ, οὕτωςι ἀπεκρίνατο· «μὴ τοίνυν μὴδ' ὑπονόησῃς ²⁾, ἀγαπητέ, δυνατόν εἶναι φύσιν ἀνθρώπου οὐσιωδῶς τὴν χάριν τοῦ πνεύματος ὑποδέξασθαι, ἀλλὰ μόνον βεβαίως νόει καὶ πίστευε προδήλως συνορῶν τὴν ἀλήθειαν, εἰς μόνην αὐτὴν τὴν ὑπέραινον ³⁾ ἁγίαν παρθένον καὶ θεοτόκον, ὡς ἐπηυδόκησεν ὁ εἰς τῆς τριάδος, οὐσιωδῶς τῇ
¹⁰ προσλήψει τοῦ ἡμετέρου φυράματος, διὰ τὴν κοινὴν τοῦ ἀνθρωπίνου ⁴⁾ γένους παντός σωτηρίαν καὶ εἰς τὸ πρῶτον κάλλος ἀνάπλασιν.» ὁθεν καὶ φανερώς οὕτω τῆς ἀληθείας ἐπιλαμψάσης, ὡς θείας φωνῆς τῆς διδασκαλίας ταύτης ἅπαντες ἐπακούσαντες πανδημεὶ καὶ κατὰ πλῆθος πρὸς ἐκεῖνο συνέρρεον, ἅπαν σχεδὸν τὸ σύστημα τὸ κατὰ
¹⁵ τὸν ἱερὸν τόπον τοῦ Ἀ || γίου Ὁρους συνελεγμένον μηδοπωσοῦν f. 26 r. ἀνασχόμενον ἀπολειφθῆναι ⁵⁾ τοῦ μὴ ὅλη διανοίᾳ τε καὶ ψυχῇ κοινωνῆσαι καὶ ἀπολαῦσαι ταυτησὶ τῆς θαυράστου καὶ κοινωνηλεστάτης διδασκαλίας· τσαύτης γὰρ ἡξιώθη ἐκεῖνος ὁ διὰ πάντων σεβάσμιος τῆς παρὰ τοῦ Θεοῦ πνευματικῆς σοφίας καὶ χάριτος, ὡς πᾶσι τοῖς
²⁰ προσιοῦσι ψυχικῆς μεταδιδόναι λυσιτελείας, καθάπερ ἔστιν ἀκούειν τῶν σαφέστατα τοῦτο ἐπισταμένων καὶ πρὸς ἐμὲ ἀσφαλῶς διηγησαμένων ⁶⁾ πολλάκις καὶ διαφόρως, ὅτιπερ ἐκείνου τοῦ ὡς ἀληθῶς θεοφορήτου καὶ θεολήπτου πνευματικὰ καὶ θεοφιλῇ ὁμιλοῦντος ἡμῖν θεία χάρις ἐπήνθει συνουσιωμένη τοῖς λόγοις ἐκείνου καὶ ἐπακολού-
²⁵ θουσα· ὅποταν γὰρ περὶ καθάρσεως ψυχῆς διελέγετο καὶ ὅπως κατὰ θεῖαν χάριν Θεὸς ὁ ἄνθρωπος γίνεται, ἔρως θεῖος καὶ ἀγάπη τις ξένη καὶ τὸν ὅρον τὸν ἀνθρώπινον ὑπερβαίνουσα ἐνιδρύετο κατὰ Θεὸν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ψυχῇ καὶ ὥσπερ ἐν τῷ Κορνηλίῳ τοῦ μεγάλου ἀποστόλου Πέτρου διδάσκοντος τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, φησὶν, ⁷⁾ ἐπέ-
³⁰ πεσεν ἐπ' αὐτοὺς, οὕτω δὴ καὶ ἐπ' ἐκείνου ⁷⁾ ἐγένετο, ὡς ὕστερον οἱ τοῦτο καλῶς καὶ θαυμάσιως παθόντες καὶ δρᾶσαντες διηγῆσαντο

1) ἐρωτιθεὶς.

2) μὴδέπο νοήσεις. Испр. Ермшт.

3) ὑπέρεινον.

4) ἀνθρωπείνου.

5) ἀπολειφθῆναι.

6) διηγησαμένων.

7) ἐκείνους.

a) Дѣян. X, 44. XI, 15.

μεθ' ὅτι πλείστης ἀσφαλείας καὶ ἀγάπης πνευματικῆς, ὡς καὶ διὰ τὸ μέγεθος ἄπιστα δοκεῖν τοῖς μὴ ἐπισταμένοις τὰ πολλὰ ἐκείνου ἐπ' ἀρετῇ κατορθώματα ὑπὲρ ἀριθμὸν ὄντα σχεδόν, ἔτι γε μὴν καὶ τὸ ὕψος ἧς ἐπλούτει πρὸς τὸν Θεὸν ἀγάπης καὶ οἰκειώσεως· ἀλλὰ πιπτέτω φθόνος, ἐξοριζέσθω βασκανία· ὁ γὰρ εἰπὼν ^{a)}· «ὁ πιστεύων εἰς 5 ἐμὲ ποταμοὶ ρεύσουσιν ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ λόγοι ζωῆς αἰωνίου», καὶ f. 26 v. τὸ ^{b)}· «ὁρος τοῦτο, μετάβηθι ἐντεῦθεν ἐκεῖ καὶ μεταβήσεται», || καὶ τὸ ^{c)}· «μεῖζονα ποιήσεται ὢν ἐγὼ ποιῶ», αὐτὸς οὗτος ὁ τῶν ὅλων δεσπότης καὶ κύριος, ὁ «φωτίζων πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον» ^{d)} καὶ διὰ μελέτης ποιούμενον τὰς αὐτοῦ ἐντολάς, κάκεινον 10 ἐφώτισεν· ὡς γὰρ ἐπὶ τοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ μου, οὕτω καὶ ἐπ' ἐκείνου συνέδραμεν, ἀληθῶς μαθητοῦ καὶ αὐτοῦ ὄντος γνησίου, καὶ διὰ τῆς δωδεκάδος τῶν μαθητῶν οὐ μέχρι τῶν ἑβδομήκοντα τὸν ἀριθμὸν ἴστησι μόνον, ἔνθα δῆπουθεν τὴν ἱεράν κατοίκησιν εἶχεν, ἀλλὰ πᾶσαν σχεδόν τὴν τῶν μοναχῶν πληθύν καὶ νύκτωρ καὶ μεθημέραν 15 ἐδίδαξε καὶ ἐφώτισε, καὶ διὰ τῆς καθαρᾶς ἡσυχίας καὶ προσευχῆς τῷ Θεῷ μετὰ σπουδῆς πάντας τοὺς προσερχομένους προσφκειώσατο· συναγαγὼν γὰρ ἑαυτὸν καὶ πάντα λυσιτελῇ λογισμὸν κινήσας τὸ γε εἰς αὐτὸν ἦγον ἅπαντας εἴσω ποιήσασθαι, τῆς τοῦ παναγίου καὶ ἀγαθοῦ πνεύματος αἰγλῆς τε καὶ λαμπρότητος ἐκ ψυχῆς βουληθεὶς 20 καὶ ἐπιποθήσας θεοφιλῶς, οὐδένα σχεδόν παρέλιπε τόπον τῇ ἐντεῦθεν συνεργίᾳ νευρούμενος καὶ ἐνδυναμούμενος, μὴ μόνον Ῥωμαίων, φημί, καὶ Βουλγάρων, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν δῆπου τῶν Σέρβων καὶ ἐπέκεινα, ὡς μὴ διὰ τῶν αὐτοῦ φοιτητῶν ἐπιμελέστατον ἔργον ποιήσασθαι κάκεισε τὸ τῆς ἡσυχίας καλὸν μετὰ λαμπρότητος δαφιλῶς 25 διασπείραι.

XIV. Τούτων δὲ οὕτω θεαρέστως ἐχόντων οὐκ ἦν ἄρα τῷ πονηρῷ ἡρεμεῖν, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ φθόνου καὶ τῆς καχίας δι' ἧς ἐκεῖνος ἐξέπεσε, τοὺς ἐλλογιμωτέρους κατὰ τὴν ἐξωθεν δὴ ταύτην καὶ ματαίαν σοφίαν ὑποβάλλει καὶ κινεῖ κατ' αὐτοῦ, παθόντας τι καὶ τούτους 30 ἀνθρώπινον ἐκ βασκανίας ὁμοίως καὶ νεωστὶ δῆθεν ἐλθόντα διδάσκα- f. 27 r. λον ἐκεῖνον κατανομάζοντας· || φθόνος γὰρ οἶστρος ὑπάρχων πονηροῦ

a) Ιοανν. VII, 38.

b) Μτθ. XVII. 20.

c) Ιοανν. XIV, 12.

d) Ιοανν. 1,9.

πνεύματος καὶ συκοφαντίας πατήρ καὶ λύπη ἐπ' ἄλλοτρίοις κατορθώ-
 μασι κατὰ τὸν ὀρισάμενον ἐκείνον σοφὸν οὐδόλως οἶδε προτιμᾶν τὸ
 συμφέρον· καὶ τί ἂν ἔχοιμεν ἐπὶ πλέον διατρίβειν ἐνταῦθα καὶ παρα-
 βάλλεσθαι πρὸς τοὺς τηφλῶττοντας ἀντικρυς πρὸς τὸ φῶς καὶ ἐθε-
 5 λοκακοῦντας γνώμης πονηρίᾳ τε καὶ σκαιότητι; περιήκει δὲ ἡμῖν ὁ
 λόγος τούτων ἐπιμνησθεῖς ὡς ἐν ἐπιτόμῳ τὸν κολοφῶνα καὶ τὸ κε-
 φάλαιον ἐπιδειξασθαι τῶν καλῶν· ὁ γὰρ αἰδίδιμος καὶ θεόπτης οὗτος
 Γρηγόριος ἐκ τοῦ πνεύμα εὐθὲς ἔχειν καὶ καθαρωτάτην καρδίαν καὶ
 τῷ ὄντι μακάριος, μακάριοι γὰρ, φησὶν ὁ Δαυὶδ ¹⁾), οἱ καθαροὶ τῇ
 10 καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὄψονται, τὸν σταυρὸν ἀράμενος τοῦ
 Χριστοῦ καὶ εἰς τὸν ἔσω ἄνθρωπον ἔχων αὐτὸν κατοικοῦντα ἐν τῇ
 καρδίᾳ· μακρὸν δ' ἂν εἴη ἐν λόγῳ μικρῷ πάσας ἀπαριθμεῖσθαι τὰς
 ἀρετὰς ἐκείνου ἐν τῷ παρόντι· ἐπεὶ τίς ψάμμον θαλάσσιον ¹⁾ ἢ σταγό-
 νας ὕετοῦ καὶ βυθοῦ μήκος δυνήσεται ἀναμετρεῖν τε καὶ συλλογίζε-
 15 σθαι; τὸ ²⁾ τοῦ Ἄθω καταλαβὼν ὅρος καὶ μετ' ἐπιστασίας τοὺς πατέ-
 ρας ἅπαντας διερευνησάμενος διαφόρους μὲν ἀρετὰς εὔρε περὶ τὸ
 πρακτικόν ἐν αὐτοῖς, ἡσυχίαν δὲ ἡ νοὸς τήρησιν οὐδαμῶς, ὡς καὶ
 ἀνωτέρω φθάσαντες ἐδηλώσαμεν· ἀλλὰ οὗτος ὁ τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπος ³⁾),
 πάντας καλαῖς ὑποθήκαις καὶ εἰσηγήσεσιν εἰς τὴν θεοφιλεστάτην
 20 προθυμίαν διήγειρε, μὴ μόνον γὰρ τοῖς ἐν μονῳσί καθήμενοις καὶ
 ἀναχωρηταῖς, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐν κοινοβίοις προετρέπετο περὶ νήψεως
 καὶ ἡσυχίας προσέχειν τε καὶ φροντίζειν κατὰ τὴν θείαν ἐκείνου δι-
 δασκαλίαν· οὐ δὴ χάριν ὁ τῶν ζιζανίων σπορεὺς διάβολος ἀντιτεχνώ-
 μενος || καὶ πάντας μετιῶν τρόπους κατὰ τῆς ἀρετῆς, οὐδ' ἐνταῦθα f. 27 v.
 25 ἠνέσχετο, ἀλλὰ μετὰ μηχανῆς καὶ † τὸν τρόπον τοῦτο παθεῖν ὡς
 μὴ ὠφελε παρесеκέασεν εἰς τὴν τῶν ἐλλογιμωτέρων κακίαν τῷ
 ὑφέρποντι τῆς βασκανίας ἰῶ καὶ αὐτὸν ἐμπεσόντα· διὰ ταῦτα καὶ οἱ
 λοιποὶ τῆς αὐτοῦ γνώμης ἐξ ἀγνοίας γενόμενοι διὰ σκόπου ἔθεντο
 πολλάκις τοῦ ὅρους ἐκείνον ἐξῶσαι καὶ τῇ φιλονεικίᾳ ὑπερηφανίαν
 30 καὶ οἷησιν παραμίξαντες βασκάνως ἔλεγον πρὸς αὐτόν· «μὴ θέλε
 διδάσκειν ἡμᾶς ὁδὸν ἣν ἡμεῖς οὐδαμῶς ἐπιστάμεθα» τοῦ φθόνου
 τοιγαροῦν οὕτως ἀναπτομένου καὶ τῆς κακίας ἐπὶ πολὺ προβαينούσης

1) θαλάσσιον.

2) τῷ.

3) λόγος.

a) Μτθ. V, 8.

οὗτος αἰσθόμενος, ἐν κρίσει τοὺς λόγους αἰ ποιοῦμενος καὶ τόπον
 δεδοκώς τῇ κακίᾳ, παραλαμβάνει ἓνα τῶν αὐτοῦ μαθητῶν καὶ τινα
 Ἑσαίαν ὀνομαζόμενον τῆς αὐτῆς ὄντα σκήτεως, ὃς δὴ καὶ πρῶτος
 ἐκεῖσε τὴν κέλλαν ἀνφικοδόμησεν· οὗτος πολλὰ καὶ χαλεπὰ πεπον-
 θῶς καὶ ὑπὲρ εὐσεβείας ἀγωνιζόμενος ἐλαυνόμενός τε παρὰ τοῦ 5
 τηνικαῦτα τὴν βασιλείον ἀρχὴν διοικοῦντος Παλαιολόγου ἐκείνου
 τοῦ λατινόφρονος, διὰ τὴν τοῦ ὀρθοδόξου δόγματος—φεῦ μοι—καινο-
 τομίαν καὶ τὴν ἐντεῦθεν ἐπισυμβᾶσαν ταραχὴν τε καὶ ζάλην τῇ
 ἐκκλησίᾳ Θεοῦ, κατὰ τοὺς λοιποὺς τῶν διαφορομένων δεῖν ᾤθη 1)
 ἀκοινώνητος τῇ οὕτως ἐχούσῃ ἐκκλησίᾳ τῷ τότε διατελεῖν—ὦ ψυχῆς 10
 ἐκείνης ζήλω Θεοῦ κατεσθιομένης, ὦ Θεοῦ ἔρωτος, οὕτω κινοῦντος
 τοὺς σφόδρα ζηλοῦντας ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ καθ' ἐκάστην λέγοντας κατ'
 ἐκεῖνον 2)· «ζήλων ἐζήλωκα τῷ κυρίῳ»—αὐτός γε μὴν οὗτος μάλιστα
 τὸ καθ' ἑαυτὸν, εἰ χρὴ τάληθέστερον εἰπεῖν, διὰ τῆς ἀκαμάτου ἐν
 f. 28 r. Χριστῷ διδασκαλίας καὶ ἐφαιμίλλου σπουδῆς || ἀπτέρῳ τάχει παν- 15
 ταχοῦ διαπεμπομένης, πάντας τῇ ἐκκλησίᾳ Θεοῦ τελεώτερον 3)
 συνηρμόσατο· τοῦτον δ' ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ τὸν ἐκείνῳ μαθητευόμενον
 εἰς τὸ Πρωτεῖον εἰσέρχεται· ἀλλ' ὁ πρῶτος τηνικαῦτα τούτους ἰδὼν
 ἀσπασίως μὲν καὶ μετὰ περιχαρείας προσίεται· ἤρξατο δὲ φιλικῶς
 δῆθεν καὶ πλαγίως πῶς τὸν θεῖον βάλλειν Γρηγόριον, οὐχ ὅτιπερ τὴν 20
 διδασκαλίαν περὶ νήψεως ἐποιεῖτο—πῶς γὰρ ἂν καὶ ἡδύνατο πρὸς
 ἐκεῖνον ἀπ' ἐναντίας ἔρχεσθαι καὶ τῆς ἀληθείας ὁμόσε χωρεῖν, πνευ-
 ματοφόρον ὄντα καὶ τὰ θεῖα σαφῶς εἰς κοινὴν ὠφέλειαν καταγγέλλ-
 λοντα; τοῦτο δ' ἦν τῆς φιλαυτίας ὡς ἐδόκει προκάλυμμα, ὅπως παρὰ
 τὴν τούτου γνῶμην ἐδίδασκεν· ὁ πρῶτος οὖν ἀκριβῶς ἐπιστάμενος 25
 τὴν ὑπερβάλλουσαν τοῦ ἀνδρός ἀρετὴν καὶ τὸ ὕψος τῆς ἐν Θεῷ
 μεγαληγορίας ἐκείνου, πάντα καταλιπὼν εὐθύς εἰς καταλλαγὴν ἐλ-
 θὼν, κέρδος μέγιστον ἐποιεῖτο τὸ θεραπεύειν τὸν ὅσιον· καὶ οὐκ ἂν ὁ
 λόγος δύναιτο ῥαδίως διεξιέναι, ὅπως μετὰ παντοίας ἐπιμελείας τε
 καὶ σπουδῆς ἐκεῖνους ἐφιλοφρόνησε καὶ ἐδεξιώσατο· ἔλεγε γὰρ τὴν 30
 ἀλήθειαν ἀσπαζόμενος· κατ' ἐκεῖνο καιροῦ σήμερον Πέτρῳ καὶ Παύλῳ

1) δεινῶ ᾤθη. 2) τελεσώτερον.

a) III. Царствъ, 19, 10.

τοῖς μεγάλοις ὁμιλεῖν ἀποστόλοις· οὕτω τοίνυν τῆς ἀληθείας ἀριδῆ-
λως διαλαμφάσης, ἔκτοτε κοινὸν διδασκαλεῖον ¹⁾ εἶχον ἐκεῖνον μετὰ
πνευματικῆς εὐφροσύνης ἅπαντες οἱ τοῦ Ἀγίου Ὁρους μονασταὶ καὶ
μιγάδες.

- 5 XV. Οὐκ εὐχεροῦς ὄντος τῷ μεγάλῳ τοῦ ἡσυχάζειν διὰ τὴν
ἐκάστοτε πληθὺν τῶν ὠφελείας χάριν, ὡς δεδήλωται, πρὸς ἐκεῖνον
παραβαλλόντων, διὸ καὶ πολλάκις μετέβαινε τῆς ἡσυχίας εἴπερ τις
ἐρῶν, ποτὲ μὲν τῇ τοῦ ἁγίου Σίμωνος || δηλονότι τῆς Πέτρας σεβα- f. 28 v.
σμία μονῇ παρακαθήμενος διὰ τὸ τραχεῖαν εἶναι καὶ ἀνάντη καὶ
10 δύσβατον τὴν φέρουσαν ἐκεῖσε ὁδόν, ποτὲ δὲ παρὰ τὴν τοποθεσίαν
τὴν οὕτω καλουμένην Χρέντελι, ἣ καὶ παρ' αὐτὸν ἐκεῖνον τὸν βαθύ-
τατον βύακα τὸν ἐπονομαζόμενον τοῦ Τζεγγρεσά, πλὴν κὰν τοῖς
ἐρημικοῖς τούτοις καὶ διαφόροις τόποις οὓς ἡμεῖς ²⁾ καὶ τινα κελλία
ἐδείματο, εἰς ἅπερ διὰ τοὺς παραβάλλοντας μετέβαινε συνεχῶς,
15 ὥσπερ εἴρηται, ποιούμενος τὴν ἀναχώρησιν περὶ πλείονος [ὥσπερ
εἴρηται] καὶ σφόδρα ταύτην ἐπιποθῶν· τῆς γὰρ θεωρίας οὐδὲ ἐπὶ
βραχύτατον ὥρας ὅσον τὸ ἐπ' αὐτῷ ἐβούλετο ἀποστῆναι· τί δὴ τὸ
ἐπὶ τούτοις; ἐξαίφνης τὸ ἄθεον καὶ βαρβαρικὸν ἔθνος τῶν Ἀγαρηνῶν
κατεξαναστὰν κατατρέχει μὲν καὶ ληΐζεται τὰ περὶ τὸ Ἅγιον Ὅρος,
20 δίκην δ' ὀρμαθοῦ ἀπορρήτοις κρίμασι τοὺς ἐκεῖ ἀσκουμένους μονα-
χοὺς πάντας συσχὼν καὶ συνδῆσαν, ὡς ἐξ ἀνυπονοῆ τοῦ λόχου ἀν-
δραποδίζει. ταῦτ' οὖν ἰδὼν ὁ τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπος ἐκεῖνος καὶ ὅτι
πλεῖστα πέπονθε παρὰ τῶν τοιούτων βαρβάρων, καὶ ὅτιπερ ἡ ἀσχο-
λία καὶ τύρβη τὸν νοῦν διαμερίζουσα καὶ τὸ γαληνὸν αὐτοῦ συνδο-
25 λοῦσα τῆς κατὰ φύσιν ἐνεργείας καὶ ἔξωθεν ἐξίστα, περιπολεῖ τῇ
διανοίᾳ πάλιν ³⁾ αὐτὴν ἐκείνην τὴν τοῦ Σιναίου ὄρους σεπτὴν καὶ
ἀγίαν κορυφὴν. οὐκοῦν τὴν Θεσσαλονίκην καταλαμβάνει ἔχων μεθ'
ἑαυτοῦ καὶ τοὺς προειρημένους μαθητὰς καὶ μὲ δὴ σὺν ἐκείνοις. δύο
δὲ παραδραμόντων μὴνῶν ὕστερον διὰ τὸ μὴ ἔχειν τὸ προσῆκον τῇ
30 ἡσυχίᾳ κατάντημα, πάντας λαθὼν παρέλαβε μόνον ἐμὲ σὺν ἐτέρῳ
τινι μοναχῷ· ὁθεν καὶ εἰς πλοῖον ἐμβάντες καὶ ἐπιφόρῳ πνεύματι
διαπλεύσαντες || κατήραμεν εἰς νῆσον τὴν Χίον, ἐκεῖ δὲ φθάσαντες f. 29 r.

1) διδασχάλιον.

2) ἡμεῖς.

3) πάλιν.

περιτυγχάνομεν ἀνδρί τινι μοναχῷ ἀπὸ τῆς Ἱερουσαλὴμ ἐπανερχο-
 μένῳ, ὁ δ' οὐκ οἶδ' ὅπως ἐμποδῶν ἡμῖν ἐγένετο τῆς εἰς αὐτὴν φερού-
 σης ὁδοῦ. τῆς Χίου τοιγαροῦν ἀπάραντες¹⁾ κατήχθημεν εἰς τὴν Μυτι-
 λήνην²⁾ κὰν τῷ ὄρει τοῦ Λιβάνου μικρὸν τε προσδιατρίψαντες καὶ
 μὴδ' ἐκεῖσε κατάντημα ἡσυχίας δυνηθέντες εὑρεῖν, κατελάβομεν τὴν
 εὐδαίμονα ταύτην Κωνσταντινούπολιν· ἀλλὰ μὴ ἰσχύοντες ἐντεῦθεν
 ἀπᾶραι διὰ τὴν ἐπελθοῦσαν σφοδρότητα τοῦ χειμῶνος, ἐπειδὴ καὶ
 τὰ τῶν ποταμῶν ἀέναα ῥεύματα τῷ κρυστάλλῳ δεθέντα ἴσταντο
 τηνικαῦτα, τῇ ἀνάγκῃ συνελαυνόμενοι προσεκαρτερήσαμεν³⁾ ἐπὶ
 μῆνας ἕξ ἐν μιᾷ τινι γωνίᾳ τῆς πόλεως εὐρισκόμενοι, ἥτις καὶ Ἀετός
 συνήθως κατονομάζεται· καὶ ἡμεν ἐν παραβύστῳ ὡς ξένοι καὶ παρ-
 ἐπίδημοι προστάλαιπωρούμενοι καὶ κακοπαθοῦντες, πλὴν ἄλλ' ὁ μέγας
 προμηθεὺς καὶ οἰκονόμος τῆς ἀπάντων ζωῆς ἔτρεφε καὶ ἡμᾶς παρα-
 δόξως, καθάπερ καὶ Ἡλίαν⁴⁾ τὸν διφρηλάτην ἐκείνον ἄρτῳ διὰ τοῦ
 κόρακος, καὶ Δανιὴλ τὸν προφήτην ἐν λάκκῳ λεόντων καθειργμένον
 καὶ τὰς βρυχοῦσας τούτων μύλας συγκλείοντα⁵⁾ ἀγγέλου παρευθὺς
 ἀπὸ μακροῦ διαστήματος ἐπιστάντος ἐκείνῳ μετὰ τροφῆς, καὶ ἄλλους
 ἄλλοτε κατὰ τὴν μεγάλην τοῦ Θεοῦ μου ἀνεξιχνίαστον βούλησιν· ἡ
 τροφή δ' ἐπιχορηγεῖτο ἱκεσίαις μὲν τοῦ μεγάλου τούτου καὶ θαυμα-
 σίου ἀνδρὸς ἐπὶ τῷ τούτου ὀνόματι· οὔτε αὐτὸς οὐδὲ τις⁶⁾ τῶν μα-
 θητευσόμενων ἡμῶν ἢ ἐπραγματεύετο ἢ ἐγίνωσκέ τι τὸ συνόλον περὶ
 τούτου· μηνύεται δ' οὖν ὁμῶς τὰ καθ' ἡμᾶς βασιλεῖ κυρῷ Ἀνδρονίκῳ
 f. 30 r. Παλαι || ολόγῳ τῷ μεγάλῳ ἐκείνῳ καὶ αἰοδίμῳ καὶ τῆς εὐσεβείας
 ζηλωτῇ καὶ προμάχῳ πρὸς τοῦ ἰδίου ἀνεψιοῦ τιμιωτάτου ἐν μοναχοῖς
 Παλαιολόγου τοῦ κυροῦ Ἀθανασίου ἐκείνου· ὁ δὲ βασιλεὺς πολλάκις
 τὸν μέγαν προσεκαλέσατο μετὰ πολλῆς εὐμενείας καὶ πάντας μετιῶν
 τρόπους ἤθελε μεθ' ὅτι πλείστης ἐφέσεως ἐκείνον ἰδεῖν, ποθῶν ἐκ
 πλείονος, ἅτε δὴ τῇ λαμπρᾷ περὶ⁷⁾ ἐκείνου φήμῃ κατελιγμένος⁸⁾·
 φιλεῖ γὰρ αὕτη καὶ οὐχ⁹⁾ ἦττον ἐν ἀρετῇ ταχυτάτῳ κεχρηῆσθαι¹⁰⁾
 πτερῶ καὶ ἀπ' ἄκρου μέχρι περάτων διαφοιτᾶν· οὐ μὴν [δὲ] 30

1) ἅπαντες. 2) Μετυλήνην. 3) слогу тер приписанъ на полѣ тѣмъ же черниломъ. 4) Ἡλίαν. 5) συγκλείοντα. 6) αὐτὸς οὐδὲ τίς. 7) на полѣ тою же рукою. 8) κατελιγμένος. 9) на полѣ тою же рукою приписано γνωμικόν. 10) κεχρηῆσθαι.

ἀλλὰ καὶ μεγάλα δὴ τινα ὁ βασιλεὺς παρέξειν ἐκείνῳ καθυπισχνεῖτο· ἀλλ' ἐκεῖνος ταῦτα καίπερ τηλικαῦτα τυγχάνοντα¹⁾ παρ' οὐδὲν λογισάμενος ἐπινεῦσαι οὐδαμῶς ἐβουλήθη, τὴν κατ' ἀνθρώπους δόξαν ἐκκλίνων²⁾ καὶ Θεῷ ἀρέσκειν κατὰ τὴν πρόθεσιν ἐφιέμενος. τῆς γε
 5 μὲν Κωνσταντινουπολεως διαπόντιοι ἐξελθόντες φθάνομεν εἰς Σωζόπολιν, κάκεισε μικρὸν ἡρεμήσαντες ἀπὸ τοῦ ἐπελθόντος σφοδρωτάτου³⁾ κλύδωνος⁴⁾ τῆς θαλάσσης, ἀπηλλάγημεν τοῦ θορύβου ἐπ' ὀλίγον προσκαρτερήσαντες· εἶτα μὲν ἔσται τὰ περὶ ἡμῶν μοναχῷ
 10 τινὶ Ἀμηνάλη ἐπικεκλημένῳ, ὃς δὴ πού τὴν κατοίκησιν ἐν βαθυτάτῳ τῆς ἐρήμου τῶν Παρορίων ἐκέκτητο, παρ' ἣν αἰτίαν καὶ Μεσομίλιον ὠνομάζετο· ἐνθάδε καὶ ἡσύχιον καὶ ἡρεμον τὸν τόπον ἰδὼν ὁ θεὸς Γρηγόριος, καὶ διαγνοὺς αὐτὸν πρὸς τὸν προκείμενον ἐν Θεῷ σκοπὸν συμβαλλόμενον⁵⁾ διὰ τὸ καθαρώτατον τῆς ἐρήμου ἄβατον, ἐκεῖσε
 15 καλῶς ἔχειν ἐνόμισε ποιήσασθαι τὸ κατάντημα· διὰ || τοῦτο f. 30 r.
 20 σπουδῇ καμόντες οὗτος δὲ καὶ οἱ μαθηταὶ ἀνφοκοδόμησαν ἐκεῖσε πρὸς καταμονὴν ἰδίαν κελλύδρια· ὃ γε μὲν⁶⁾ προρρηθεὶς Ἀμηνάλης ὡς ἀπὸ σταδίου ἐνὸς πόρῳ πού τοῦ ἰδίου καθίσματος τοῦ Μεσομιλίου⁷⁾ ἐκάθητο ἔχων καὶ μαθητὰς ἑαυτοῦ, πρὸς δὲ καὶ τινα μοναχὸν Λουκᾶν τοῦνομα, ὃς καὶ τῷ θείῳ Γρηγορίῳ μαθητῆς ἐγένετο ἐξαρχῆς
 25 κατὰ τὸ Ἅγιον Ὅρος προσομιλήσας· ὃς καὶ χαλεπῷ πάθει βασκανίας ἁλοὺς ὑπὸ τοῦ δαίμονος⁸⁾ ἐλαυνόμενος καθεκτός ὅλως οὐκ ἦν, ὡς ὑποσμίχουσιν ἔνδον φέρων τὴν κακοήθειαν, διὸ καὶ ἀνερυθριάστως καὶ αὐθαδῶς κατὰ τοῦ διδασκάλου παρακεκινημένος καὶ μετὰ ξίφους ἐπελθὼν μηχανῶς καὶ ἐπαναστάς ληστρικῶς σκώμμασι καὶ λοιδο-
 30 ρίαις—ὦ νόμοι καὶ δίκη⁹⁾ Θεοῦ—τὸν μακαριώτατον καὶ γενναιοτάτον καὶ Θεοῦ παραστάτην ἐκεῖνον ἔπλυνε, καὶ εἴ γε μὴ συνδραμόντες αὐτίκα οἱ τοῦ Ἀμηνάλη μαθηταὶ τῆς αὐθαδείας τὸν ὑβριστὴν καὶ ἀλιτῆριον ἐκεῖνου, ἴσον¹⁰⁾ δὲ εἰπεῖν, καὶ κατ' αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ, βδελυξάμενοι καὶ μισήσαντες καὶ χερσὶ καὶ βίᾳ διεκώλυον τῆς ἁλο-
 γίστου ὁρμῆς, καὶ εἰς φόνον πτώμα ἐνέπιπτεν ὁ ταλαίπωρος· ἢ, εἰ χρὴ τάληθές εἰπεῖν, μεγίστη ζημία περιέβαλε τὸ κοινόν τῆς οἴκου-

1) τυγχάνοντος. 2) ἐκκλίνων. 3) σφοδρωτάτου. 4) κλυδόνος εἶς
 надписаннымъ ω. 5) συμβαλλόμενον. 6) μὲν. 7) Μεσολίου. 8) δαί-
 μονας. 9) δίκαιοι. 10) ἴσον на полѣ, тою же рукою.

μένης ἀπάσης μέλλων ἀναιρεῖν τὸν φωστῆρα καὶ τοῦ ὀρθοῦ λόγου
ὡς ἀπὸ μεσαιτάτης περιωπῆς μεγαλοφωνότατον κήρυκα καὶ διδά-
σκαλον· ὁ δὲ τὴν ἀρετὴν ἀπαράμιλλος οὗτος καὶ ὄντως Χριστοῦ τοῦ
πράου καὶ εἰρηνικοῦ μαθητῆς τύπος καὶ τούτῳ καθιστάμενος καὶ
ὑπογραμμὸς καὶ παρὰ πᾶσιν ἀσπαζομένοις τὴν τοῦ καλοῦ φύσιν δια- 5

f. 30 v. φερόντως || ἀγαπώμενος καὶ στεργόμενος μετ' αἰδοῦς, οὐχ ὅπως οὐδ'
ἡντινοῦν παραλύτησιν ἔσχεν εἰς τὸν οὕτω παρὰ πᾶσαν προσδοκίαν
ἐπαναστάντα, ἀλλ' οὐδὲ τὴν ἀρχὴν ἐταράχθη· οὐδὲ γὰρ ἐπὶ νοῦν
ὅλως ἐβάλετο κακὸν ἀποδιδόναι ἀντὶ κακοῦ, ἀλλὰ καὶ ἀγάπην ἐπὶ
τοσοῦτον ὑπὲρ ἐκείνου ἐκύρωσεν, ὡς καὶ χάριν ὁμολογεῖν, καθάπερ 10
ὁ θεὸς καὶ ἱερός ἐντέλλεται ¹⁾ λόγος· καὶ τούτου παράστασις ἐναρ-
γῆς, ὅτιπερ ἔνεκα καὶ τῆς ὠφελείας ἐκείνου καὶ νηπτικά συνεγρά-
ψατο μετὰ φιλοπονίας κεφάλαια μέχρι τῶν πεντήκοντα πρὸς τοῖς
ἐκατόν, πράξεως καὶ θεωρίας ἀνάπλεα ²⁾).

XVI. Χρόνου μέντοι παραδραμόντος ὀλίγου μετ' ἐκείνην τὴν 15
τῶν κελλίων οἰκοδομὴν καὶ τὴν μικρὰν ἡρεμίαν ὑποβεβλημένος παρὰ
τοῦ ἀρχεκάκου ἐχθροῦ καὶ ὁ εἰρημένος ³⁾ Ἀμηνάλης διασεσεισμένος
ἔχων τὰς φρένας, ἀφελὴς ὦν πάντα καὶ κοῦφος καὶ σφοδρὰ περὶ τὸ
δοξάριον τόδε τὸ κατὰ ἀνθρώπους ἐπτοημένος παραπλήξ γίνεται
καὶ αὐτὸς ὁμοίως ὑπὸ τοῦ φθόνου καὶ ὡς καπνοῦ σμῆνος κινήσαντος 20
ἀνάπτεται κατὰ τοῦ θείου τούτου ἀνδρὸς δεινῶς ἐμπιπράμενος φρε-
νοβλαβῆς, καὶ ἀτάκτως ἀνακράζων οὕτω καὶ θορυβῶν ὁμοῦ καὶ δια-
πειλούμενος, ὡς εἴ γε μὴ τάχιον φθάσας ὁ μέγας ἐκεῖθεν ἐξέλθοι,
φατρίαν ληστῶν συγκαλεσάμενός τε καὶ μισθωσάμενος ἄρδην ἅπαν-
τας ἡμᾶς ἀπολέσει· ὁ δὲ καὶ ὅσον τὸ ἐπ' αὐτῷ πεποίηκεν ὕστερον. 25
τοιαύτας ὁ μονάζειν δοκῶν τὰς ἀμοιβὰς ἀπεδίδου τῷ μεγάλῳ πατρὶ,
ἀλλ' ἐξηλέγχθη ὁ ἄνους κατὰ τὴν παροιμίαν· λύκος μάτην χανὼν,
Θεοῦ ταῖς τοῦ ὁσίου Γρηγορίου εὐχαῖς ἐκεῖνόν τε καὶ πάντας ἡμᾶς

1) ἐντέλλεται, но на полѣ тою же рукою ἐντέλλεται.

2) Въ Слав. пере-
водѣ прибавлено: Вѣдѣвъ сѣдъ ѡнѣк толико неслѣпоумнѣніе сѣго старца ѡко не токмо
не ѡмьсти, нѣ и кѡгодѣтель ѣмѣ бываѣ. сѣбѣ зазрѣвъ пѣкы кѣѣвраѣше ѡ кѣго
сѣца покаѣса. и прѣпаде кѣ вѣткеномѣ григорію разрѣшениѣ бышѣмѣ сѣгрѣшению ѣго
прѣса. таѣже и оуѣчѣкѣ ѣго пѣкы прѣныи бываѣ. и кѣтнѣю хѣою прочѣе бываѣтъ нескѣсны
мнѣ. 3) ἡρημένος.

διαφυλάξαντος || καὶ περιφρουρήσαντος· οὗτός γε μὴν ὁ θεὸς ἀνὴρ f. 31 r.
 τὴν τοσαύτην ἐπιβουλὴν ὁμοῦ καὶ τὸν ἐκκαίοντα δολὸν συνείς, πάν-
 τας συναθροίσας τοὺς μοναχοὺς, οἵτινες δι' ἐκεῖνον συνήχθησαν, καὶ
 ἐν ταύτῳ συναγαγὼν ἐξῆλθε μετ' αὐτῶν εἰς τὸ ὄρος παραγενόμενος,
 5 ὅπερ ἐγγχωρίως Κατακεκρυωμένη κατονομάζεται· ὀλίγων δέ τινων
 διελθουσῶν ἡμερῶν κατόπιν παρ' ἐκείνου δὴ τοῦ ἐλαφροῦ καὶ βασκά-
 νου γέροντος νυκτός, ὡς ἔοικεν, ἀνομίαν διαμελετῶντος ἐπὶ τῆς
 κοίτης—καλῶς γὰρ αὐτὸν ὁ θεὸς Δαυὶδ^{a)} πρὸ ἡμῶν ἐστηλίτευσε—
 λησται τινες ἀθρόον ἐξαπεστάλησαν παρ' αὐτοῦ· οἱ καὶ λεόντων
 10 δίκην ἐπιδραμόντες πάντας ἡνδραποδίσαντο, ὡς καὶ αὐτὸν ἐκεῖνον
 συσχόντας τὸν μέγαν Γρηγόριον σουδαρίφ—φεῦ—ἐπ' ὀνειδίζει καὶ
 ἀναιδῶς περιδῆσαι τε καὶ δεσμῆσαι, ὡς τινα τῶν κακούργων, τῶν
 ἄνωθεν σκηπτῶν καὶ κεραυνῶν ἀμελούντων· ἀλλὰ καὶ χρυσία καὶ
 ἀργύρια ὡμῶς καὶ ἀπανθρώπως εἰσπράττοντες ἦσαν αὐτόν, τὸν
 15 παντελῶς ἐκ παιδὸς τὴν τῶν τοιούτων ἀπειπάμενον κτῆσιν καὶ διὰ
 παντός ἐν οὐρανοῖς θησαυρίζοντα τὸν ἄσυλον πλοῦτον καὶ ἀναφαίρε-
 τον· οὕτω δ' ὑποβληθέντες ἀνετέθησαν παρὰ τοῦ ἐκπέμψαντος. ἐπεὶ
 δ' οὕτως ἡ βασκανία τὴν τοῦ μοναχοῦ κατασχοῦσα ψυχὴν εἰς τέλος
 ἀνέφλεγε—δυσapάλλακτον γὰρ τοῦτο τὸ πάθος καὶ δυσapόνιπτον—
 20 καὶ τοῦ φθονεροῦ δαίμονος πρὸς τὴν ἀπόνοιαν οὐχ ἥκιστα συνω-
 θούντος, διὰ τοῦτο καὶ τῆς ἐρήμου ἀναχωρήσαντες καὶ τὴν Σωζόπο-
 λιν αὐθις καταλαβόντες καὶ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν¹⁾ ὑποστρέ-
 ψαντες ἐγγύς που τῆς περιοχῆς τοῦ παμμεγίστου καὶ περιωνύμου
 ναοῦ τῆς τοῦ Θεοῦ Λόγου Σοφίας || ἐποίησάμεθα τὴν κατοίκησιν, ἐν f. 31 v.
 25 τῷ θεῷ ναῷ δηλονότι τῶν τριῶν μεγάλων φωστήρων ἱεραρχῶν,
 κατὰ τὴν συνηνωμένην καὶ συμπαρακειμένην τούτῳ²⁾ σεβασμίαν τῆς
 Παναχράντου μονήν. ἐκεῖνος τοίνυν ἐμέ τε καὶ τὸν καλὸν Μάρκον
 προσκαλεσάμενος καὶ πλείστα πρότερον ἐν τοῖς πνευματικοῖς ὡς
 ἔθος, καὶ εἰς Θεὸν φέρουσι διαλεχθεὶς καὶ κατὰ τὸ εἶκος ἀπὸ τοῦ
 30 θείου θησαυροῦ παραινέσας ἡμᾶς περὶ τε συμπνοίας καὶ ὁμονοίας
 καὶ τῆς ἐπαινετῆς ἀγάπης, ἐπεὶ καὶ Θεὸς ἀγάπη καλούμενος^{b)}, εἰς

1) Κωντινούπολιν.

2) τοῦ τό.

a) Псал. XXXV, 5.

b) I Ιωανν. 4, 8.

τὸ Ἅγιον Ὅρος προέπεμψεν, ὡς μετ' ὀλίγον ἐκεῖσε καὶ τούτου κατα-
 λαβεῖν μέλλοντος· ἔνθεν τοι καὶ πλοῖφ' ἡμεῖς ἀναχθέντες καὶ ἀνέμου
 ἐκ πρύμνης πνέοντος ἐπιτυχεῖς γεγονότες, τῷ Ἁγίῳ προσωρμίσθημεν
 Ὅρει· ἐμοὶ δ' ἐπ' ὀλίγον προσκατερήσαντι καὶ μηδ' ἂν εἴ τι γένοιτο
 τὴν ἀπουσίαν τοῦ διδασκάλου ὑπενεγκεῖν δυναμένῳ — πάντα οὐδὲν 5
 ἐδόκει πρὸς τοῦτο· καὶ τὸν Ὀμηρικόν Ἴππον ὁ πόθος ποιεῖ καὶ
 σπουδῇ, — πάλιν 1) ἐγὼ κατέλαβον τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἀχμαιο-
 τάτου τοιγαροῦν καὶ σφοδροῦ χειμῶνος ἐπικρατοῦντος τῷ τότε·
 Δεκέβριος γὰρ ἐφ'esτήκει· ἐπεὶ οὐ δυνατόν ἦν τῆς πόλεως ἡμᾶς ἐξελ-
 θεῖν, διετελέσαμεν ἐξ ἀνάγκης προσκατεροῦντες μέχρις ἂν ἡ τοῦ 10
 ἔαρος ὥρα ἐπιγελάσῃ· πλὴν ἔγωγε τὸ Ἅγιον Ὅρος, εἰ καὶ λίαν
 ἐπικινδύνως, ὁμως καταλαβεῖν ἴσχυσα, ἅτε δὴ καὶ πρὸς μέγιστον
 καὶ ὀριμύτατον χειμῶνα παραβαλλόμενος καὶ τῇ ἀπὸ τῆς θαλάττης
 τρικυμῖα καὶ χάλεπωτάτῳ κλύδωνι προσπαλαίων, ὡς καὶ πάντας 15
 τοὺς ἐμπλέοντας ζέον ὀρώντας πρότερον περὶ τὴν ναῦν τὸ σὺν τῇ
 f. 32 v. καταιγίῃ || δι' ἐπανιστάμενον ἐκεῖνο ὄρδιον καθάπαξ ἀπελπῖσαι τὴν
 σωτηρίαν ἡμῶν· ὕστερον δὲ καὶ ὁ θεὸς πατήρ κατέλαβε πρὸς ἡμᾶς,
 ὑπταίαις, ὃ φασί, ταῖς χερσὶ καὶ λίαν ἀσμένως αὐτῶν τῶν λαυριωτῶν
 ὑποδεξαμένων, ἐορτὴν ἀτεχνῶς καὶ πνευματικὴν πανήγυριν 2) τὴν
 ἐκείνου ἀφίξιν καλῶς ἡγουμένων, σὺν μεγάλῃ δῆπουθεν καὶ λαμπρᾷ 20
 τιμῇ τε καὶ διαθέσει· ἔνθα καὶ τῆς σεβασμίας καὶ ἱερᾶς λαύρας πλη-
 σίον ἀνήγειρέ τινα κελλία ἐν διαφόροις τόποις ἐπὶ λυσιτελείᾳ, ὡς
 ἔκρινέ τε καὶ διετάξατο· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῶν προσόντων αὐτῇ
 καθισμάτων ἐτέρων κρατήσας τῶν ἐγγύς καὶ τῶν πόρρωθεν, ὅσα
 πρὸς ἡσυχίαν ἐτύγγανον ἐπιτήδεια 3). ἐκεῖ προσωμίλει Θεῷ· ἐπεὶ δὲ 25
 παραχωρήσει Θεοῦ τὸ ῥηθὲν βαρβαρικὸν ἔθνος τὸν ἐκεῖσε τόπον
 κατέτρεχεν, ὡς μὴ δυνάμενος ἡρεμεῖν, τῆς ἱερᾶς λαύρας ἔνδον
 εἰσῆρχετο· ἀλλ' ἡ τῶν μοναχῶν ὁμιλία τὸ φιλήσυχον αὐτῷ περιέ-
 κοπτε· διὰ ταῦτα καὶ ἐν δεινῷ ποιούμενος ἐσχετλίαζε· καθάπερ γὰρ
 ἀηδῶν παρὰ τοῦ θηρευτοῦ συσχεθεῖσα καὶ ἐγκλεισθεῖσα ὅσα εἰς 30
 τροφήν αὐτῇ παρατίθεται εἰς οὐδὲν ἐκεῖνα πάντα λογίζεται, ἀλλὰ
 τὴν φίλην ἐν τοῖς ὄρεσι καὶ τοῖς εὐθαλείσιν ἐκεῖσε δένδροις ἐπιποθεῖ

1) πάλιν.

2) πανήγυρην.

3) ἐπιτίδεια.

διατριβήν, καὶ τὴν ἐξ ἔθους ἐν ταῖς πηγαῖς ἀναστροφὴν καὶ διαγωγὴν ἢ δὲ τι καὶ διαφανὲς ἐκβλυζούσαις τὸ ὕδωρ, κάντεῦθεν τοῖς πτεροῖς περιφερομένη ἐφίεται καὶ ἐπιζητεῖ τὴν σύντροφον αὐτῇ καὶ ὁμότιμον, ὥστε τὸ λιγύφθογγον καὶ ἐναρμόνιον ἐκεῖνο μέλος σὺν
 5 αὐτῇ κατὰ διαδοχὴν ἐν τάξει ἄδειν καὶ κελαδεῖν μετὰ τῆς συνήθους ἐλευθερίας καὶ τέρψεως, οὕτω κἀκεῖνος ὁ τοῖς ἀγγέλοις ἀνθάμιλλος ἐφιεμένος τῆς ἐν ἡσυχίᾳ || γαλήνης καὶ ποθεινοτάτης καὶ λαμπροτάτης μονώσεώς τε καὶ ἀναβάσεως, ἡρεμεῖν οὐδ' ὅλως ἠνείχετο. ἀκριβῶς τοίνυν περισκοπήσας καὶ διαλαθὼν τοὺς¹⁾ ἄλλους τῶν μαθητῶν
 10 ἄνευ ἑνὸς μόνου, ὃν προσλαβέσθαι μεθ' ἑαυτοῦ ἔκρινεν, εἰς πλοῦτον ἐμβὰς κατέλαβε τὴν Ἀνδριανούπολιν²⁾. εἴτα διὰ τῆς ἡπείρου φθάνει μετὰ σπουδῆς πάλιν³⁾ εἰς τὰ παρόρια καὶ οὐκ ὀλίγους μοναχοὺς εἰς τὸ Κατακεκρυμμένον ὄρος συναγαγὼν προθύμως οἰκίζει· οὐ μὴν ἄλλ' ὥσπερ ἐστὶν ὄραν ἐρυσίβην τινα ἢ βροῦχον ἢ ἀκριδα καὶ ἀμ-
 15 πην ἢ σκώληκα, ὁπότεν εἰς τὸν σῖτον ἢ στέλεχος δένδρου καὶ ἀπλῶς εἰς ξύλον ἐμπέσωσι καὶ κατεσθίωσι λάβρως, οὕτω κἀκεῖσε εἰς λύμην διατρίβοντες ἦσαν λωποδύται τινὲς καὶ λησται ἐκβεβαχ-
 20 χευμένοι τῇ μέθῃ τῆς ληστείας τε καὶ κλοπῆς κατὰ τὸ μικρόν⁴⁾ ἔθος αὐτῶν, ὅπερ καὶ εἰς φυσικὴν ἄντικρυς ἔξιν τούτοις κατέστη· τοῦτο δὲ κρινεῖ πᾶς τις ἐχέφρων ἔργον εἶναι τοῦ πονηροῦ καὶ ἀρχῆθεν σοφιστοῦ τῆς κακίας, βασκαίνοντος ἅμα καὶ δεδιότος, μὴ τὴν ἀοίκη-
 25 τον ἐκείνην καὶ ἔρημον ἐκεῖνος ἰσχύσας ταῖς παρ' ἑαυτοῦ σπουδαῖς καὶ ἐπιμελείαις ὥς τινα κώμην ἐξημερώσῃ καὶ χώραν ἱερὰν καὶ οἰκησὶν ἀπεργασῆται μοναχῶν, εἰς δοξολογίαν καὶ ἀκατάπαυστον ὕμνον Θεοῦ, καθάπερ τῇ τοῦ Χριστοῦ χάριτι γεγονός ὁρῶμεν τὴν σήμερον· οὐ μόνον γὰρ αὐτός τὴν μεγάλην συνεστήσατο λαύραν, ἀλλὰ καὶ ἑτέρους τῶν μοναχῶν κατὰ τὴν τῶν πατέρων συνήθειαν καὶ παράδοσιν τὴν ἔρημον κατοικεῖν παρεσκεύασεν, ἀσπαζομένους τὴν ἡσυχίαν ὡς Μωσῆς ὁ μέγας καὶ Ἡλιοῦ ὁ Θεοσβίτης ἐκεῖνος· οὐ
 30 μὴν ἀλλὰ καὶ ἕτεραι λαῦραι || τρεῖς εὐδοκίᾳ Θεοῦ τὸν θεῖον ἄνδρα^{f. 33 v. f. 34 r.} δοξάζοντος κατὰ πληθος μοναχῶν ἐξ αὐτῶν κρηπίδων καὶ βάθρων

1) τωνούς.

2) буквы Ἀνδρι приписаны на полѣ тѣмъ же черниломъ.

3) πάλιν.

4) μικρόν. Попр. Е.

ῥηκοδομήθησαν κατ' αὐτό τε τὸ σπήλαιον τῶν Μεσομιλίων καὶ κατὰ τὴν τοποθεσίαν τὴν οὕτω πως Παΐζουβαν¹⁾ ἐπωνομασμένην.

XVII. Ἄλλ' ὁ τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπος ὄλος²⁾ ὅλου τοῦ Θείου φωτός ἐμφορηθεὶς ἔρωτος καὶ τῆς πρὸς αὐτὸν ἐλπίδος καθάπαξ ἐξηρημέ-
νος καὶ ταύτῃ τεθαρρηκώς, οὐχ ὑπεστάλη οὐδ' ἐδειλίασεν οὐδ' 5
ἡττήθη τῆς τοσαύτης τῶν κλεπτῶν ἐπηρείας καὶ ἐπιθέσεως, ἀλλὰ
τῇ ἐνοικούσῃ ἐκείνῳ παρὰ τοῦ πνεύματος χάριτι συνῆκε μὲν τὸν
φθόνον καὶ τὴν ἀπάτην τοῦ πονηροῦ· ἀλλὰ τὰ ἐπόμενα παρὰ τοῦ
Θεοῦ διδασχθεὶς, ὡς δι' ἐκείνου καλῶς ἡ ἔρημος οἰκισθήσεται καὶ
χώρα λαμπροτάτη γενήσεται μοναχῶν, οὐ κατωλιγώρησεν³⁾ οὐδ' 10
ἀπεπήδησεν ὅλως· καὶ τί διανοεῖται ἡ θεία καὶ πάντ' ἐμοὶ σεβασμία
ψυχῇ; βουλὴν ἀγαθὴν βουλευέται καὶ συνετὴν περὶ τούτων· ἀκούσας
λοιπὸν τὸ θαυμαστὸν καὶ περιδόξον ὄνομα ἐν εὐσεβείᾳ καὶ πάσῃ
ἀνδρίᾳ⁴⁾ στρατηγία τε σὺν μεγαλονοίᾳ ὑπερφυεῖ καὶ χρηστότητι τοῦ
ὑψηλοτάτου καὶ θαυμαστοῦ βασιλέως τῶν Βουλγάρων κυροῦ Ἀλεξάν- 15
δρου⁵⁾, ὡς ἐστὶν ἐλεήμων καὶ φοβούμενος τὸν Θεὸν καὶ διὰ πάσης ἀγα-
θοεργίας καὶ εὐποιίας βοήθειαν ὀρέγεται τοῖς ἐνδεαῖς ἔχουσι, καὶ ἄπερ
αὐτὸς διανέμει πλουσίως αὐτῷ Θεῷ δίδωσι, πάντως τὴν αἰωνίαν βασι-
λειαν καὶ αἰδίων μακαριότητων τῇ ἑαυτοῦ ψυχῇ μνηστευόμενος, καὶ ὅτι
αὐτὸς μόνος δυνατὸς ἐστὶν ἀπὸ τῆς δεδωρημένης αὐτῷ παρὰ τοῦ 20
Θεοῦ σοφίας καὶ γενναιότητος καταπαῦσαι τὴν ὁρμὴν τῶν ληστῶν,
ὡς εἶχε τάχους μὴνύει ταῦτα τῷδε τῷ ὑψηλοτάτῳ καὶ θαυμαστῷ⁶⁾
f. 36 v. βασιλεῖ μετὰ τῶν || μαθητευόντων αὐτῷ μοναχῶν, ἔτι γε μὴν καὶ
τὴν ἀπὸ τοῦ Ἀγίου Ὁρους ἐξέλευσιν διὰ τὴν τοῦ ῥηθέντος βαρβαρικοῦ
ἔθνους τῶν Ἀγαρηνῶν βαρεῖαν ἐκείνην ἐπίθεσιν, ὅπως τε πάλιν οὐκ 25
ἴσχυεν ἐπὶ πλέον φέρειν τε καὶ ἐγκαρτερεῖν διὰ τὴν κατεπείγουσαν
καὶ ἐπικειμένην ἐπιβουλὴν τῶν ληστῶν ἐπὶ τῷ χειρὶ καὶ δυνάμει τὴν
ἀπάνθρωπον ἐκείνων γνῶμην καὶ καταδρομὴν ἀνασπεῖλαι· ἀλλ' ὁ
θαυμάσιος οὗτος καὶ ὑψηλότατος βασιλεὺς τῶν Βουλγάρων διαφερόν-
τως ἀρετὴν καὶ τοὺς ταύτην μετερχομένους ἀγίους ἄνδρας τιμῶν, 30
καὶ διὰ τοῦτο τοὺς ἐκείνου θεοφιλεῖς λόγους ἀσμένως δεξάμενος,

1) Слав. Бозова. 2) ὄλος. 3) κατωλιγώρησεν. 4) πασιανδρία. Попр. Е.
5) Слав. ѿ ѿанна александра. 6) слова: ὑψ. καὶ θ. приписано на полѣ тѣмъ же
черниломъ.

χρήματά τε ἱκανὰ εὐμενῶς ἀποστέλλει καὶ παντοίαν ἄλλην παρα-
 σκευὴν εἰς διατροφήν τῶν ἐκεῖ, διὰ τε τὰς μεγάλας ἀπὸ τοῦ Θεοῦ
 μισθαποδοσίας καὶ διὰ τὰς ἀπὸ τούτων καθ' ἑκάστην πρὸς αὐτὸν
 Θεὸν ὑπὲρ τῆς αὐτοῦ ψυχῆς ἀναπεμπομένης εὐχάς τε καὶ εὐλογίας·
 5 διὰ ταῦτα καὶ πύργον ἐκ βάθρων ἀνοικοδομεῖ στερρότατον καὶ ἰσχυ-
 ρὸν εἰς ὕψος τε ἐπηρμένον, ὁμοίως δὲ καὶ θυσιαστήριον πηγνύει καὶ
 ἀνεγείρει κατὰ τὸ πρέπον κελλία καὶ τὴν ἄλλην πᾶσαν ὑπηρεσίαν
 βασιλικῶς ¹⁾ καὶ πλουσίως οἰκονομεῖ, καὶ καταγωγὴν καὶ ἀνάπαυσιν
 ποιεῖται τῶν ζώων, καθάπερ ὁρᾶται μέχρι καὶ νῦν παρὰ πάντων τῶν ²⁾
 10 ψυχικῆς χάριν ὠφελείας καὶ προσκυνήσεως ἐκεῖσε ἀφικνουμένων. ποῦ
 δ' ἂν εἴη τῶν δικαίων τὴν ἐτέραν μεγαλοφυχίαν καὶ μετὰ συμπαθείας
 φιλοτιμίαν τοῦ ὑψηλοτάτου βασιλέως τοῦδε παραδραμεῖν, καὶ ὅπως
 προάσθεια κτήματα ἔτι τε καὶ λίμνην ὑπερμεγέθη βιβάρια ἔχουσιν
 εἰς παντοίων ἰχθύων ἄγραν, πρόβατά τε καὶ βόας ἀπένειμε κρεῖτ' || f. 37 r.
 15 τοὺς ἢ ἀριθμῆσαι, ἔτι δὲ καὶ ὑποζύγια πλεῖστα εἰς θεραπείαν τῶν
 μοναχῶν, ὡς ἐνταῦθα ἐπικαίρως ἂν εἴη λέγειν καὶ ἄγαν ἡρμωσμένως
 καὶ προσηκόντως καὶ τὴν βασιλικὴν αὐτὴν προαίρεσιν τοῦ ὑψηλοτά-
 του βασιλέως ἐξισοῦν τῇ μεγαλοφυίᾳ τοῦ αἰοιδίμου καὶ ἁγίου βασι-
 λέως τοῦ Βατάτζη κυροῦ Ἰωάννου τοῦ καὶ τὴν σεβασμίαν τῶν
 20 Σωσάνδρων μονὴν ἀνεγείραντος ἐξ αὐτῶν κρηπιδῶν, διὰ τὴν πολλὴν
 καὶ διάπυρον ³⁾ πρὸς τὸν Θεὸν ἀγάπην καὶ τὴν πρὸς τοὺς μοναχοὺς
 αἰδῶ καὶ τιμὴν· ὅθεν δοκεῖ μοι ταῖς ἀληθείαις διὰ τὴν τοῦ ἁγίου
 ἐκείνου πατρός πρὸς Θεὸν παρρησίαν τε καὶ οἰκείωσιν καὶ ὁ ὑψηλό-
 τатος οὗτος βασιλεὺς, πρεπόντως ἐκεῖνον θεραπεύσας τε καὶ τιμή-
 25 σας, εὖρεν ὑπὲρ αὐτοῦ τὸν Θεὸν εὐμενῇ τε καὶ ἴλειω εἰς τὴν ἑαυτοῦ
 σύστασιν. καὶ ταῦτα μὲν τὰ τοῦ ὑψηλοτάτου βασιλέως τῶν Βουλγά-
 ρων ὑπερφυῇ καὶ βασιλικᾷ ἔργα καὶ τὴν τοῦ λόγου δύναμιν ὑπερ-
 βαίνοντα, ἐνεργῶς παριστῶντα ἣν ἔχει ἀγαθὴν καὶ θεοφιλῆ γνῶμην
 τε καὶ προαίρεσιν καὶ βεβαίαν ἐλπίδα πρὸς τὸν Θεόν, παρ' οὗ καὶ
 30 τῶν ἐπιβουλευόντων ἀνώτερος διαδείκνυται.

XVIII. Ἄλλ' ὁ θεῖος ἐκεῖνος πατὴρ ἔργον ἐς αἰεὶ περισπούδαστον
 εἶχεν ἀποστολικῶς διαδραμεῖν πᾶσαν τὴν οἰκουμένην· κύκλω γὰρ τὸ

1) βασιλικῶς.

2) τῶν πρῶτ. Ε.

3) διάπειρον.

τῆς ψυχῆς ὄμμα περιπαγῶν καὶ τῇ διανοίᾳ περινοῶν ὑψηλότερον, δι' ἐφέσεως ἐποιεῖτο πάντας ἐλκύσαι πρὸς τὴν θεϊαν ἀνάβασιν, ὥστε διὰ τῆς πρακτικῆς ἀρετῆς παραπλησίως αὐτῷ καὶ εἰς τὸ τῆς θεωρίας ὕψος ἀνάγεσθαι τῇ συνεχεῖ ἐντεύξει τῆς νοερᾶς προσευχῆς, καθὰ καὶ ἀληθῶς ἐπὶ τῶν ἔργων ἐξέβη διὰ τῆς τοῦ Θεοῦ χάριτος· ἐνταῦθα 5
f. 37 v. δ' ἂν καὶ ἐπικαίρως ἔχοι || μάλιστα λέγειν τοὺς φιλαρέτους καὶ εἰς αὐτὸν ἐκεῖνον τὸ ^{α)}· «εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτοῦ καὶ εἰς τὰ πέρατα ¹⁾ τῆς οἰκουμένης τῶν ῥημάτων ἢ δυνάμεις».

XIX. Ὁ λόγος δὲ ἡμῖν τὴν ἀνάκεφαλαίωσιν δεχόμενος ἤδη περιέρχεται παρεξετάζειν τὸν θεῖον Γρηγόριον καὶ εἰς αὐτὸν ἐκεῖνον 10 τὸν μέγαν Ἀντώνιον, τὸν καθηγητὴν καὶ νομοθέτην ἀπάσης μοναδικῆς πολιτείας, ὃς ²⁾ πᾶσαν εἰς τοῦτο φέρουσαν ἀρετὴν καὶ κατάστασιν ὡς οὐδεὶς τῶν ἐκ τοῦ παντός αἰῶνος εἰς ἄκρον ἐξηκριβώσατο, κορυφαῖος διδάσκαλος καταπεμφθεὶς καὶ ἀναδειχθεὶς λαμπρῶς ἅπασι τοῖς μεθ' ἡσυχίας ³⁾ προσανέχουσι τῷ Θεῷ. ὥσπερ γὰρ ὁ μέγας οὗτος 15 Ἀντώνιος, οὕτω καὶ αὐτὸς ἐκεῖνος τὴν ἔρημον ὤκησε καὶ ἐξ ὅλης ψυχῆς τὸν ἐρημικὸν ἡσπάσατο βίον, καὶ παρὰ Θεοῦ τὸ εὐαγγέλιον ἀνεδέξατο, καὶ τὸν θεῖον νόμον κάλλιστα διὰ τέλους ἐφύλαξε, καὶ καθηγεμὼν γενόμενος καὶ διδάσκαλος τοὺς σωζομένους κατὰ πλῆθος καὶ οὐ κατ' ἀριθμὸν τινα προσήγαγε τῷ Θεῷ, καὶ Ἡλιοῦ ⁴⁾ τὸν Θε- 20 σβίτην ἐζήλωσεν ἀκριβῶς· ζήλῳ γὰρ ἐζήλου τῷ Κυρίῳ κατὰ τῶν ἐναντίων τῆς ἀληθείας γενναίως ἰστάμενος, ὡς ἀρμόζειν καὶ ἐπὶ τούτου εἰρῆσθαι τὸ ^{β)}· «ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου καταφάγεται με». οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ Μωσέα τὸν πάνυ καὶ θεοπτικώτατον εἰς ὅσον ἐξῆν ἐμιμήσατο· καὶ οὗτος μετ' ἐκείνου τὸ Σίναιον ὤκησε καὶ ὥσπερ τοὺς 25 Αἰγυπτιακοὺς θορύβους ἐκεῖνος ἀπέλιπε καὶ χαίρων ἦν ἐπὶ τῇ ἐλευθερίᾳ τοῦ Ἰσραήλ, οὕτω καὶ αὐτὸς τὴν κοσμικὴν ἐξέφυγε ταραχὴν καὶ οὐκ ὀλίγους ἐλευθέρους ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας διέδειξε· καὶ οὗτος
f. 38 r. οἰονεῖ || τινὰς πλάκας τοὺς ἐκ Θεοῦ πνευματικοὺς χαρακτῆρας ἐδέ- 30 ξατο καὶ νομοθέτης μοναδικῆς ἐγένετο καταστάσεως· ἐκεῖνον πληθὺς δαιμόνων προσέβαλε τὸν νοῦν ἀποσπᾶσαι τῆς ἐκ Θεοῦ μνήμης

1) πέρατα.

2) ὡς.

3) ἡσυχίαν.

4) Ἡλιοῦ.

a) Псал. XVIII, 5.

b) Псал. LXVIII, 10.

μηχανωμένη, ἀλλὰ καὶ οὗτος ὑπὸ στίφους δαιμόνων διηνωχλεῖτο
 πειρωμένων παντὶ τρόπῳ συγγεῖν τὴν ἐκείνου διάνοιαν, μέχρις οὐ
 κατὰ τὸ προφητικὸν λόγιον^{α)} σημείον εἰς ἀγαθὸν ἔδωκεν ὁ Θεός·
 ἐκεῖνος ἐν τῷ ὄρει¹⁾ καθήμενος ἐν τῇ θεωρίᾳ τῶν ὄντων ἀπησχόλει
 5 τὸν νοῦν καὶ πάντας τοὺς ἐκεῖ παραβάλλοντας ἐψυχαγῶγει τε καὶ
 παρεμυθεῖτο, καὶ πᾶς τις καθότι ἂν ἡτεῖτο ἐλάμβανεν ἀφθόνως παρ'
 αὐτοῦ, καὶ τῇ τοῦ σταυροῦ δυνάμει τὰς ἀλγηδόνας ἐθεράπευε καὶ τὰ
 τραύματα, καὶ τοῖς μὲν πράξεως τοῖς δ' αὖθις ἀψευδοῦς θεωρίας
 ἀκριβοῦς μετεδίδου. ἀλλ' οὐδ' οὗτος ἐπαύετο τοῦτο ποιῶν, καὶ
 10 καθ' ὅσον ἐξῆν τῆς τῶν παραβαλλόντων ὠφελείας καὶ διορθώσεως
 ἐκίχδετο θεραπεύων ὁμοῦ ψυχικὰ καὶ σωματικὰ σφάλματα καὶ τοὺς
 μὲν πράξιν τοὺς δὲ, εἰς ὅσον ἐδύναντο χωρεῖν, θεωρίαν ἐδίδασκε καὶ
 μετ' ἐπιστήμης ὁδηγῶν πρὸς ταύτην ἐχειραγῶγει. ἐκεῖνος γὰρ τὴν
 ἐρημικὴν ἐκείνην καὶ ἀοίκητον ἐξημέρωσε γῆν καὶ πόλιν ἱερωτάτων
 15 ἀπειργάσατο μοναχῶν, καὶ οὗτος πολιστής ἐρήμου ἐγένετο καὶ μὴ
 μόνον τοὺς ἐν τῷ ὄρει τοῦ Ἀθῶ ἐνασκουμένους διὰ λόγου καὶ θεωρίας
 πάντας ἐξημέρωσε καὶ εἰς ἀκριβῆ γαλήνην μετέβαλε καὶ λειότητα
 τὴν τοῦ πνεύματος, τὸ τραχὺ τῆς πρακτικῆς ἀρετῆς ἡμεροῦσαν, καὶ
 κυβέρνησιν οὕτω λαμπράν τῶν λογισμῶν ἐχαρίσατο· ἀλλὰ καὶ ὅπου
 20 ποτὲ δεήσειεν ἐφί || στάμενος, ὥσπερ ἔφθημεν εἰρηκότες, εἰς διαφό- f. 88 v.
 ρους τόπους περιτρέχων καὶ διερχόμενος παντὶ πιστῷ θεαρέστου καὶ
 θεοφιλοῦς ἔργου τούτου μετέδωκε. καὶ οὐ μέχρι τούτου δεῖν ἔκρινε
 παύσασθαι, ἀλλὰ καταλαβὼν καὶ τὰ δηλωθέντα Παρόρια τὴν, ὡς
 εἴρηται, βαθυτάτην ἐκείνην καὶ ἀοίκητον ἔρημον πνευματικὸν ἐργα-
 25 στήριον ἀπειργάσατο, ἀναχωνεύων οἰονεῖ καὶ ἀναπλάττων ἐπὶ τὸ
 κρεῖττον τοὺς ἐκεῖσε προσιόντας ἐκείνῳ· καθὰ δὴ καὶ τοὺς ἀπηγριω-
 μένους^{β)} καὶ θηριώδεις ἐκείνους διὰ τὴν ἐν τῇ χρονίᾳ ληστείᾳ^{γ)}
 διάτριβὴν καὶ λωποδύτας καὶ ἀνδροφόνους μόνῃ τῇ ἑαυτοῦ θεωρίᾳ
 καὶ παραινέσει εἰς τὸ ἡμερώτερον μετεσκεύασε καὶ ποιμένας ἐν
 30 ταπεινοτέρῳ κατέστησε σχήματι. οἱ γὰρ πρότερον ἀπηνεῖς ἐκεῖνοι καὶ
 αἰμασιχαίροντες καὶ τοῖς πᾶσιν ἀπρόσιτοι τῷ ὑπερηφάνῳ τῆς γνώ-
 μης, οὗς ὁ τῶν ἡμετέρων ψυχῶν^{δ)} ληστής καὶ πολέμιος ποικίλως

1) ὄρη.

2) ἀπηγριωμένους.

3) ληστεία.

4) λυχῶν погр. Ермиш.

a) Псал. LXXXV, 16.

καὶ πολυτρόπως κατέστρωσεν, οὗτοι παντελῶς πρὸς τὸ βέλτιον μεταβαλόντες διὰ τῆς ἐκείνου μετ' εὐχῶν οἰκονομικῆς δεξιότητος προσέπιπτον τοῖς ἐκείνου ποσὶ, προσεκυλινδοῦντο τοῖς ἔχουσιν ἐν θερμῇ κατανύξει καὶ μετανοίᾳ, τί μὲν οὐ λέγοντες, τί δὲ οὐ ποιοῦντες εἰς παραδειγματισμὸν καὶ στήλην τῆς ψυχοβλαβοῦς καὶ ἐπωλέθρου 5 προτέρας αὐτῶν βιοτῆς, ἐξ ὧν μάλιστα διεδείχθη καὶ ἡ ψυχικὴ τῶν τοιούτων διόρθωσις καὶ ἐπάνοδος; διὰ ταῦτα καὶ καθ' ἐκάστην ἐκείνῳ προσερχόμενοι καὶ εὐχὰς καὶ εὐλογίας παρ' ἐκείνου ζητοῦντες ἀφθόνους αὐτάς ἐκομίζοντο, ὡς καὶ τοὺς πλείονας αὐτῶν τὴν πονηρὰν f. 39 r. καὶ φοινικὴν ἔξιν ἐκείνην ἀπαρνησαμένους || εἰς μεταβολὴν ἐλθεῖν 10 ἐπαινουμένην ἐν θαύματι, καὶ οἱ τὸ πρὶν λύκοι ὄντες τοῖς τρόποις καὶ παρδάλεις ὀξύρροποι πρὸς τὸ κακὸν καὶ ἀτίθαστοι, ταῖς τοῦ αἰοιδίμου ἐκείνου διδασκαλίαις τὴν διάνοιαν διαυγασθέντες καὶ φωτισθέντες τῷ Θεῷ γνησίως ἐδοῦλευσαν καὶ ψυχικῆς λυσιτελείας ἀπώναντο, ὥσπερ καὶ σήμερον ἀσφαλῶς τηρεῖται συναιρουμένου Θεοῦ, καθὰ τὰς θείας 15 ἐν παραγγελίαις ὑποθήκας ἐκείνου διδάσκοντος συμπαθῶς καὶ ἀποδεικνύντος ἐξ αὐτῶν τῶν ἔργων καὶ τῶν πραγμάτων, ὡς οὐ βούλεται Θεὸς τὸν θάνατον τοῦ ἁμαρτωλοῦ ὡς τὸ ἐπιστρέφαι καὶ ζῆν αὐτόν.^{α)} τί τὰλλα χρὴ λέγειν καὶ τῷ μήκει τοῦ λόγου τὰς τῶν ἀκρωμένων ἀκοὰς ἀποκναίειν; κόρος γὰρ λόγου πολέμιος ἀκοαῖς, ὡς ὑπερβάλλουσα τροφή σώμασιν ἐκεῖνος, ἵνα συνελθὼν εἴπω τὸ πᾶν, ὄργανον ἐγένετο κατὰ τὸν θεοπάτορα θείῳ κρουόμενον πνεύματι. 1) ταῦτα ἐκ

1) Послеъ этихъ словъ пропускъ, дополняемый изъ Славянскаго перевода: но даѡ на кѡнчнѣхъ приснопоминаемаго сего ѡца възвратѣса и ꙗко тѣмо сътворѣиша прѣгнаго мѡжа доблестѣа, по ѣако възмѣжно изъгнѣше. кѡнецъ словъ положѣи. ѡмѡ же сице. Бжѣтвенныи оубо днѣ мужь. ѡже безмѣлѣа въ ѣстнѣхъ рачѣтелѣхъ ра, же кѡнечнаго любобезмѣлѣа ѣго и ѣже въ пѣстынахъ кѡти желанѣа, не оубоодно сѣ кѡтѣнѣше, ѣже прѣно въ ѡнтели прѣходнѣи и съ мнѡстнѡ мнихъ смѣшати. забавленѣе кѡ въ любоѡномѣ ѣго безмѣлѣи и къ ѣс възхоженѣа. ѡж кѣла оубо сътворѣи сѣла ѡшѣлннческѡ и на кѣмѣлѣе поѣнѣ, недалече ѡ чѣтныа ѣго ѡнтели парѡдѣска. тѣже и ѣгда хѡтѣше, ѡ ѡнтели ѡсхожѣше. и тѣмо ѡхѡда безмѣлѣствоваше и кѣви прѣбѣлаше, но поне кжѣтвеннѡ кѡти ѡспѣхнѣхъ къ кѣск. и прозрѣтелнѡ дарованѣа спѡбелѣнѣ, чѣтное своѣ прѣстѣленѣе прѣкѡ многѣмъ видѣ дѣамъ тѣже и въ вѣкѣа. кѡ неже хѡтѣше ѡ настѡдѣи прѣстѣлнѣи и къ ѣс поити. ѣдинѡго ѡ снѣкѣ своѣхъ поѣмъ ѣ рѣножъ ѡшѣлннческѡу кѣаю ѡхѡдѣи, затвѣрнѣа оубо сѣкѣ тѣмо, и ѡ ѡшннхъ сѣмъ кѣзѣи нѣ кѣ горнѣи възпѣснѣа, и ѡгжасѣнѣа кѣвъ нсѣу. сѣмѡ ѣго дѡа на кѣкѣ чѡ помнѣаше. и кѣ ѡ кѣго кѣви кѣкѣдѣше, нѣ къ пошчѣнѣе кѣвѣнѣхъ онѣхъ тѣннѣствѣа въ сѣмъ дѣпрѣжнѣаши. Еѣ нелицѣ

а) Иезек. XXXIII, 11.

πολλῶν ὀλίγα ἐκεῖνου τὰ κατορθώματα τοῦ ἀγγελικῆς ὡς ἀληθῶς
ἐπιτυχόντος, στάσεώς τε καὶ τάξεως, μὴ κατ' ἀξίαν εἰρημένα, ὡς μὴ
ἐφικνουμένου τοῦ λόγου· οὗτος ὁ μακάριος βίος τῆς θαυμασίας
ἐκεῖνου καὶ ἀλειπτου ψυχῆς καὶ διὰ μεγάλων ἁθλῶν ὑπὲρ τοῦ Θεοῦ
5 καὶ τῶν θείων αὐτῶν διηγωνισμένης· τοιοῦτοι οἱ ἀγῶνες ἐκεῖνου
καὶ τὰ κατὰ Θεὸν σκάμματα καὶ παλαίσματα. οὐδὲ γὰρ ἔστιν ὅτε
οὐκ ἔργον ἐπιμελέστατον ἦν ἐκεῖνῳ ἐν παντὶ καιρῷ καὶ τόπῳ καὶ
βίῳ καὶ περιστάσεων, μὴ τοὺς πάντας ἀπλῶς μετὰ ζήλου διεγείρειν
εἰς 1) τὰ καλὰ καὶ διανιστᾶν, καὶ τοὺς μὲν τῷ στύφοντι τοῦ λόγου,

τοὺς δ' αὖ τῷ πρῶτῳ καὶ μελιχίῳ πρὸς τὴν ἐκάστου ποιότητα καὶ
 f. 39 v. διάθεσιν οὕτως ἐνήγεν εἰς τὸ πλήρ || ρωμα τῆς ἀγάπης τῇ συνεργίᾳ
 τοῦ πνεύματος, ὡς μηδὲ ῥαδίως ἔχειν διεξελθεῖν τῶν ἀπάντων
 οὐδένα, ὅπως τῷ συνδεσμῷ τῆς ἀγάπης συνδεῖσθαι παρεσκευάζεν
 ἅπαντας μετ' ἀλλήλων καὶ σύμπνοιαν ἔχειν ἐν ὁμονοίᾳ τε καὶ ὁμο- 5
 φροσύνῃ πρὸς τὰ θεοφιλῇ καὶ κάλλιστα καὶ σωτήρια. οὗτός σοι παρ'
 ἡμῶν ὁ λόγος, ὃ ¹⁾ πανταρίστη καὶ τοῦ παντός ἀξία καὶ θεία μοι
 κεφαλὴ, ἐξ ὧν ἔδραμες ὡς ἀκάματος ἀπόστολος ὑπὲρ τῆς ποιμένης
 καὶ τῶν λογικῶν προβάτων Χριστοῦ τοῦ τῷ ἰδίῳ αἵματι πάντας
 πεπραμένους ²⁾ ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν ἐξαγοράσαντος ἄκρα εὐσπλαγχνίᾳ 10
 καὶ ἀγαθότητι τῆς ἡδίστης σοὶ ποτε γλώττης, ἣν ἐπόθεις καὶ δια-
 φερόντως ἔστεργες καὶ ἐπῆνεις. καὶ σὺ μὲν οὕτω τὴν πίστιν τηρήσας,
 κατὰ τὸν μεγαν ἀπόστολον ³⁾), καὶ τὸν δρόμον τελέσας τρανότερον
 ἀπολαύεις ⁴⁾ τοῦ ἀνεσπέρου τῆς τριάδος φωτός· οὕτω γὰρ ἀντιδοξά-
 ζειν οἶδεν Θεὸς τοὺς μετὰ πολλῶν καμάτων καὶ ἰδρώτων δοξάζειν 15
 τοῦτον προηρημένους· καὶ γὰρ τὴν μὲν πράξιν εἶχες ἐντεῦθεν ἀπανι-
 στώσαν καὶ τὸν διαβατικώτατόν σου καὶ θειότατον νοῦν πρὸς τὸ
 συγγενές ἄγουσαν, τὴν δὲ θεωρίαν τὸν Χριστὸν ὑποδεχομένην καὶ
 θεραπεύουσαν. διὸ καὶ ὡς οὐράνια φρονήσας ἀνέπτῃς εὐσταλῆς, ἡμᾶς
 δ' ἐποπτεύεις ἔλεως· οὐδὲ γὰρ τὸν βίον λιπὼν κατατέλοιπας, ἀλλὰ 20
 μάλιστα περιέπεις καὶ κηδεμονικῶς περισκέπεις καὶ συντηρεῖς· δέδο-
 ται γὰρ καὶ τοῦτο ταῖς θείαις ψυχαῖς, καὶ νῦν πλέον, ὅσον καὶ τῷ
 τῶν θαυμασίων Θεῷ ἐγγύτερον ⁴⁾ γέγονας. καὶ πρεσβεύεις, ὅποι
 f. 40 r. τῷ Θεῷ φίλον ἄγεσθαι τὰ ἡμέτερα, καὶ κοινωνοὺς ποιήσας || τῆς
 ἐν Θεῷ σῆς δόξης καὶ παρρησίας καὶ στήσας μετὰ σεαυτοῦ, κἂν 25
 μέγα ἢ τὸ αἰτούμενον, ἐν αὐτῷ Χριστῷ τῷ Θεῷ ἡμῶν, ὃ πρέπει
 πᾶσα δόξα μεγαλοσύνη τε καὶ μεγαλοπρέπεια σὺν τῷ ἀνάρχῳ
 αὐτοῦ πατρὶ καὶ τῷ παναγίῳ καὶ ἀγαθῷ καὶ ζωοποιῷ πνεύματι, νῦν
 καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

1) τῷ. 2) πεπραγμένους.

α) II Τιμ. 4,7.

3) ἀπολάβεις.

4) ἐγγύτερον.

I.

Указатель именъ собственныхъ.

- Ἀαρών инокъ 23, 18, 20.
 Ἀαρηνοί 4, 1; 33, 18; 40, 25.
 Ἅγιον Ὄρος, τό 20, 9; 23, 20; 27, 2;
 29, 15; 33, 3, 19; 35, 20; 38, 1,
 3, 11; 40, 24.
 Ἀδάμ 14, 22; 23, 27; 24, 15, 25.
 Ἀδριανούπολις 39, 11.
 Ἀετός см. Κωνσταντινούπολις.
 Ἀθανάσιος Палеологъ, инокъ, племян-
 никъ Императора Андроника 34,
 25.
 Ἀθῆναι 16, 26.
 Ἀθω 10, 6; 17, 26; 31, 15; 43, 16.
 Αἰγυπτιακός — οἱ Αἰγυπτιακοὶ θόρυβοι
 42, 26.
 Ἀκίνδυνος еретикъ 23, 8.
 Ἀλέξανδρος — царь Болгарскій 40, 15.
 Ἀμηνάλης монахъ 35, 9, 16, 27; 36,
 17.
 Ἀνδρέας апостолъ 18, 24.
 Ἀνδρόνικος Палеологъ, Императоръ
 † 1332, 3, 29, 34, 22.
 Ἀντώνιος Св. Великίη 42, 11, 15.
 Ἀρσένιος инокъ 8, 25.
 Ἀσία 3, 17; 4, 2.
 Βατάτζη Ἰωάννης † 1255, 41, 19.
 Βούλγαροι — ἐκ τῶν οὕτω συνήθως
 καλουμένων Βουλγάρων 26, 23; 30,
 23; 40, 15, 29; 41, 26.
 Γεράσιμος св. Горданскій 15, 18; 16, 6.
 Γεράσιμος инокъ 5, 25; 7, 7; 15, 12,
 23; 16, 11;
 Γρηγόριος Синаитъ 1, 2; 2, 26; 4, 6;
 7, 13; 17, 31; 19, 14; 21, 26; 27,
 14; 31, 8; 35, 12, 19; 36, 28; 37,
 11; 42, 10.
 Δανιήλ пророкъ 34, 15.
 Δαυὶδ богоотець 10, 27; 11, 14; 28,
 13, 20; 31, 9; 37, 8; Δαυιτικός 6, 5.
 Δεκέβριος 38, 9.
 Ἑλλάς 15, 24.
 Ἑλληνικός — Ἑλληνική σοφία 16, 17.
 Εὐριπος 7, 7; 15, 13, 23; 16, 7.
 Ἠλίас пр. 34, 14; Ἠλιοὺ 39, 29;
 42, 20.
 Ἠσαίας инокъ 10, 20; 26, 12; 32, 3.
 Θεσβίτης 39, 29; 42, 20.
 Θεσσαλονίκη 20, 8; 33, 27.
 Ἰακώβ 23, 18, 19; 25, 27; 26, 2; 29, 1;
 Ἰβηρες — μονὴ τῶν Ἰβήρων 22; 23 на
 Αθονῆ.
 Ἰεροσόλυμα 7, 17; Ἱερουσαλήμ 34, 1.
 Ἰησοῦς Χριστός passim.
 Ἰησυχάη 42, 27.
 Ἰορδάνης 15, 21; 16, 5.
 Ἰσαάκ инокъ 20, 9.
 Ἰσίδωρος патріархъ Κονσταντινοπ.
 (Le Quien Or. Chr. I p. 301) 15, 15.
 Ἰωάννης апостолъ 18, 25.
 Ἰωάννης Βатаци † 1255, 41, 19.

- Ἰωσήφ πατριάρχῃ Κωνσταντινοῦ. (Le Quien Or. Chr. I p. 284, 17, 20.
 Ἰωσήφ ἱнокъ, 16, 10, 12.
 Κάλλιστος πατριάρχῃ Κωνσταντινοῦ. (Le Quien Or. Chr. I p. 305), 1, 3; 22, 7, 9.
 Καλοὶ λιμένες οἱ мѣσность 7, 20.
 Καρεαί 17, 30.
 Κατακεκρυωμένη гора, 37, 5; Κατα-
 κεκρυωμένον ὄρος 39, 13.
 Κλαζομεναί 3, 17, Κλαζομενίτις χώρα 20, 17.
 Κλήμης, ἱнокъ 26, 12, 19; 27, 13, 14, 26; 28, 6, 20.
 Κορνήλιος, сотникъ, 29, 28.
 Κορνήλιος, ἱнокъ, 10, 20; 26, 12.
 Κούκουλος мѣсность, 3, 16.
 Κρήτη 7, 19; 11, 1.
 Κύπρος 4, 18; Κυπρόθεν 4, 26; Κύπριος 4, 27.
 Κωνσταντινούπολις 1, 3; 4, 26 [?]; 34, 6; 35, 5; 37, 22; 38, 7; Ἀετός кварталъ въ К—лъ 34, 10; обитель Пречистой въ К—лъ 37, 27; храмъ Свв. τρεῶν ἱєραρχовъ въ К—лъ 37, 25; храмъ Св. Соφίи въ К—лъ 37, 24.
 Λαοδικεя 4, 8; Λαοδικεῖς 4, 10.
 Λατῖνοι 16, 15.
 Λατινόφρων 17, 3; 32, 7.
 Λέων Κипρскій 4, 26.
 Λίβανος ὄρος 34, 4.
 Λογγῖνος, ἱнокъ, 26, 11.
 Λουκᾶς, ἱнокъ, 35, 19.
 Μαγουλᾶ мѣсность, 10, 18.
 Μακάριος, ἱнокъ 10, 20.
 Μάρκος, ἱнокъ, 20, 6, 22, 8, 9, 37, 27.
 Μεσομίλιον, мѣсность, 35, 10, 17, Μεσομίλια 40, 1.
 Μορφηνοῦ σκῆτις 27, 3.
 Μυτιλήνη 34, 3.
 Μωσῆς, боговидецъ, 6, 7, 22; 25, 8, 10, 39, 29, 42, 24.
 Μωϋσῆς, ἱнокъ, 26, 11.
 Νικόλαος, ἱнокъ, 16, 27, 19, 3.
 Ὀμηρικὸς, ὁ Ὅ. ἵππος 38, 6.
 Παίζουβα, мѣсность, 40, 2.
 Παλαιολόγος 3, 29; 17, 3; 32, 6; 34, 23, 25.
 Παλαιστίνη 15, 20.
 Παρόρια, τὰ, мѣсность, 35, 10; 39, 12; 43, 23.
 Παῦλος, ἀποστόλῃ, 32, 31.
 Πέτρα, обитель, ἡ Σίμονος δηλονότι Πέτρας μονή 33, 8.
 Πέτρος, ἀποστόλῃ, 29, 29; 3231.
 Πρωτεῖον, на Δοонѣ, 32, 18.
 Ῥωμαῖοι 30, 22.
 Σάβας Св. 16, 8.
 Σαμουήλ, пророкъ, 19, 10.
 Σέρβιοι 23, 19; Σέρβοι 30, 23.
 Σίμονος μονή ἡ 33, 3.
 Σινᾶ 6, 24; Σίναιον, τὸ 42, 25; Σί-
 ναιον ὄρος, τὸ 5, 7; 7, 13; 33, 26; Σινχίτης ὁ 1, 2.
 Σωζόπολις 35, 5; 37, 21.
 Σωσάνδρων τῶν μονή 41, 20.
 Τζεγγρεσά, ручей, 33, 12.
 Φάτζης гex 7, 8.
 Φιλοθέου τοῦ μονή 10, 19.
 Χίος 33, 32; 34, 3.
 Χρέντελι, мѣсность, 33, 11.
 Χριστός passim.

Π.

Указатель наиболѣе замѣчательныхъ словъ и выражений.

- Ἀββᾶς 16, 27; 19, 3.
 ἀγαθοεργία ἡ — ἄ. καὶ εὐποιία 40, 16.
 ἀγαπᾶν — ἀγαπώμενος καὶ στεργόμενος 36, 6.
 ἀγάπη ἡ — στοργή καὶ ἄ. 12, 11; ἔρως καὶ ἄ. 29, 26; ἄ. πνευματικὴ 30, 1.
 ἀγάπης, ἡ — 11, 22.
 ἀγαπητός — 29, 5.
 ἀγγελικός — ὁ ἄ. βίος 3, 23; ἡ ἀγγελικὴ πολιτεία 16, 3; ἡ ἀγγελικὴ στάσις καὶ τάξις 45, 1; τάγμα ἀγγελικόν 6, 19.
 ἀγιασμός, ὁ — 15, 26; 20, 27; 21, 12.
 ἀγρυπνία, ἡ — 5, 12.
 ἀγών, ὁ — ἄ. ὁ θεὸς 5, 10.
 ἀγωνίζεσθαι — 10, 1; ἀγωνισάμενος ἐν πνεύματι 16, 9.
 ἀγωνισμα, τό — ἀγωνισματά τε καὶ κητορθώματα 15, 11.
 ἄδακρυτί 16, 27.
 ἀδελφός adi. — ἀδελφὰ φρονῶν 21, 16.
 ἀδελφός, ὁ — ИВНѢ 5, 29; 25, 15; 26, 2.
 ἀδελφότης, ἡ — ἡ ἐν Χριστῷ ἄ. 20, 17.
 ἀδιασπᾶστος — ἄ. καὶ ἀχωρίστος 18, 25.
 ἀδιδάκτως — 25, 20.
 ἀδιστάκτως — 24, 5.
 ἀένναος — 34, 8.
 ἄθεος — 4, 1.
 ἀθλητής, ὁ — ὁ τοῦ Χριστοῦ ἄ. 19, 25.
 αἶγλη, ἡ — αἷ. καὶ λαμπρότης 30, 20; ἡ αἷ. τῆς χάριτος 11, 20; ἡ τοῦ παναγίου πνεύματος αἷ. 14, 16.
 ἄδειν — ἄ. καὶ κελαδεῖν 39, 5.
 ἄιδιος — 11, 29.
 αἶμα — αἶμασι χαίρων — 43, 31.
 αἶνιγμα, τό — 6, 23.
 αἰφνιδίως — 19, 18.
 ἀκάματος — 32, 14.
 ἀκατάπαυστος 5, 13; 27, 26; 39, 29.
 ἀκαῖος — ὁ ἀκακιστάτος χειμῶν 38, 7.
 ἀκοινωνήτος — 32, 10.
 ἀκολουθεῖν — παρέπονται καὶ ἀκολουθοῦσι 13, 22.
 ἀκραιφνής — 12, 14; 18, 12; 22, 28.
 ἀκρίς, ἡ — 39, 14.
 ἀκρογωνιαίος — λίθος 2, 23.
 ἀκύμαντος — 21, 9.
 ἄληπτος — ἡ ἄ. ψυχὴ 4; 22; 45, 4.
 ἀλιτήριος — 35, 28.
 ἄλλοιοῦν — ἄλλοιωθεῖς τὴν καλὴν καὶ ξένην ἄλλοίωσιν 11, 19.
 ἀλλοίωσις, ἡ — 11, 19; 14, 19.
 ἀλόγιστος — 35, 29.
 ἀμαθία ἡ — ἰδιωτεία καὶ ἄ. 29, 3.
 ἀμελεῖν — μὴδ' ἀμελήσας μὴδ' ἀναβαλλόμενος 9, 27.
 ἀμιλλᾶσθαι — 16, 19.
 ἀμοιβή, ἡ — 1, 19; μισθοποδοσίαι καὶ ἀμοιβαί 24, 10.
 ἀμοιρεῖν — 22, 1.
 ἀμύητος — 23, 6.
 ἀμψιένυσθαι — τὰ μοναχικὰ ἀμφιέννυται 5, 5.
 ἀναβαίνειν — 28, 12.
 ἀναβάλλειν — μὴδ' ἀμελήσας μὴδ' ἀναβαλλόμενος 9, 27.
 ἀνάβασις, ἡ — 23, 3; 28, 13; 39,

- 8; ἀναβάσεις ἐν τῇ καρδίᾳ διατιθέμενος 10, 27; ἡ ἁ. ἐν πνεύματι 12, 2; ἡ θεία ἁ. 42, 2; ἁ. πνευματικῆς κλίμακος 13, 23; ἁ. πρὸς Θεόν 8, 11; τὸ μέτρον τῆς ἀναβάσεως 13, 12.
- ἀναβολή, ἡ — ἁ. καὶ ὑπέρθεσις 21, 1.
- ἀνάγνωσις, ἡ — 6, 28.
- ἀνακεφαλαίωσις, ἡ — 42, 9.
- ἀνάντης — 33, 9.
- ἀνάπαυσις, ἡ — 41, 8.
- ἀνάπλασις, ἡ — εἰς τὸ πρῶτον κάλλος ἁ. 29, 11.
- ἀναπλάττειν — ἀναχωνεύων καὶ ἀναπλάττων 43, 25.
- ἀναπολεῖν — 11, 2.
- ἀνάστασις, ἡ — ἡ ἁ. τῆς ψυχῆς 13, 8; 14, 29.
- ἀναστροφή, ἡ — ἁ. καὶ διαγωγή 39, 1.
- ἀνατείνειν — ἁ. τὰς ἐλπίδας πρὸς τὸν Θεόν 27, 24.
- ἀνατρέπειν — τὸ τῆς οἰκονομίας μυστήριον ἀνατρέποντες 23, 14.
- ἀναφαίρετος — ὁ ἁ. πλοῦτος 37, 16.
- ἀναφέρειν — ψαλμωδίας ἁ. 6, 3; διαβαίνειν καὶ ἀναφέρεισθαι 2, 4.
- ἀναχωνεύειν — ἀναχωνεύων καὶ ἀναπλάττων 43, 25.
- ἀναχωρεῖν — 22, 20; 37, 21.
- ἀναχώρησις, ἡ — 33, 15; ἡ ἀπὸ τοῦ βίου ἁ. 9, 14.
- ἀναχωρητής, ὁ — τοῖς ἐν μονῶσει καθημένοις ἢ ἀναχωρηταῖς 31, 21.
- ἀναχωρητικός — ὁ ἡσύχιος καὶ ἁ. βίος 5, 4.
- ἀνδροφόνος — 43, 28.
- ἀνείδεος — τὸ ἀνείδεον κάλλος 14, 14.
- ἀνείκαστος — 25, 2.
- ἀνέκφορος — 21, 19.
- ἀνενδοιάστως — 28, 16.
- ἀνενδότως — 16, 31.
- ἀνεξιχνίαστος — ἡ ἁ. βούλησις 34, 18.
- ἀνερευνᾶν — 7, 27.
- ἀνευθυριάτως — 35, 22.
- ἀνέσπερος — τὸ ἀνέσπερον τῆς τριᾶδος φῶς 46, 14.
- ἀνέφικτον, τό — 16, 29.
- ἀνθάμιλλος — 36, 6; ἡ ἀγγέλοις ἁ. προθυμία 8, 11.
- ἄνθρωπος, ὁ — ὁ ἔσω ἁ. 31, 11; ὁ τοῦ Θεοῦ ἁ. 9, 26; 33, 22; 40, 3.
- ἄνικμον, τό — 8, 12.
- ἄνικμος — 15, 25.
- ἀντιδοξάζειν — 46, 14.
- ἀντίδοσις, ἡ — 1, 20.
- ἀντιποιεῖν — 13, 3; εὐλαβείας καὶ ἀρετῆς ἀντιποιοιμένου 27, 4.
- ἀντιτεχνᾶσθαι — 31, 23.
- ἀνυμνεῖν — ἁ. καὶ ψάλλειν 28, 25.
- ἀνυποκρίτως — 20, 22.
- ἀνυπονοή, ἡ — 33, 21.
- ἄνω — τὰ ἁ. 2, 10.
- ἀνώλεθρος — 3, 21.
- ἀνωτάτω — ἡ ἁ. λῆξις 18, 11.
- ἄξιέπαινος — 15, 14.
- ἄξιον — ἐγκωμίων καὶ ἐπαίνων ἁ. 1, 5.
- ἄξιύμνητος — 16, 6.
- αἰδῖμος — 3, 10 и часто.
- ἀπαωρεῖσθαι — 28, 26.
- ἀπάνθρωπον, τό — 17, 10.
- ἀπάνθρωπος — 40, 28.
- ἀπανιστᾶν — τῶν παρόντων ἀπανιστῶν 6, 2; 46, 16.
- ἀπαξ απλῶς — 13, 7.
- ἀπαράμιλλος — 36, 3.
- ἀπατᾶν — καταφλυαροῦσι καὶ ἀπατῶσι 13, 31.
- ἀπειπεῖν — 37, 15.
- ἀπεκδύεσθαι — τὰ σαρκικὰ θελήματα καὶ κινήματα συναποκόπτει καὶ ἀπεκδύεται 5, 9.
- ἀπελπίζειν — 38, 16.
- ἀπερίεργος — 27, 9; ἀπερίεργος 12, 7.
- ἄπλαστος — 29, 1.
- ἄπλοικός — 27, 8; ἀπλοϊκῶς 12, 7.
- ἀποδιδόναί — τὴν πνευματικὴν αὐτοῖς ἀποδοῦναι προσκύνησιν 10, 10.
- ἀποκείρεσθαι — 20, 4.
- ἀποκναίειν — 44, 20.
- ἀπονέμειν — προσκύνησιν ἁ. 6, 25.

ἀπονυστάζειν — 26, 29.
 ἀποπηδᾶν — οὐ κατωλιγώρησεν οὐδ' ἀπεπήδησεν ὅλως 40, 11.
 ἀπόπλους, ὁ — 7, 20.
 ἀπόρρητος — τὸ ἀπόρρητον κάλλος 14, 14.
 ἀποσεῖν — πάντα φόβον ἄ. 14, 10.
 ἀποστολικός — ὁ ἄ. δρόμος 15, 17; ἀποστολικῶς 41, 32.
 ἀπόστολος, ὁ 14, 7; 24, 11; 29, 29; 33, 1; 46, 8, 13.
 ἀποτινάσσειν — πᾶσαν δειλίαν ἄ. 14, 10.
 ἀπράγμων — ὁ ἄ. βίος 17, 26.
 ἄπτερος — ἀπτέρῳ τάχει 32, 15.
 ἀρετὴ, ἡ — ἡ πρακτικὴ ἄ. (?) 13, 19, 43, 18; αἱ φυσικαὶ ἀρεταὶ 13, 21; τὸ ὕψος τῆς ἀρετῆς 15, 9.
 ἀριδῆλως — 33, 1.
 ἀρκτέος — ἀρκτέον τοῦ λόγου 3, 9.
 ἀρμόζειν — ἡρμοσμένον, τό 4, 20.
 ἀρραβών, ὁ — ὁ ἄ. τοῦ πνεύματος 14, 5.
 ἀρραγής — ἐκ τῆς ἀρραγοῦς πέτρας 2, 22.
 ἀρχέκκκος — 23, 28; 36, 17.
 ἀρχέτυπον, τό — 22, 11; ὑπόδειγμα καὶ ἄ. 7, 16.
 ἀρχή, ἡ — τὴν ἀρχὴν καὶ θεμέλιον 2, 26.
 ἀρχιεπίσκοπος, ὁ — 1, 3.
 ἀρχιερατικός — ὁ ἄ. θρόνος — 17, 22.
 ἄσαρκος — 5, 16.
 ἀσκεῖν — 22, 18; 33, 20.
 ἄσκησις, ἡ — 17, 1.
 ἀσπάζεσθαι — ἄ. τὴν ἡσυχίαν 39, 28.
 ἀσπάσιος — 20, 30; ἀσπασίως 32, 19.
 ἀσυλλόγιστος — 27, 9.
 ἄσυλος — ὁ ἄ. πλοῦτος 37, 16.
 ἀσχολία, ἡ — 10, 23; 33, 23.
 ἀσώματος — ὁ ἄ. σχεδὸν βίος 5, 11.
 ἀτεχνῶς 23, 7; 27, 19.
 ἀτίθαστος — 44, 12.
 αὐθάδεια, ἡ — 35, 27.
 αὐθαδῶς — 35, 23.
 αὐλία, ἡ 5, 15.
 ἄυλος 3, 23; 5, 11.

ἀφαίρεσις, ἡ — ἡ τῶν τριχῶν ἄ. 5, 8.
 ἀφοσιῶν — 6, 21.
 ἀχώριστος — 21, 29; 22, 5. ἀχωρίστως — ἀδιασπᾶστος καὶ ἄ. 18, 26.
 βάθος, τό — ἐκ βαθέων ἀνακράζειν 25, 6; ἐν βάθει τῆς ψυχικῆς διανοίας 25, 9.
 βάθρον, τό — ἐξ αὐτῶν κρηπιδων καὶ βάθρων 39, 31.
 βάλλειν — ἐπὶ νοῦν βαλλόμενος 24, 27; 36, 9.
 βαρβαρικός — 4, 3, 5; 33, 18; 38, 26; 40, 24.
 βάρβαροι — 4, 9, 33, 23 π. αρ.
 βασιλεὺς τῶν Βουλγάρων 40, 15, 23, 29; 41, 12, 18, 24, 26.
 βασκανία — 30, 31; 35, 20.
 βάσκανος — δαίμων 10, 1; βασκάνως 31, 30.
 βδελυρός — ἡ βδελυρὰ νόσος 23, 7.
 βδελύττεσθαι — 35, 29.
 βῆμα, τό — β. Θεοῦ καὶ θυσιαστήριον 6, 20.
 βιβάριον, τό — 41, 30.
 βίος, ὁ — ὁ β. κατὰ Θεόν 26, 13.
 βιοτή, ἡ — ἡ κατὰ Θεὸν β. 9, 8.
 βοηθία, ἡ — συνάρσει καὶ βοηθείᾳ Θεοῦ 7, 14.
 βόρβορος, ὁ — ὁ β. τῆς ἀμαρτίας 25, 3.
 βροῦχος, ὁ — 39, 14.
 βυθός ὁ — λήθης βυθοῖς παρεπέμφθησαν 2, 20.
 γαληνόν, τό — 33, 24.
 γενναϊότης, ἡ — 40, 21.
 γέρων, ὁ — нокъ 25, 15.
 γεώδης — τὸ γεῶδες σῶμα 14, 19.
 γλῶσσα, ἡ — γλῶσσάν τε καὶ διάλεκτον 15, 28.
 γνήσιος — γ. μαθητῆς 30, 12; γνησία μίμησις 15, 17; γνησίως ἐλπίζειν 24, 3; ψυχὴ γ. τῷ Θεῷ προσελθούσα 28, 15.
 γονυκλιτεῖν 6, 4.
 γραμμὴ, ἡ — ἀπὸ γραμμῆς 21, 17.
 γραφή, ἡ — ἡ θεία γ. 6, 29; 8, 18; αἱ θεῖαι γραφαὶ 23, 13.

γυμνοῦν—γυμνωθεῖς τῆς φωτοειδοῦς
δόξης 14, 25.

γωνία, ἡ—γ. τῆς πόλεως 34, 10.

δαλός, ὁ—28, 6.

δεῖσθαι—δεόμενος καὶ ἐκλιπαρῶν, 9,
23.

δέησις, ἡ—ικετηρία καὶ δ. 5, 14.

δαινόν, τό—ἐν δεινῷ ποιούμενος 38,
29.

δεξιότης, ἡ—44, 2.

δεσμός, ὁ—ὁ τοῦ κράματος δ. 6, 14.

δεσπότης, ὁ—δ. καὶ κύριος 2, 5;
30, 8.

δεσποτικός—25, 18, 22.

δήμευσις, ἡ—δημεύσεις καὶ ἐξορίας
17, 4.

δήπουθεν—38, 20.

διαβαίνειν—δ. καὶ ἀναφέρεισθαι 2, 4.

διαβατικός—ὁ δ. νοῦς 46, 17.

διαγωγή, ἡ—διαγωγήν τε καὶ πολι-
τείαν 3, 24; ἀναστροφή καὶ δ.
39, 1.

διαδέχεσθαι—δ. τὸν λόγον 12, 29.

διαδοχή, ἡ—κατὰ διαδοχὴν ἐν τάξει
ἔδειν 39, 5.

διάθεσις, ἡ—38, 21; 46, 2.

διαΐευνύναι—διαΐευχθῆναι καὶ χω-
ρισθῆναι 22, 23.

διακονία, ἡ—5, 27; 6, 15, 20; 21, 2;
28, 22.

διακοσμος, ὁ—11, 26.

διαλάμπειν—δ. ἐν ἀρετῇ 1, 15; 8,
24; ἐν ἀγίοις 15, 18.

διάλεκτος, ἡ—γλῶσσάν τε καὶ διὰ-
λεκτον 15, 29.

διαλογισμός, ὁ—8, 23.

διαλοιδορεῖν—19, 31.

διαμερίζειν—τὸν νοῦν δ. 33, 24.

διαμιλλᾶσθαι—8, 5.

διανιστᾶν—διεγείρειν καὶ δ. 44, 31.

διάνοια, ἡ—τῇ διανοίᾳ παραδιδού-
6, 31; 10, 17; 11, 6; 18, 1.

διαπειλεῖν—36, 22.

διαπόντιος—35, 5.

διασεῖν—διασεσεισμένας ἔχων τὰς
φρένας 36, 17.

διάστημα, τό—25, 30.

διάταξις, ἡ—ἡ τῶν ἀγίων πατέρων
δ. 14, 14.

διατιθέναι—17, 27; διέθηκε τὴν
ψυχὴν 27, 8.

διατριβή, ἡ—τὰς διατριβάς ποιησά-
μενος 2, 29.

διαυγάζειν—διαυγασθέντες καὶ φω-
τισθέντες 44, 13.

διαφανής—21, 7.

διδασκαλεῖον, τό—33, 2.

διδασκαλία, ἡ—13, 17; 17, 6; 19,
1; 21, 12, 27; 24, 19; 28, 7; 29,
13, 18; 31, 22; 32, 15, 21; 44, 13.

διδασκαλικός—τὸ διδασκαλικὸν χά-
ρισμα 18, 15 διδασκαλικῶς 27, 21.

διδάσκαλος, ὁ—3, 8; 8, 20; 9, 20;
12, 28; 17, 31, 18, 28, 19, 26,
29; 23, 25; 30, 31; 35, 23; 36, 2;
38, 5; 42, 14, 19.

διδόναι—μετάνοιαν δεδωκώς 5, 30.

διεγείρειν—δ. καὶ διανιστᾶν 44, 30.

διενόχλησις, ἡ—22, 14.

διεξέρχεσθαι—μέχρις τούτων Δαυιτι-
κοῦς ψαλμοὺς διεξέλη 6, 5.

διερευνᾶν—ζητήσαντες καὶ διερευνη-
σάμενοι 7, 31; 31, 16.

διέρχεσθαι—περιτρέχων καὶ διερχό-
μενος 43, 21.

διευθύνειν—τὰ σκῆπτρα τῆς βασι-
λείας ἣν διευθύνων 3, 30.

διορατικός—ὁ δ. τῆς ψυχῆς ὀφθαλ-
μός 19, 16.

διόρθωσις, ἡ—19, 17; 43, 10; ἡ ψυ-
χικὴ δ. 44, 7.

διφρελάτης, ὁ 34, 14.

δόγμα, τό 32, 7.

δοκιμασία, ἡ—δ. καὶ πείρα 29, 2.

δοξάριον, τό—36, 19.

δοξολογία, ἡ—4, 11; 6, 10; 39, 29.

δοριάλωτος—4, 5.

δούλος, ὁ—ὁ δ. κατὰ πνεῦμα 2, 29.

δοχεῖον, τό—τῆς διδασκαλίας δ. 28, 8.

δραμεῖν—ἀποστολικὸν δραμόντι τὸν
δρόμον 15, 18.

δρόμος, ὁ—ὁ ἀποστολικός δ. 15, 18.

δύναμις, ἡ—ἡ δ. τοῦ σταυροῦ 43, 17.

δυσάπλλακτος—37, 19.

δυσσπόνιπτος — 37, 19.
 δύσβατος — 33, 10.
 δωρεά, ἡ — ἡ τοῦ πνεύματος δ. 29, 4.
 ἐγκαρτερεῖν — φέρειν τε καὶ ἔ. 40, 26.
 ἐγκεῖσθαι — ἐγκειμένου τῷ θάρρει 13, 10.
 ἐγκλειστος — 5, 32.
 ἐγκύκλιος — ἡ ἔ. παίδευσις 4, 27.
 ἐγκώμιον, τό — ἐγκωμίων καὶ ἐπαίνων ἄξιον 1, 5.
 ἐγρήγορσις, ἡ — 20, 11.
 ἐγχειρίζειν — τὰς ἡνίας τῶν λογισμῶν ἔ. 19, 11.
 ἐγχωρίως — 37, 5.
 ἐθελοκαχεῖν — 23, 10; 31, 4.
 εἰκῇ — 7, 22.
 εἰλικρινής — 18, 13.
 εἰρηνικόν, τό — ὁ τοῦ πρῶτου καὶ εἰρηνικοῦ μαθητῆς 7, 5.
 εἰρηνικῶς — 26, 17.
 εἰσήγησις, ἡ 21, 28; 31, 19.
 ἐκβακχεύειν — ἐκβεβακχευμένοι τῇ μέθῃ τῆς ληστείας 39, 17.
 ἐκκαίειν — 37, 2.
 ἐκκλησία, ἡ — 6, 7; 32, 9, 10, 16.
 ἐκκλησιάρχης, ὁ — 17, 29.
 ἐκλιπαρεῖν — δεόμενος καὶ ἐκλιπαρῶν 9, 23.
 ἐκμαγεῖον, τό — ἔ. τῶν ἀρετῶν 5, 24.
 ἐκπληξίς, ἡ — 4, 14; μετὰ θαύματος καὶ ἐκπλήξεως 8, 10.
 ἐκστρατεία, ἡ — 4, 3.
 ἐκφυλος — τὰ ἐκφυλά δόγματα 23, 8.
 ἐλαφρός — 37, 6.
 ἐλευθεροῦν — λυτρωσάμενος καὶ ἐλευθερώσας 23, 29.
 ἐλλάμπειν — 9, 6; 24, 23.
 ἐλλαμψίς, ἡ — 14, 25; 18, 30; 23, 2; ἡ τοῦ παναγίου πνεύματος ἔ. 21, 7; ἡ πνευματικὴ ἔ. 13, 25; ἡ ἔ. τῆς χάριτος 28, 13.
 ἐλλόγιμος — 30, 29; 31, 26.
 ἐμβρίθεια, ἡ — 19, 22.
 ἐμπιμπράναι — 36, 21.
 ἐμπνέειν — 18, 36; πνευματικὴν εὐωδίαν ἔ. 20, 27.
 ἐμποιεῖν — τὴν ὠφέλειαν 13, 15.

ἐμπομπεύειν — 17, 15.
 ἐμφιλοχωρεῖν — ἐνδιατρίβει καὶ ἐμφιλοχωρεῖ 28, 18.
 ἐμφορεῖν — τῆς θείας ἐνεφορήθη ἐφέσεως 11, 27; τοῦ θείου φωτός ἐμφορηθεῖς 40, 4.
 ἐνάλλεσθαι — 17, 14.
 ἐναντίος — ἄπ' ἐναντίας ἔρχεσθαι 32, 22.
 ἐνάρετος — 18, 28.
 ἐναρμόνιος — τὸ λιγύφθογγον καὶ ἐναρμόνιον μέλος 39, 4.
 ἐνασχεῖν — 28, 23; 43, 16.
 ἐνδιάθετος — 12, 11.
 ἐνδιατρίβειν — ἐνδιατρίβει καὶ ἐμφιλοχωρεῖ 28, 17.
 ἐνδυναμοῦν — νευρούμενος καὶ ἐνδυναμούμενος 30, 22.
 ἐνοῦν — 14, 11; ἤνωσε καὶ συνέδησε 21, 29.
 ἐνσπείρειν — 24, 13.
 ἐνστερνίζεσθαι — 16, 21.
 ἐντάττειν — ἵνα τῇ καλῇ αὐτοῦ συνοδίᾳ ἐνταχθῇ τε καὶ συναριθμηθῇ 27, 17.
 ἔντευξις, ἡ — τῇ συνεχεῖ ἐντεύξει τῆς νοερᾶς προσευχῆς 42, 4.
 ἐξαίρετον, τό — 4, 20.
 ἐξακριβοῦν — 42, 13.
 ἐξαπλοῦν — 13, 26.
 ἐξασχεῖν — 4, 13; τὴν ὑποποιὸν ταπείνωσιν ἐξήσκησεν 5, 18.
 ἐξημεροῦν — 15, 21; 39, 28.
 ἔξις, ἡ — ἡ φυσικὴ ἔ. 39, 19; ἡ πονηρὰ καὶ φονικὴ ἔ. 44, 10.
 ἐξορία, ἡ — δημεύσεις καὶ ἐξορίας 17, 4.
 ἔξω — κατὰ τοὺς ἔξω σοφούς 2, 18; ἡ ἔ. σοφία 13, 29.
 ἔξωθεν — οἱ ἔ. πάντες 20, 19; ἡ ἔ. καὶ μάταια σοφία 30, 29.
 ἐορτή, ἡ — 38, 19; αἱ θεῖαι καὶ δεσποτικαὶ ἐορταὶ 25, 19, 20, 22, 24, 26.
 ἔπαινος ὁ — ἐγκωμίων καὶ ἐπαίνων ἄξιον 1, 5.
 ἐπαναιρεῖν — περὶ τῶν ἐπανηρημένων τὴν κατὰ Θεὸν βιοτήν 9, 7.

ἐπανθῆναι—θεία χάρις ἐπήνθει 29, 24.
 ἐπάνοδος, ἡ—ἡ ψυχικὴ ἐ. 44, 7.
 ἐπαποδύειν — τὸν ἀγῶνα τὸν θεῖον
 χωρεῖ καὶ ἐπαποδύεται 5, 10; τοῖς
 ἐπαποδυομένοις εἰς τὸ τῆς ἀρετῆς
 στάδιον 9, 30.
 ἐπαπολαύειν—6, 6.
 ἐπενδύειν—27, 4.
 ἐπερώτησις, ἡ 15, 7.
 ἐπευφραίνεσθαι—21, 11.
 ἐπήρεια, ἡ—ἐ. καὶ ἐπίθεις 40, 6.
 ἐπιδειξις, ἡ — μετ' ἐπιδείξεως καὶ
 δόξης κενῆς 2, 17.
 ἐπίθεις, ἡ—ἐπήρεια καὶ ἐ. 40, 6.
 ἐπικεῖσθαι — διὰ τὴν ἐπείγουσαν καὶ
 ἐπικειμένην βουλὴν 40, 27.
 ἐπικινδύνως—23, 11.
 ἐπιμέλεια, ἡ—σπουδὴ καὶ ἐ. 39, 23.
 ἐπιμονον, τό—13, 7.
 ἐπίπνοια, ἡ—26, 1.
 ἐπίπνονος—ἡ ἐ. μελέτη 14, 28.
 ἐπιπρόσθεσις, ἡ—14, 20.
 ἐπίσκοπος, ὁ—23, 19.
 ἐπισπᾶν—ἐ. εἰς τὴν εὐσέβειαν 16,
 16.
 ἐπιστήμη, ἡ—4, 28.
 ἐπιστροφή, ἡ—23, 15.
 ἐπιστύφειν—19, 15.
 ἐπισυμβαίνειν—24, 1.
 ἐπιτελεῖν—τοῦ εἰς μνήμην ἐπιτελου-
 μένου ἀγίου 25, 22.
 ἐπίχαρμα, τό—23, 16.
 ἐπιχορηγεῖν—13, 27.
 ἐπιψήφίζειν—16, 1.
 ἐπόπτης, ὁ—ἐ. τῶν καρδιῶν 28, 18.
 ἐπώλεθρος—44, 5.
 ἐργασία, ἡ—9, 11; ἡ τῶν ἐντολῶν
 ἐ. 9, 5; ἡ κατὰ Θεὸν ἐ. 28, 11.
 ἐργαστήριον, τό—πνευματικὸν ἐ. 43,
 24.
 ἐργάτης, ὁ — τῆς ἀληθείας ἐ. 3, 12;
 ὁ ἐ. τῆς ἀρετῆς 17, 28.
 ἔργον, τό—τὰ ἔργα καὶ τὰ πράγματα
 44, 17.
 ἐρημικός—33, 13; 42, 17; 43, 14.
 ἔρμαιον, τό—19, 9.
 ἐρυσίβη, ἡ—39, 14.

ἔρχεσθαι — εἰς αὐτὸν ἐλθεῖν 12, 6;
 εἰς καταλλαγὴν ἐλθὼν 32, 27.
 ἔρω, ὁ—ἐ. καὶ ἀγάπη 29, 26.
 ἔσω—ὁ ἐ. ἄνθρωπος 31, 11.
 εὐαγγελίζεσθαι—19, 7.
 εὐαγγέλιον—26, 4; 42, 17.
 εὐδοκία, ἡ—4, 8.
 εὐθαλής—38, 32.
 εὐθής—ἐκ τοῦ πνεῦμα εὐθὲς ἔχειν
 31, 8.
 εὐλογία, ἡ—5, 31; 28, 4.
 εὐποιία, ἡ—ἀγαθοεργία καὶ εὐπ. 40,
 17.
 εὐρύθυμος—εὐρ. ἄδοντες 4, 13.
 εὐσπλαγχνία, ἡ—25, 2.
 εὐστάθεια, ἡ—πνευματικὴ εὐστ. 18,
 29.
 εὐσταλής—46, 19.
 εὐφημεῖν—ὁ νῦν εὐφημούμενος 2, 24.
 εὐφροσύνη, ἡ — πνευματικὴ εὐφρ.
 33, 3.
 εὐχερής—33, 5.
 εὐωδία, ἡ—πνευματικὴ εὐωδ. 20, 27.
 ἐφάμιλλος—32, 15.
 ἔφεις, ἡ — 11, 27; 34, 27; δι' ἐφέ-
 σεως ἐποιεῖτο 42, 2.
 ἐφιστάναί—23, 20.
 ἐχέφρων—39, 20.
 ἐχθρός—ἐ. καὶ πολέμιος 6, 2.
 ἔχω—ἔει ὡσάυτως ἐχόντων 2, 10.
 ζᾶλη, ἡ—32, 8.
 ζηλωτής, ὁ—3, 12; 15, 19.
 ζῆν—τοὺς κατὰ Θεὸν ζῶντας 3, 11.
 ζητεῖν — ζητήσαντες καὶ διερευνησά-
 μενοι 7, 31.
 ζιζάνιον, τό—7, 3; 31, 23.
 ζωδόχος—ὁ ζ. τάφος 7, 18.
 ἡγεῖσθαι — ὡς σκύβαλα ἡγησάμενος
 7, 10.
 ἡγεμονικός—24, 17.
 ἡδυσμα, τό—3, 13.
 ἡμέρω—ἡ. καὶ πρῶτος (?) 12, 29.
 ἡνία, ἡ — τὰς ἡνίας ἐγχειρίσας τῶν
 λογισμῶν 19, 11.
 ἡσυχάζειν—33, 5.
 ἡσυχαστήριον, τό—10, 25; 16, 3.
 ἡσυχία, ἡ—7, 29; 8, 22, 26; 9, 24;

10, 8, 15; 11, 2; 30, 16, 25; 33, 7, 30; 34, 5; 38, 25; 39, 7, 29; 42, 15; ἡ ἢ νοὸς τήρησις 31, 17, 22.
 ἡσύχιος—35, 11; ὁ ἡ. καὶ ἀναχωρη-
 τικὸς βίος 5, 4.
 θάλλειν—θάλλει ἡ καρδία 12, 24.
 θαῦμα, τό—μετὰ θαύματος καὶ ἐκ-
 πλήξεως 8, 10.
 θεάρεστος—29, 17; 43, 21; θεαρέσ-
 τως 29, 31; 30, 27.
 θεῖον, τό=ὁ Θεός 10, 29.
 θεῖος—ἡ θεία καὶ ἱερὰ βίβλος 9, 2.
 θέλγειν—κατακληλοῦντες καὶ θέλ-
 γοντες 2, 19.
 θέλημα, τό—τὰ σαρκικά θελήματα
 καὶ κινήματα 5, 9.
 θεμέλιος, ὁ—3, 27; ἀρχὴν καὶ θε-
 μέλιον 2, 26.
 θεοειδής—21, 13, 28, 17.
 θεόληπτος—29, 23.
 θεοπάτωρ, ὁ—44, 22.
 θεοπειθής—διὰ τῶν ἀγίων καὶ θεο-
 πειθῶν εὐχῶν 3, 10.
 θεόπτης, ὁ 5, 7; 6, 22; 25, 8; 31, 7.
 θεοπτικὸς—42, 24.
 θεοτόκος, ἡ—29, 9.
 θεοφάνεια, ἡ—23, 9.
 θεοφιλής—βίον θεοφιλῆ καὶ σωτήριον
 3, 26; 31, 19; θεοφιλῆ ὁμιλεῖν 29,
 23; 43, 22.
 θεόφιλος—1, 17.
 θεοφιλῶς—30, 21.
 θεοφόρητος—29, 22.
 θεοφόρος—οἱ θεοφόροι πατέρες καὶ
 διδάσκαλοι 9, 19.
 θεσμός, ὁ—ὅρος καὶ θ. 8, 9.
 θεσπέσιος—4, 17; 20, 26.
 θεσπίζειν—2, 6.
 θεωρία, ἡ 7, 15; 8, 21, 25; 9, 20;
 10, 15; 13, 26; 14, 4; 33, 16; 36,
 14; 42, 3; 43, 8, 12, 16, 28; 45,
 17; θ. τῶν ὄντων 28, 11; 43, 4.
 θεωρητικόν, τό—10, 22.
 θεωρητικός—9, 1.
 θησαυρίζειν—37, 16.
 θόρυβος, ὁ—θ. καὶ ταραχή 7, 30.

θρίαμβος, ὁ—17, 9.
 θρόνος, ὁ—ἀρχιερατικὸς θ. 17, 22.
 θυσιαστήριον, τό—41, 6; βῆμα Θεοῦ
 καὶ θ. 6, 20.
 ιδιωτεία, ἡ—ιδ. καὶ ἀμαθία 29, 3.
 ιδιώτης, ὁ—16, 19; 27, 3.
 ἰδρῶς, ὁ—τοὺς κατὰ Θεὸν ἰδρωτάς
 3, 24.
 ἱεράρχης, ὁ—37, 25.
 ἱερός—θεία καὶ ἱερὰ βίβλος 9, 2.
 ἱκετηρία, ἡ—i. καὶ δέησις 5, 14; 13, 7.
 ἰός, ὁ—τῷ ἰῷ τῆς βασκανίας 31, 27.
 καθάπαξ—14, 13; 40, 4.
 καθαρὸς—τὸ καθαρῶτατον ἄβατον
 35, 13.
 κάθαρσις, ἡ—κ. ψυχῆς 29, 25.
 καθαρῶς—τρανότερον τε καὶ καθα-
 ρώτερον 13, 27.
 κάθειρξις, ἡ—17, 4.
 καθεκτός—35, 21.
 καθηγεμών, ὁ—15, 9; 42, 19.
 καθηγητής, ὁ—42, 11.
 καθηλοῦν—τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ
 10, 8.
 καθῆσθαι—τοῖς ἐν μονῷσει καθημέ-
 νοις καὶ ἀναχωρηταῖς 31, 20.
 καθικετεύειν—ἐλιπάρει καὶ καθικέ-
 τευεν 24, 28.
 καθιλαρύνειν—12, 25.
 κάθισμα, τό—35, 17; 38, 24.
 καθυπισχνεῖσθαι—35, 1.
 καθυποκλίνειν—22, 3.
 καινοτομία, ἡ—ἡ τοῦ ὀρθοδόξου δόγ-
 ματος κ. 32, 7.
 κακόγηρως, ὁ—19, 18.
 κακοθμία, ἡ—35, 22.
 καλλιγραφεῖν—6, 27.
 καλλιπεία, ἡ—2, 18.
 καλὸς—ὁ κ. Μάρκος 37, 27.
 κάμπη, ἡ—39, 14.
 κανὼν, ὁ—6, 3; 27, 25; κ. τῆς ἀρετῆς
 20, 6; τὸν συνήθη κανόνα τῶν
 ἀδελφῶν 5, 29.
 καρδιακός—ἐν καρδιακῇ τῇ σχέσει
 6, 4.
 καρτερία, ἡ—κ. τῶν ἐπερχομένων
 27, 22.

καταβολή, ἡ — 2, 21.
καταγωγή, ἡ — 25, 29; 41, 8.
καταχώγιον, τό — τοῦ πνεύματος κ.
9, 22.
καταιγίς, ἡ — 38, 16.
κατακληεῖν — κατακληλοῦντες καὶ θέλ-
γοντες 2, 19.
καταλάμπειν — 14, 15, 17.
καταλλαγή, ἡ — εἰς καταλλαγὴν
ἐλθὼν 32, 26.
καταμελεῖν — 19, 20.
καταμόνας — 10, 28; 27, 20.
καταμονή, ἡ — 10, 25; 35, 16.
κατάντημα, τό — 7, 29; 33, 30; 35,
14; κ. ἡσυχίας 34, 5.
κατάνυξις, ἡ — 11, 11; κ. καὶ μετὰ-
νοια 44, 4.
κατασκέλλειν — 8, 13.
καταστασις, ἡ — 14, 28; 20, 29; 42,
12; ἡ μοναδική κ. 42, 30; ἡ ἔνδον
κ. τῆς ψυχῆς 4, 22.
καταστρωννύειν — 44, 1.
κατασφαλίζειν — 5, 32.
κατατείνειν — τὴν σπουδὴν 13, 18.
κατάτηξις, ἡ — 6, 13.
κατάφρασις, ἡ — 13, 14.
καταφλυαρεῖν — καταφλυαροῦσι καὶ
ἀπατωθεὶ 13, 31.
καταφωτίζειν — 13, 25.
κατεπείγειν — 26, 21; διὰ τὴν κατ-
επείγουσαν καὶ ἐπικειμένην ἐπι-
βουλὴν 40, 26.
κατεσθίειν — ὃ ψυχῆς ζήλῳ Θεοῦ κατ-
εσθιομένης 32, 11.
κατοίκησις, ἡ — 30, 14; 37, 24.
κατοικία, ἡ — τὴν εὐδαίμονα καὶ ἀνώ-
λεθρον κατοικίαν 3, 21.
κατολιγωρεῖν — κ. τοῦ κανόνος 27, 25.
κατόπιν — 26, 5; 37, 6.
κατορθούμενον, τό — 27, 24.
κατορθώμα, τό — 3, 2, 12; 16, 12;
21, 22; 31, 1; 45, 1; ἀγωνίσματά
τε καὶ κατορθώματα 15, 11; τὰ
ἐπ' ἀρετῇ κατορθώματα 30, 3.
κατορθώμενα, τὰ — 20, 30.
κάτω — τὰ κάτω 2, 8; τῆς κάτω πε-
ριφορᾶς ὄντα 3, 19.

κατώδυνος — 11, 10.
κάχληξ, ὁ — 27, 29.
κεῖρειν — κείρεται τὴν κόμην τῆς κε-
φαλῆς 5, 8.
κέλλα, ἡ — 12, 8, 16; 25, 13; 32, 4.
κελαδεῖν — ἄδειν καὶ κ. 39, 5.
κελλίον, τό — 5, 31; 8, 27; 10, 24; 33,
13; 36, 16; 38, 22; 41, 7.
κελλύδριον, τό — 35, 16.
κέρδος, τό — ψυχικὸν κ. 19, 32.
κεφάλαιον, τό — ὁ κολοφών καὶ τὸ κ.
τῶν καλῶν 31, 6; νηπτικὰ κεφά-
λαια 36, 13.
κεφαλή, ἡ — ὡ πανταρίστη καὶ τοῦ
παντός ἀξία καὶ θεία μου κ. 45, 7.
κηδεμονικῶς — 46, 21.
κήρυξ, ὁ — ὁ κ. τοῦ ὀρθοῦ λόγου
36, 2.
κίνημα, τό — τὰ σαρκικὰ θελήματα
καὶ κινήματα 5, 9.
κλήμαξ, ἡ — ἡ πνευματικὴ κ. 13, 23.
κλύδων, ὁ — 38, 14.
κοιλία, ἡ — ἀπὸ κοιλίας φθεγγόμενοι
13, 30.
κοινόβιον, τό — 31, 21.
κοινόν, τό — τὸ κ. τῆς οἰκουμένης
ἀπάσης 35, 31.
κοινωνηλὴς — 29, 17.
κολλᾶν — ψυχὴ τῷ Θεῷ κολληθεῖσα
12, 17.
κολοφών, ὁ — ὁ κ. καὶ τὸ κεφάλαιον τῶν
καλῶν 31, 6.
κομᾶν — τιμαῖς καὶ πλούτῳ κομῶντες
3, 18.
κομψεύειν — τῷ κεκομψευμένῳ τοῦ
λόγου 2, 18.
κόπος, ὁ — πόνος καὶ κ. 9, 14.
κορυφαῖος — κ. διδάσκαλος 42, 14.
κοσμεῖν — σπουδῆς λόγοις κοσμήσας
ἑαυτόν 4, 30.
κοσμικός — 1, 8; ἡ κοσμικὴ ταραχή
42, 27.
κράμα, τό — ὁ τοῦ κράματος δεσμός
6, 14.
κρηπίς, ἡ — τῶν τῆς ἀρετῆς κρηπίδων
2, 21; ἐξ κρηπίδων καὶ βάθρων 39,
31.

κρίνειν—μὴ οἷός τε ὦν κρίνειν τὰ ὅρα-
θέντα 27, 13.
κρίσις, ἡ — ἐν κρίσει τοὺς λόγους
ποιούμενος 32, 1.
κρουνηδόν—11, 22.
κρύσταλλος, ὁ—34, 8.
κυβέρνησις, ἡ—43, 19.
κυριεύειν—24, 18.
κύριος, ὁ—δεσπότης καὶ κ. 2, 5; 30, 9,
κύρις, ὁ—3, 29; 4, 26; 15, 14; 17.
20; 20, 9; 34, 22, 25; 40, 15; 41,
19.
κυροῦν—36, 10.
λάκκος; ὁ — ὁ λ. τῆς ἀπογνώσεως
25, 4.
λαμβάνειν — ἐπὶ λογισμὸν εἰλήφει 6,
18.
λαμπηδών, ἡ—21, 11.
λαμπρότης, ἡ—αἴγλη καὶ λ. 30, 20.
λάξ—λάξ ἐναλλόμενοι 17, 14.
λαύρα, ἡ—21, 26; 22, 17; 28, 22,
26; 38, 21, 27; 39, 30; ἡ μεγάλη
λ. 39, 26.
λαυριώτης, ὁ — 38, 18.
λειότης, ἡ—γαλήνη καὶ λ. 43, 17.
λεωφόρος, ἡ — 17, 14.
λήθη, ἡ—λήθης βυθοῖς παρεπεμ-
φθησαν 2, 2.
λῆξις, ἡ — ἡ αἰδῖος καὶ μακαρία λ.
11, 30.
ληστροικῶς—35, 24.
λιγύφθογγος — τὸ λιγύφθογγον καὶ
ἐναρμόνιον μέλος 39, 4.
λίθος, ὁ — ἐκ τῆς — πέτρας—τοῦ—
λίθου 2, 23.
λίμνη, ἡ — 41, 13.
λιπαρεῖν — ἐλιπάρει καὶ καθικέτευεν
24, 28.
λογικός — τὰ λογικὰ πρόβατα 46, 9;
τῶν λογικῶν μαθημάτων 4, 28.
λογισμός, ὁ — 6, 18; 26, 30; 30, 18;
οἱ φυσικοὶ λογισμοί 14, 12; λογι-
σμοὺς ἐξαγγέλλειν 27, 11.
λυσιτέλεια, ἡ — 38, 22; ἡ ψυχικὴ λ.
44, 14.
λυτροῦν — λυτρωσάμενος καὶ ἐλευθε-
ρώσας 23, 29.

λωποδύτης, ὁ — 39, 17; 43, 28.
μαγειρεῖον, τό—6, 15; 21, 2.
μαγειπεῖον, τό—6, 15; 21, 2.
μαγνήτις, ἡ—18, 18.
μάθημα, τό — τῶν λογικῶν μαθη-
μάτων 4, 28.
μαθητεύειν — 23, 18, 24; 27, 5, 10;
32, 17; 34, 20; 40, 23; μαθητεύ-
σας ἤγουν μαθητῆς ἐκείνῳ γενό-
μενος 2, 27; τῶν μαθητευσάντων
τουτέστι μαθητῶν γενομένων 15, 8.
μαθητής, ὁ — 3, 4; 7, 5; 15; 8, 12,
13, 30; 18, 2, 20, 10; 26, 11, 16;
30, 12, 13; 32, 2; 33, 28; 35, 15,
18 19, 27; 36, 4; 39, 8.
μάνδρα, ἡ — 27, 6.
μανικόν, τό — 17, 10.
μάταιος — ἡ ἔξωθεν καὶ ματαία σο-
φία 30, 29.
ματαιοῦν — 14, 2.
ματαιόφρων, ὁ — 17, 16.
μεγαληγορία, ἡ — 32, 27.
μεγαλοπρέπεια, ἡ — 46, 27.
μεγαλοσύνη — 46, 27.
μεγαλόφωνος — 36, 2.
μέθη, ἡ — ἡ μ. τῆς ληστείας 39, 18.
μειλίχιον, τό — τὸ μ. τοῦ λόγου 46, 1.
μελέτη, ἡ — μ. καὶ σπουδὴ 26, 14.
μελῳδία, ἡ — τὴν μελῳδίαν ἐξησκη-
μένους 4, 13.
μετάνοια, ἡ — τῷ προεστῶτι μετά-
νοιαν δεδωκὼς τὴν συνήθη 5, 30;
κατὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν μετάνοιαν
22, 3; κατάνυξις καὶ μ. 44, 4.
μεταχειρίζειν — 26, 4; 9, 10.
μετέρχεσθαι — μ. θεωρίαν 8, 21.
μετριοφροσύνη, ἡ — 17, 23; 21, 5.
μέτρον, τό — τὸ μ. τῆς ἀναβάσεως
13, 12.
μηδοπωσοῦν — 29, 15.
μήτηρ, ἡ — ῥίζα καὶ μ. 5, 17.
μιγάδες, οἱ — 33, 34.
μικρός—μικρὰ καὶ ὀλίγα 26, 8.
μιμητής, ὁ—ὁ μ. τοῦ Χριστοῦ 27, 19.
μισθαποδοσία, ἡ 41, 3; μισθαποδοσίαι
καὶ ἀμοιβαί 24, 9; ἀντιδόσεις καὶ
μισθαποδοσίαι 1, 20.

μνήμη, ἡ — μ. τινὸς τῶν μεγάλων
ἀγίων 25, 18, 21.

μνημόσυνον, τό 1, 14.

μνηστεύειν — τὴν αἰωνίαν βασίλειαν —
τῇ ἑαυτοῦ ψυχῇ μνηστευόμενος
40, 19.

μοναδικός — 42, 11, 30.

μονάζειν — 36, 25.

μοναστήριον, τό — 10, 6.

μοναστής, ὁ — 33, 3.

μοναχικά, τὰ — τὰ μ. ἀμφιέννυται
5, 5; ἐπενδύεται τὰ μ. 27, 4.

μοναχός, ὁ — 5, 3; 7, 3; 10, 20; 16,
2; 20, 20; 25, 14, 29; 27, 3, 12;
28, 23; 30, 15; 33, 20, 31; 34, 24;
35, 8, 18; 37, 3, 18; 38, 28; 39,
12, 24, 27, 31; 40, 10, 23; 41,
16, 21; 43, 15; μ. ἀνὴρ 15, 15;
34, 1.

μονή, ἡ — 7, 6; 10, 19; 15, 22; 17,
29; 20, 8; 22, 22; 33, 9; 37, 27;
41, 20.

μόνιμος — 2, 9.

μόνωσις, ἡ — 4, 29; 39, 8; τοῖς ἐν
μονώσει καθημένοις καὶ ἀναχωρη-
ταῖς 31, 20.

μυστήριον, τό — 23, 14.

μωραίνειν — 14, 3.

νᾶμα, τό — τὸ ἥδιστον ν. τῆς ἀρετῆς
15, 26.

ναός, ὁ — 6, 10, 11; 37, 25.

νέος — ἡ νέα γραφή 6, 30.

νευροῦν — νευρούμενος καὶ ἐνδυνα-
μούμενος 30, 22.

νηπιάζειν — 13, 2.

νηπτικός — νηπτικὰ κεφάλαια 36, 12.

νηψις, ἡ — 9, 4; 31, 21; 32, 21; νοός
ν. 11, 3.

νοερός — ψυχῇ νοερά 13, 9; φύσις
νοερά 14, 21; τὸ νοερόν τῆς ψυχῆς
κάλλος 24, 24; ἡ νοερὰ ἐργασία
26, 15; ἡ νοερὰ προσευχή 42, 4.

νοερῶς — ν. προσεῖπεν 26, 7.

νομοθέτης, ὁ — 42, 11, 30.

νοῦς, ὁ — νῆψις νοός 11, 3; φυλακὴ
νοός 9, 3; νοός τήρησις 9, 25; 10,
15; 31, 17.

ξένος — ὡς ξένοι καὶ παρεπίδημοι 34,
11.

ξύλον, τό — τοῦ ξύλου συνήθως κρου-
σθέντος 6, 7.

ξυρίζειν — 17, 9.

οἷσις, ἡ — 31, 30.

οἰκείωσις, ἡ — 30, 4; 41, 23.

οἰκονομία, ἡ — 10, 14, 30; τὸ τῆς
οἰκονομίας μυστήριον 23, 14.

οἰκονομικός — 44, 2.

οἰκονόμος, ὁ — 34, 13.

οἰκουμενικός — ἡ οἰκουμενικὴ ἐκκλη-
σιαστικὴ προστασία 17, 20.

οἷστρος, ὁ — 30, 32.

ὀλίγος — μικρὰ καὶ ὀλίγα 26, 8.

ὀλικῶς — 6, 1; 28, 16.

ὀλοσχερῶς — 18, 9.

ὀλοψύχως — 21, 18.

ὄμμα, τό — τὰ τῆς ψυχῆς ὄμματα
24, 4; 42, 1; τὰ ψυχικὰ ὄμματα
25, 11.

ὁμοδιαίτος — 21, 15.

ὁμολογεῖν — χάριν ὁ. 36, 10.

ὁμόνοια, ἡ — 22, 12; σύμπνοια καὶ ὁ.
37, 30; ὁ. καὶ ὁμοφροσύνη 46, 5.

ὁμόσε — ὁ. χωρεῖν 32, 22.

ὁμόστεγος — 21, 15.

ὁμότιμος — 39, 4.

ὁμοφροσύνη, ἡ — ὁμόνοια καὶ ὁ. 46, 5.

ὀξύρροπος — 44, 12.

ὀπουδῆποτε — 22, 26.

ὀπωσδῆποτε — 20, 19; 24, 12.

ὄρασις, ἡ — καταξιωθεὶς ἐν ἐρήμῳ
τῶν ὁράσεων 16, 7.

ὄργανον, τό — τὸ τοῦ πνεύματος ὁ.
9, 16; ὁ. χάριτος 21, 7.

ὀρθόδοξος — 4, 12, 32, 7; τὰ ὀρθό-
δοξα δόγματα 17, 2.

ὀρθός — ὁ ὁ. λόγος 36, 1.

ὀρθρινός — αἱ ὀρθριναὶ δοξολογίαι 6,
10.

ὀρμαθός, ὁ — 33, 20.

ὄρος, ὁ — ὁ. καὶ θεσμός 8, 9; ὁ ὁ. τῆς
ὑποταγῆς 19, 8.

οὐσιώδης — τῇ οὐσιώδει ἐνεργείᾳ τῆς
φύσεως 14, 1.

οὐσιωδῶς — 29, 4, 9.

ὀφειλή, ὁ—26, 10.

ὀφθαλμός, ὁ — τῷ διορατικῷ τῆς
ψυχῆς ὀφθαλμῷ 19, 16: οἱ σωματι-
κοὶ ὀφθαλμοὶ 23, 31; οἱ τῆς ψυχῆς
ὀφθαλμοὶ 24, 2; ψυχικοὶ ὀφθαλμοὶ
24, 23; οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς καρδίας
25, 5.

ὄψις, ἡ — ἡ ὅ. τῆς ιδίας ψυχῆς 20,
28.

παίδευσις, ἡ — ἡ ἐγκύκλιος π. 4, 27.

παλαιός — ἡ παλαιὰ γραφή 6, 30.

πάλαισμα, τό — τοὺς κατὰ Θεὸν
ιδρώτας καὶ τὰ παλαίσματα 3, 25;
τὰ κατὰ Θεὸν σκάμματα καὶ πα-
λαίσματα 45, 6.

πανάγιος — πανάγιον πνεῦμα 30, 19.

πανήγυρις, ἡ — πνευματικὴ π. 38, 19.

πάννυχος — 5, 13.

πανταρίστος — ὃ πανταρίστη κεφαλὴ
46, 7.

πάνυ — ὁ π. 15, 19; 42, 24.

πανυπέρλαμπρος — 16, 5.

παράβασις, ἡ — 14, 22, 24; π. τῆς
ἐντολῆς 23, 27; 24, 14, 26.

παράβυστον, τό — 34, 11.

παραγγελία, ἡ — 44, 16.

παραδειγματισμός, ὁ — 44, 5.

παράδοσις, ἡ — 39, 28.

παραίνεσις, ἡ — 43, 29.

παρατεῖσθαι — 18, 31; 19, 4.

παραλείπειν — παραλιπεῖν τὸν συνήθη
κανόνα τῶν ἀδελφῶν 5, 29.

παραλύειν — μέλη τοῦ φυσικοῦ τόνου
παραλυθέντα 8, 14.

παραλύπησις, ἡ — 36, 7.

παραμυθῆσθαι — 43, 6.

παραπέμπειν — λήθης βυθοῖς παρε-
πέμφθησαν τὸν λόγον 5, 21; 21,
24.

παρασκευή, ἡ — παντοίαν ἄλλην πα-
ρασκευὴν εἰς διατροφήν — 41, 1.

πράστασις, ἡ — 36, 11.

παραστάτης, ὁ — 35, 26.

παρατιθέναι — τὰς ψυχὰς τῷ Θεῷ
παραθέμενοι 26, 17.

παράχωρησις, ἡ — 38, 26.

παρέγγραπτος — 23, 8.

παρεξετάζειν — 21, 13; 42, 10.

παρέπεσθαι — παρέπονται καὶ ἀκο-
λουθοῦσι. 13, 22.

παρεπίδημος — ὡς ξένοι καὶ παρε-
πίδημοι 34, 11.

παροιμία, ἡ — 28, 6; 36, 27.

παρρησία, ἡ — 41, 23; 46, 25.

πατέρες — отецъ и мать — 3, 17; 4, 7;
иноки 39, 27.

πατριάρχης, ὁ — 15, 14; 17, 20.

πέτρα, ἡ — δοκιμασία καὶ π. 29, 2.

περιθάλλειν — 12, 14.

περικοπή — ἡ τοῦ εὐαγγελίου π. 26, 4.

περικόπτειν — 38, 28.

περικυκλοῦν — 13, 21.

περιλάλημα, τό — 21, 26.

περιοχή, ἡ — 37, 23.

περισκέπειν — π. καὶ συντηρεῖν 46,
21.

περισπούδαστος — 41, 31.

περίστασις, ἡ — 45, 8.

περιτρέχειν — περιτρέχων καὶ διερχό-
μενος 43, 21.

περιφάνεια, ἡ — 19, 3.

περιφέρειν — κατὰ νοῦν π. 22, 29.

περιφορά, ἡ — τῆς κάτω περιφορᾶς
ὄντα 3, 19.

περιχάρειν, ἡ — 32, 19.

περιωπή, ἡ — 36, 2.

πέτρα, ἡ — ἐκ τῆς πέτρας — τοῦ—
λίθου 2, 22.

πηγάζειν — πηγάζει ὁ νοῦς 12, 25.

πλάγιως — 32, 20.

πλάτος, τό — πλ. σοφίας 2, 1.

πλέκειν — στεφάνους π. 1, 6.

πληροῦν — πλ. τὴν διακονίαν 5, 26.

πλήρωμα, τό — τὸ π. τῆς ἀγάπης
46, 2.

πλουτεῖν — γλῶσσαν ἄξιαν πλουτῆσαι
3, 6.

πλουτίζειν — παρὰ τῆς χάριτος πλου-
τισθεῖς 9, 29.

πνεῦμα, τό — ἡ ἀνάβασις ἐν πνεύματι
12, 3; οἱ τοῦ πνεύματος 12, 10;
τέκνον κατὰ π. 13, 1; δούλος κατὰ
π. 2, 30; τὸ τοῦ πνεύματος ὄργα-
νον 9, 16; τοῦ πνεύματος κατα-

- γώγιον 9, 22; ἡ χάρις τοῦ πνεύματος 29, 6.
- πνευματικά, τὰ — 8, 29; 37, 28; τὰ πν. συγγινόμενος 5, 6; π. ὁμιλεῖν 29, 23.
- πνευματικός — ἀγάπη πνευματική 30, 1; ἡ πνευματική ἔλλαμψις 13, 25; πνευματικὸν ἐργαστήριον 43, 24; πνευματικὴ εὐστάθεια 18, 28; πνευματικὴ εὐφροσύνη 33, 3; πνευματικὴ εὐδοκία 20, 27; ἡ πνευματικὴ κλίμαξ 13, 23; πνευματικὴ πανήγυρις 38, 19; π. πόθος 22, 28; ἡ πνευματικὴ προσκύνησις 10, 10; ἡ πνευματικὴ σοφία καὶ χάρις 29, 19; τὰ πνευματικὰ τέκνα 12, 12; πνευματικοὶ χαρακτῆρες 42, 29.
- πνευματικῶς — 8, 18.
- πνευματοφόρος — 8, 19; 32, 22.
- ποιεῖν — ἐποίησαν τὸν ἀπόπλουν 7, 20; ἐν δεινῷ ποιούμενος 38, 29; ἐν κρίσει τοὺς λόγους ποιούμενος 32, 1; ἐπὶ μικρὸν ποιούμενος 10, 22; δι' ἐφέσεως ἐποιεῖτο 42, 2; διὰ μνήμης ποιήσασθαι 26, 20.
- ποιότης, ἡ — 46, 1.
- πολέμιος — ἐχθρὸς καὶ π. 6, 2.
- πολιστής, ὁ — π. ἐρήμου 43, 15.
- πολιτεία, ἡ — διαγωγὴν καὶ πολιτείαν 3, 24; ἡ ἀγγελικὴ π. 16, 3.
- πολιτεύειν — 1, 14.
- πολυάθεια, ἡ — 6, 32.
- πολύς — π. ἢν ἀνευρευνῶν 7, 27; π. τὰ θεῖα 16, 6.
- πονηρός, ὁ — 7, 1; 10, 3; 23, 17; 30, 27; 39, 20; 40, 8; ὁ π. δαίμων 22, 13; τὸ πονηρὸν πνεῦμα 30, 32.
- πόνος, ὁ — π. καὶ κόπος 9, 14.
- πότιμος — οἱ πότιμοι λόγοι 18, 16.
- πράγμα, τό — τὰ ἔργα καὶ τὰ πράγματα 44, 17.
- πρακτική, ἡ — 8, 22; 10, 29.
- πρακτικόν, τό — 10, 14, 22; 31, 17.
- πρακτικός — ἡ πρακτικὴ ἀρετὴ 13, 19; 42, 3; 43, 18.
- πράξις, ἡ — 7, 15; 8, 21, 25; 9, 20; 36, 14; 43, 8, 12; 46, 16.
- πρᾶξον, τό — πράου καὶ εἰρηνικοῦ μαθητῆς 7, 5; 46, 1.
- πρᾶως — ἡμέρως καὶ πρᾶως (?) 12, 29.
- προάστειος — 41, 13.
- παραβάλλειν — τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ π. 9, 23.
- πρόβατον, τό — τὰ λογικὰ πρόβατα 46, 9.
- προεστώς, ὁ — 5, 27, 30; 20, 16.
- προέχειν — οἱ προέχοντες τῶν ἐναρέτων 18, 27.
- πρόδεις, ἡ — 15, 30; 35, 4.
- πρόθυμον, τό — 13, 16.
- προκάλυμμα, τό — 32, 24.
- προκεῖσθαι — εἰς λαμπρὰν ὑπόθεσιν ἡμῖν τοῦ παρόντος λόγου προκεῖμενος 2, 25.
- προμηθεύς, ὁ — ὁ μέγας π. καὶ οἰκονόμος τῆς ἀπάντων ζωῆς 34, 13.
- προξενεῖν — περὶ τῶν σωτηρίαν τῇ ψυχῇ προξενούντων 27, 22.
- προπάτωρ, ὁ — 14, 22; 23, 26.
- προσανέχειν — 1, 17; μόνῳ τῷ Θεῷ προσανέχων 27, 10; 42, 15.
- προσανόζειν — 11, 7.
- προσδιατρίβειν — 34, 4.
- προσδεδρευεῖν — 22, 11.
- προσειπεῖν — προσειπόντες καὶ προσφθεγξάμενοι 8, 29.
- προσεπερωτᾶν — 13, 10.
- προσευχή, ἡ — 9, 24; 11, 3; ἡ καθαρὰ π. 9, 4.
- προσέχειν — πρ. τε καὶ φροντίζειν 31, 22.
- πρόσκαμος — 1, 9.
- προσκύνησις, ἡ — 41, 10; προσκύνῃσιν ἀπονέμειν 6, 25; ἡ πνευματικὴ π. 10, 11.
- προσλαλεῖν — π. τῷ Θεῷ 10, 26.
- πρόσληψις, ἡ — 29, 10.
- προσοικειοῦν — 30, 17.
- προσκολλᾶν — 14, 22.
- προσομιλεῖν — 38, 25.
- προσπάθεια, ἡ — 14, 21.
- προσταλαίπωρεῖν — 34, 12.
- προστασία, ἡ — ἡ οἰκουμένη ἐκκλησιαστικὴ π. 17, 21.

προστήκειν — 26, 14; τῇ ἀναγνώσει
προσετετῆκει 6, 28.
προσφθέγγεσθαι — προσειπόντες καὶ
προσφθεγγόμενοι 8, 29.
προσφυῶς — 3, 22.
πρότασις, ἡ — 13, 30.
προτέρημα, τό — 1, 6; τὰ τῆς ἀρετῆς
προτερήματα 21, 20.
προφητάναξ, ὁ — 24, 20.
πρυτανεῖον, τό — π. πασῶν ἀρετῶν
20, 13.
πρῶτος, ὁ — 17, 27; 32, 18, 25.
πτῶμα, τό — φόνου π. 35, 30.
πυκτεύειν — π. κατὰ Θεόν 19, 24.
πυλῶν, ὁ — 6, 8.
πύργος, ὁ — 41, 5.
πυροῦν — πυρωθεὶς ψυχὴν καὶ καρδίαν
11, 17.
πυρρός, ὁ — 28, 3.
ῥῆμα, τό — ῥ. ζωῆς 18, 23.
ῥῆξ, ὁ — 7, 8.
ρίζα, ἡ — ρίζα καὶ μήτηρ 5, 17.
ῥοπή, ἡ — ῥ. τῆς ψυχῆς 18, 1.
ρύαξ, ὁ — 33, 12.
σάλος, ὁ — σ. καὶ τρικυμία 7, 21.
σάλπιγξ, ἡ — ἡ μεγάλη σ. τῆς ἐκ-
κλησίας 14, 7.
σαπρός — σ. γέρον 19, 18.
σαρκικός — 5, 9.
σάρξ, ἡ — 11, 26.
σεβάσμιος — 4, 32; 10, 19; 15, 22;
17, 29; 20, 8; 21, 26; 22, 22; 28,
22; 33, 8; 37, 26; 38, 21; 41, 19;
ὁ διὰ πάντων σ. 29, 18.
σειρά, ἡ — ἡ τῶν μαθητῶν ἱερωτάτη
σ. 26, 11; γένους ἔλκων σειράν
26, 23.
σεμνότης, ἡ — 4, 23.
σίμβλος, ὁ — οἱ σίμβλοι τῆς ἀρετῆς
18, 18.
σκαϊότης, ἡ — σ. γνώμης 31, 5.
σκάμμα, τό — 45, 6.
σκηνή, ἡ — ἐν σκηνῇ θναυμαστῇ 26, 17.
σκητις, ἡ — 10, 18; 22, 10; 27, 3;
32, 3.
σκοπεῖν — ταῦτα ἐπὶ τῆς διανοίας
καλῶς σκοπήσας 10, 17.

σκόπος, ὁ — διὰ σκόπου ἔθεντο 31,
28.
σκύβαλος — 7, 10.
σκώληξ, ὁ — 39, 15.
σκῶμμα, τό — 19, 17.
σουδάριον, τό — 37, 11.
σοφία, ἡ — ἑλληνικὴ σ. 16, 17; ἡ
ἐξῶθεν σ. 16, 19; ἡ ἐξω σ. 13, 29;
ἡ ἐξῶθεν καὶ ματαία σ. 30, 30;
σοφία καὶ ἐπιστήμη 4, 28.
σοφιστής, ὁ — ὁ σ. τοῦ κακοῦ 39,
21.
σοφός — 31, 2; κατὰ τοὺς ἐξω σοφούς
2, 18.
σπῆλαιον, τό — 8, 1; 40, 1.
σπινθήρ, ὁ — 28, 2.
σπορεύς, ὁ — τῶν ζιζανίων σπ. 7, 3;
31, 23.
σπουδή, ἡ — μελέτη καὶ σπ. 26, 14;
σπ. καὶ ἐπιμέλεια 39, 22.
στάδιον, τό — 25; 30; 35, 17; τὸ τῆς
ἀρετῆς στ. 9, 31.
στάσις, ἡ — στ. καὶ τάξις 45, 2.
σταυρός, ὁ — 10, 7; 31, 10; ἡ δύναμις
τοῦ σταυροῦ 43, 7.
στέλεχος, τό — 39, 15.
στεργεῖν — ἀγαπώμενος καὶ στεργόμε-
νος 36, 6.
στερεός — ἡ στερεωτέρα τροφή 13, 3.
στηλιτεύειν — 17, 17; 37, 8.
στίφος, τό — στ. δαιμόνων 43, 1.
στομοῦν 12, 18.
στοργή — στ. καὶ ἀγάπη 12, 11.
στῦφον, τό — τὸ στ. τοῦ λόγου 45, 9.
στρέφειν — κατὰ νοῦν στρέφων 11, 5.
συγγίνεσθαι — τὰ πνευματικὰ συγγι-
νόμενος 5, 6.
συγκυπτειν — 25, 2.
συγχεῖν — σ. τὴν διάνοιαν 43, 2.
σύγχυσις — σ. καὶ ταραχή 17, 4.
συζῆν — πενία συζῶν 26, 24.
συκοφαντία, ἡ — 31, 1.
συμβάλλειν — 3, 19.
συμπαραλαμβάνειν — 27, 13.
συνπνοία, ἡ — 21, 18; 46, 5; σ. καὶ
ὁμόνοια 37, 30.
συμφοιτητής, ὁ — 12, 1; 25, 28.

- συνάγειν—συναγαγὼν ἑαυτόν 30, 18; τὰς οἰσθήσεις εἰς ἑαυτὸν ἔνδον συναγειν 11, 6.
- συναπέρχεσθαι—1, 11, 13; 2, 15.
- συναποκόπτειν—τὰ σαρκικὰ θελήματα καὶ κινήματα συναποκόπτει καὶ ἀπεκδύετας 5, 9.
- συναριθμεῖν—ἵνα τῇ καλῇ αὐτοῦ συνοδίᾳ ἐνταχθῇ τε καὶ συναριθμηθῇ 27, 17.
- σύναρσις, ἡ—24, 15; συνάρσει καὶ βοηθείᾳ Θεοῦ 7, 14.
- συνδεῖν—11, 7; ἥνωσε καὶ συνέδησε 21, 27.
- συνδεσμός, ὁ—ὁ σ. τῆς ἀγάπης 46, 4.
- συνδιατρίβειν—5, 6.
- συνδιαφέρειν—16, 31.
- συνελαύνειν—τῇ ἀνάγκῃ συνελαυνόμενοι 34, 9.
- συνέρχεσθαι—συνῆλθε καὶ συνέδραμε 18, 10.
- συνθολοῦν—33, 24.
- συνοδία—19, 1; 27, 17.
- συνόμιλος—16, 11.
- συνορᾶν—συνορῶν τὴν ἀλήθειαν 29, 8.
- συνουσιοῦν—29, 24.
- συντείνειν—τὴν διάνοιαν σ. 11, 6.
- συντηρεῖν—περισκέπειν καὶ σ. 46, 21.
- συντήρησις, ἡ—φυλακὴ καὶ σ. 28, 9.
- σύντονον, τό—28, 10.
- σύντονος—ἡ σ. στάσις 5, 12; ἡ σ. προθυμία 8, 10.
- συντρέχειν—συνῆλθε καὶ συνέδραμε 18, 10.
- συντριβὴ, ἡ—καρδιακὴ σ. 11, 10; σ. καρδιάς 24, 28.
- σύριγξ, ἡ—τῇ σύριγγι τῶν αὐτοῦ λόγων 19, 10.
- συστέλλειν—13, 19; συστέλλομαι τῇ ψυχῇ 19, 27.
- σύστημα, τό—29, 14; ἱερὸν σ. μαθητῶν 15, 29.
- σχέσις, ἡ—ἐν καρδιακῇ τῇ σχέσει 6, 4.
- σχολαστικός—29, 2.
- σωματικός—σωματικὰ σφάλματα 43, 11.
- σωτήριος—βίον θεοφιλῆ καὶ σωτήριον 3, 26.
- σωτηριώδης—24, 6; ἡ σ. ἐργασία 26, 15.
- τάγμα, τό—τ. ἀγγελικόν 6, 19.
- τάξις, ἡ—13, 29; κατὰ διαδοχὴν ἐν τάξει ἄδειν 39, 5; τ. καὶ στάσις 45, 2.
- ταπεινός—τὸ ταπεινὸν σῶμα 14, 39.
- ταπεινότης, ἡ—20, 15.
- ταπεινοφροσύνη, ἡ—19, 25; 20, 28; 27, 26.
- ταπεινώσις, ἡ—5, 17; 6, 17; 13, 13; 17, 23; 19, 12; 27, 23.
- ταραχή, ἡ—σύγχυσις καὶ τ. 7, 4; θόρυβος καὶ τ. 7, 30.
- τάφος, ὁ—ὁ ζωοδόχος τ. 7, 18.
- τέκνον, τό—τ. κατὰ πνεῦμα 12, 20.
- τελειοποιός—11, 18.
- τεράστιον, τό—6, 26.
- τετραευαγγέλι(?)ον, τό—26, 3.
- τήρησις, ἡ—τ. νοός 9, 25; 10, 15; 31, 17.
- τιθέναι—διὰ σκόπου ἔθεντο 31, 28.
- τίμιος—τιμιωτέρα τῶν χειρουβίμ.—28, 24, 28.
- τιτρώσκειν—τῷ τῆς θείας ἀγαπήσεως ἔρωτι τρωθεῖς 11, 23; 12, 17.
- τόνος, ὁ—ὁ φυσικὸς τ. 8, 14.
- τοποθεσία, ἡ—33, 10; 40, 2.
- τρανώδης—τρανότερόν τε καὶ καθαρώτερον 13, 27.
- τραχύ, τό—τοῦ πνεύματος τὸ τ. 43, 18.
- τρέχειν—εἰς κενὸν τρέχοντα 2, 13; τοὺς πολλοὺς πόνους καὶ κόπους τ. κατὰ Χριστόν 9, 15.
- τριάς, ἡ—29, 9 ὁ εἰς τῆς τριάδος; τῆς τριάδος τὸ φῶς 46, 14.
- τρικυμία, ἡ—38, 14; σάλος καὶ τ. 7, 22.
- τύβη, ἡ—33, 24.
- τυφλώττειν—23, 7; 31, 4.
- ὕβριστης, ὁ—35, 27.
- ὕλη, ἡ—1, 9.
- ὕλικός—5, 15; τὸ ὑλικὸν σῶμα 14, 20; ἡ ὑλικὴ προσπάθεια 14, 21.

ὕμνος, ὁ — 39, 3.
 ὑπαγορεύειν — 1, 7.
 ὑπακοή, ἡ — 20, 15; 21, 5.
 ὑπενδιδόναι — 4, 9.
 ὑπεξέρχεσθαι — 7, 5.
 ὑπέραινος — ἡ ὑ. θεοτόκος 29, 8.
 ὑπεραναβαίνειν — 12, 18.
 ὑπερβάλλον, τό — 4, 23; 5, 20; 7, 13.
 ὑπερηφανία, ἡ — 31, 29.
 ὑπερήφανον, τό — τό ὑ. τῆς γνώμης 43, 31.
 ὑπέρθεσις, ἡ — ἀναβολή καὶ ὑ. 21, 1.
 ὑπογραμμός, ὁ — 36, 5.
 ὑπόδειγμα, τό — ὑ. καὶ ἀρχέτυπον 17, 16.
 ὑποζύγιον, τό — 41, 15.
 ὑπόθεσις, ἡ — 2, 25.
 ὑποθήκη, ἡ — 31, 19.
 ὑπομένειν — ὑφιστάμεθα καὶ ὑπομένομεν 24, 9.
 ὑπομονή, ἡ — 27, 23.
 ὑποσμύχειν — 35, 22.
 ὑποσπείρειν — σύγχυσιν ὑποσπείρει τούτοις καὶ ταραχήν 7, 4.
 ὑποταγή, ἡ — 19, 6, 8.
 ὑπτίος — ὑπτίαις ὁ φασι ταῖς χερσὶ καὶ λῖαν ἀσμένως 38, 17.
 ὕστερογενής — 12, 12.
 ὑφιστάναί — ὑφιστάμεθα καὶ ὑπομένομεν 24, 8.
 ὑφοποιός — 5, 17.
 φατρία, ἡ — 36, 24.
 φέρειν — φ. τε καὶ ἐγκαρτερεῖν 40, 26.
 φθέγγεσθαι — ἀπὸ κοιλίας φθεγγόμενοι.
 φιλανθρωπεύειν — 23, 24.
 φιλάρετος — 42, 6.
 φιλαυτία, ἡ — 32, 24.
 φιληρημία, ἡ — 9, 14.
 φιλήσυχον, τό — 38, 28.
 φιλήσυχος — ὁ φ. βίος 17, 25.
 φιλικῶς — 32, 19.
 φιλόστοργος — 12, 16.
 φιλοφρονεῖν — 32, 30.

φοιτητής, ὁ — 5, 23; 7, 14; 10, 24; 30, 24.
 φονικός — ἡ φονικὴ ἔξις 44, 10.
 φρέαρ, τό — τὰ φρέατα τῆς ἀρετῆς 18, 18.
 φρένας, αἱ — διασσεισμένες ἔχων τὰς φρένας 36, 18.
 φρενοβλαβής — 36, 21.
 φρονεῖν — ἀδελφὰ φρονῶν 21, 16; οὐράνια φρονήσας 46, 19.
 φροντίζειν — προσέχειν τε καὶ φ. 31, 22.
 φυλακή, ἡ — φ. νοός 9, 3; φ. καὶ συντήρησις 28, 9.
 φύραμα, τό — τῇ προσλήψει τοῦ ἡμετέρου φυράματος 29, 10.
 φυσικός — οἱ φυσικοὶ λογισμοὶ 14, 12; ἡ φυσικὴ ἔξις 39, 19.
 φωστήρ, ὁ — 36, 1; 37, 25.
 φωτεινός — 28, 26.
 φωτίζειν — διαιγασθέντες καὶ φωτισθέντες 44, 13.
 φωτισμός, ὁ — φ. καρδίας 24, 3.
 φωτοειδής — 9, 1; 12, 4; 28, 26; ἡ φ. δόξα 14, 25.
 φωτοχυσία, ἡ — 26, 26.
 χαμαί — ψυχὴ χ. κεμένη 25, 3.
 χαμερπής — τὰ χαμερπῆ πράγματα 2, 16.
 χάρισμα, τό — 19, 16; 25, 12.
 χαροπόν, τό — τό χ. τοῦ προσώπου 18, 29.
 χεῖρ, ἡ — ὑπτίαις ὁ φασι ταῖς χερσὶ 38, 18.
 χειραγωγεῖν — 13, 23.
 χειροτονεῖν — 17, 22.
 χειροτονία, ἡ — 17, 25.
 χορός, ὁ — ὁ χ. τῶν μαθητῶν 20, 10.
 χριστιανοί, οἱ — 4, 4.
 χύδην — 11, 12.
 χωρεῖν — τὸν ἀγῶνα τὸν θεῖον χωρεῖ καὶ ἐπαποδύεται 5, 10.
 χωρίζειν — διαζευχθῆναι καὶ χωρισθῆναι 22, 23.
 ψάλλειν — ἀνυμνεῖν καὶ ψ. 28, 25, 29.

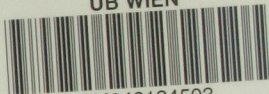
ψαλμός, ὁ — 6, 5.
 ψαλμωδία, ἡ — 4, 11; 5, 13;
 6, 3.
 ψελλίζειν — 12, 15.
 ψυχαγωγεῖν — 43, 5.
 ψυχή, ἡ — ἡ θεία καὶ πᾶντο ἐμοὶ
 σεβασμία ψ. 13, 17.
 ψυχικός — ἡ ψυχική διάνοια 25, 9;

ψυχική λυσιτέλεια 44, 14; 29, 20;
 ὠφέλεια ψυχική 21, 12; ψυχικά
 σφάλματα 43, 11; ἡ ψυχική διόρ-
 θωσις καὶ ἐπάνοδος 44, 6.
 ψυχοβλαβής — 44, 5.
 ψυχοφελής — 18, 21.
 ὠφέλεια, ἡ — 33, 6.

Замѣченныя опечатки.

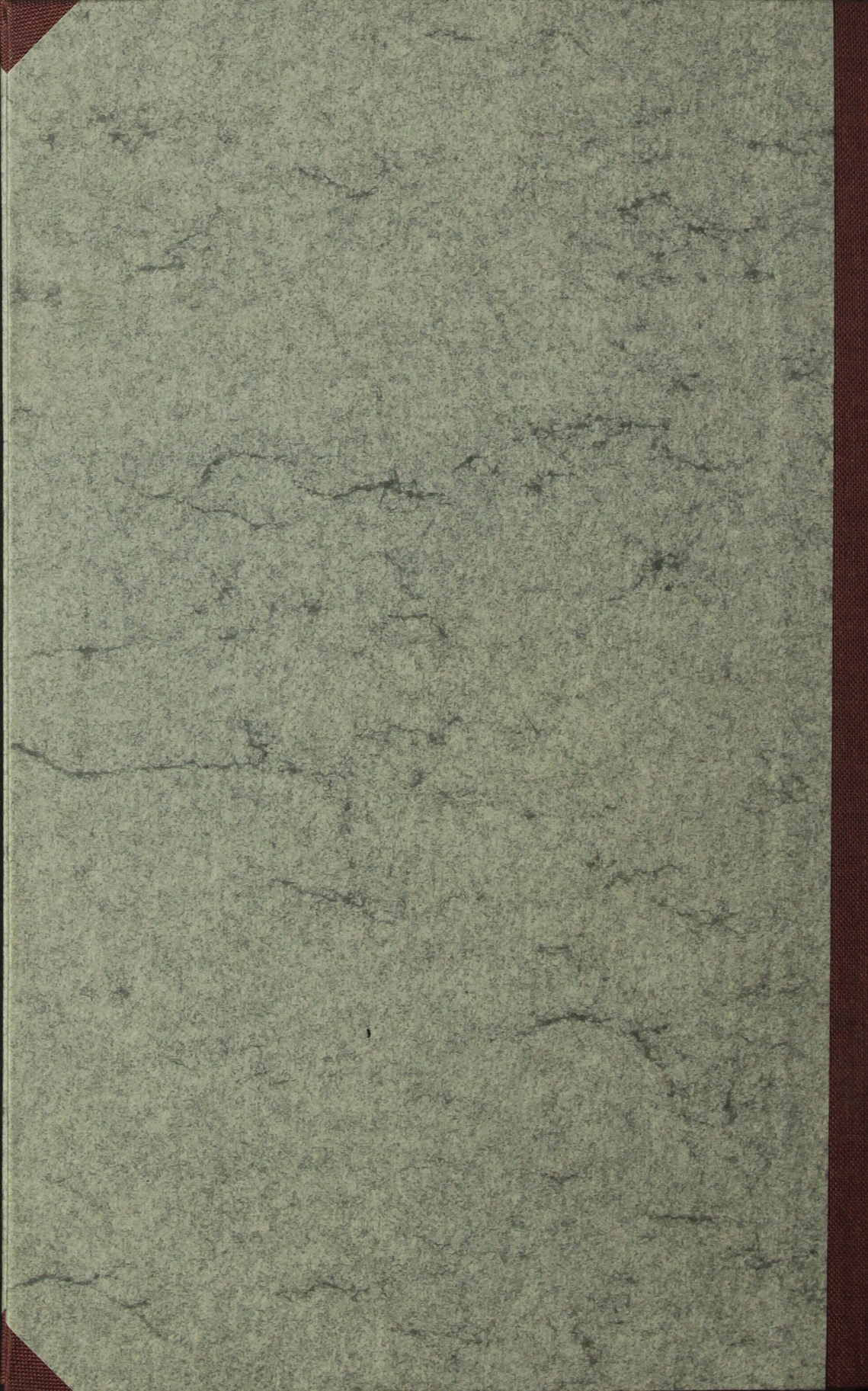
Стран.	Строка.	Напечатано:	Читай:
11	10	κατοδύνω	κατωδύνω
13	27	τρανώτερον	τρανότερον
15	31	переправлена	переправлены
16	13	τὸ εἰς	τὸ μὴ εἰς
16	22	κατήσхунав	κατήсхунав
16	27	ἄββαν	ἄββᾶν
17	30	Καρεῶν	ρα Καριῶν
18	8	νόμον	νόμον
24	6	βέβαιον	βεβαίαν и, соотвѣтственно, выки- нуть примѣчаніе 3.
48	32	Λίβανος ὄρος	Λίβανος

UB WIEN

+AM348134503

www.books2ebooks.eu